

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БАЊА ЛУКА, МАЈ 1998.
ГОДИНА IX, БРОЈ 532

**СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА
У ОДБРАНИ СРПСКЕ ДРЖАВНОСТИ**

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешел

Издање приредио:
Огњен Михајловић
и Огњен Тадић

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весич

Редакција:

Момир Марковић, Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић, Јадранка Шешел,
Јасминка Олујић, Александар Вучић,
Јана Живаљевић, Рајко Ђурђевић,
Весна Арсић, Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић,
Дмитриј Јанковић

Секретар редакције:
Љиљана Мијоковић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Дизајн корица:
Драган Перић

Лектор:
Зорица Илић

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:
Томислав Николић,
Маја Гојковић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

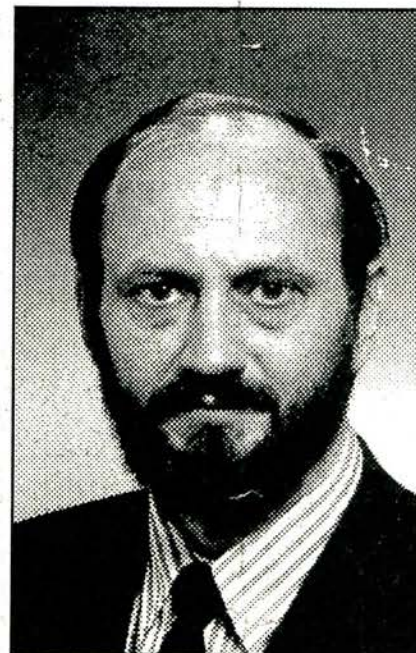
Штампа:
НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у Регистар средстава јавног информисања Министарства за информације под бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Републике Србије 19. августа 1991. године дало је мишљење број 413-01-551/91-01 да се "Велика Србија" сматра производом из Тарифног броја 8, став 1. тачка 1. алинеје 10. за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.

Ми, српски радикали, припадамо јединој политичкој странци која ради на свим српским националним просторима. Од Црне Горе, преко Србије до Републике Српске име Српске радикалне странке је синоним за јединство наше државе и нашег народа. За све време нашег политичког деловања ми се нисмо променили, ни као људи, нити се било шта променило у нашим првобитним опредељењима. Мењају се само услови под којима излазимо на изборе али за нас то нигде није био разлог или оправдање због којег одустајемо од овог најважнијег правила у демократској политичкој борби.

Колико ће изборна утакмица у Републици Српској бити на рубу демократије најбоље ће се видети из докумената које објављујемо у овом броју "Велике Србије" али ће се, исто тако видети и наша упорност да трајемо и побеђујемо у најтежим условима за српски народ.

Своју снагу црпимо из народа јер радимо за народ. Зато је наша радикалска мисао исказана у једној реченици: "Све за српство а српство низашта".

Да смо били власт много тога се не би догодило или се не би лоше завршило. Објашњавали смо, упозоравали, борили се али одлучивао је неко други.

Сада, после успеха у Србији, можемо много више. Наш циљ је на дохват руке. Зато са правом тврдимо:

МИ ДОЛАЗИМО!

БЕГ ОД ИСТИНЕ

Већи део овог броја "Велике Србије" посвећен је најбитнијим питањима којима је тренутно обележена политичка ситуација у Републици Српској.

Непосредни повод за овакву концепцију је неодржана посебна седница Народне скупштине Републике Српске, заказана на захтев посланика Српске радикалне странке, Српске демократске странке, Социјалистичке партије, Српског народног савеза и двојице посланика Коалиције за БиХ.

Дневним редом, тачније првом варијантом, било је предвиђено да се разговара о одлуци Арбитражног трибунала за Брчко, предстојећим изборима, економској политици Владе Републике Српске, примопредаји старе и нове владе, раду представника Републике Српске у заједничким органима БиХ.

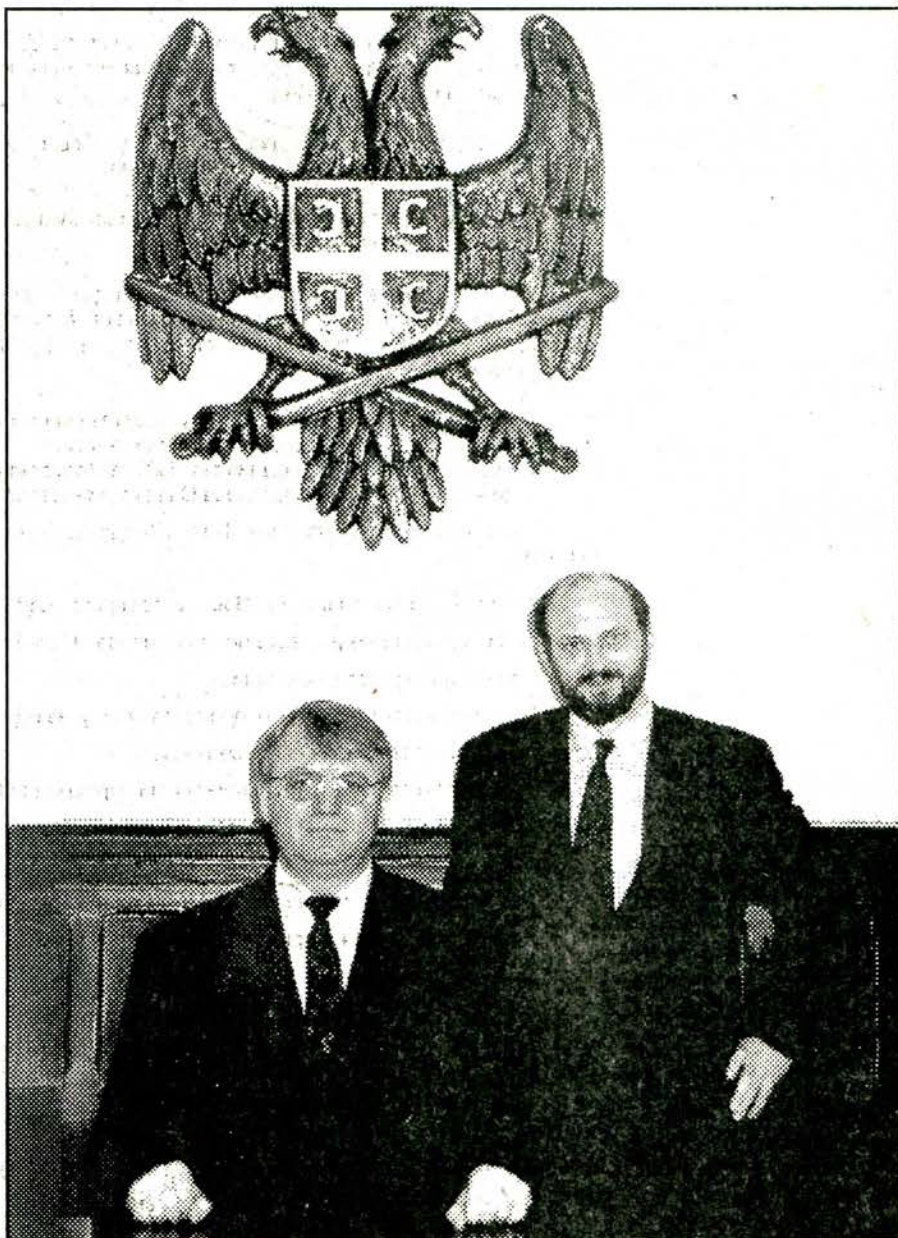
Како скупштинско заседање није одржано, због недостатка кворума (седници нису хтели да присуствују посланици СНС-а, СП РС-а СДН БиХ, СНСД и Коалиција за БиХ) потрудили смо се да вам на овај начин прикажемо све материјале које су посланици добили за заказано заседање.

Накнадно, после низа договора са шефовима клубова посланика СНС-а и СП РС-а, постигао се споразум да скупштина ипак буде одржана, али са редукованим дневним редом, тако да би се расправљало о арбитражи за Брчко и изборним правилима.

Ни такав договор није уродио плодом тако да скупштина није одржана.

Да бисте били упознати са свим чињеницама, на наредним страницама имаћете прилику да видите и прочитате поменуте материјале.

Једна од примедби коју су, као разлог бојкотовања скупштинског заседања у Добоју, навели на конференцији за новинаре Ненад Баштинац (Странка независних социјалдемократа), Миле Мирковић (Социјалистичка партија) и Бранко Ваковић (Српски народни савез) било је наводно противно пословнику заказано заседање. Пред Вама је оригинални документ којим председник Народне скупштине Републике Српске др Драган Калинић, позивајући се на чланове Пословника, позива посланике на Посебну седницу. Такође је било примедби и на место одржавања Посебне седнице што је такође неаргументовано јер је једно од дискреционих овлашћења председника Скупштине да одреди и место рада.

Српски радикали су јасни: без Брчког нема Републике Српске

РЕПУБЛИКА СРПСКА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Број: 02-619/98.
Датум: 09.04.1998. године

На основу члана 89. став 2, а у вези са чланом 90. став 4. Пословника Народне скупштине Републике Српске (предлози посланичких клубова Српске демократске странке /српских земаља/, Српске радикалне странке Републике Српске, Српског народног савеза Републике Српске, Социјалистичке партије Републике Српске и посланика Коалиције за цјеловиту и демократску Босну и Херцеговину и Странке независних социјалдемократа) заказујем за 15. април 1998. године (среда) у 10,00 часова у Добоју посебну седницу Народне скупштине Републике Српске. Предлажем следећи

ДНЕВНИ РЕД:

1) Актуелна политичка питања у вези са Допунском одлуком Арбитражног трибунала за спор око међуентитетске границе у области Брчког, од 15.03.1998. године;

2) Спровођење и надзор избора у Босни и Херцеговини и Републици Српској у септембру 1998. године;

3) Актуелна економска политика Владе са посебним освртом на међународне финансијске аранжмане.

4) Разматрање извештаја о примопредаји између старе и нове Владе Републике Српске, републичких органа управе, јавних државних предузећа, јавних државних фондова и других републичких организација;

5) Разматрање извештаја о раду представника Републике Српске у заједничким органима Босне и Херцеговине и то:

- Председника у Председништву БиХ из Републике Српске;
- копредседавајућег и чланова Савета министара БиХ;

- посланика у Скупштини БиХ (Представнички дом и Вијеће народа);

Уз овај позив шаљемо Вам материјале које су прадлагачи доставили председнику Народне скупштине Републике Српске уз захтев за сазивање посебне седнице.

Очекујемо да ће Влада и представници у заједничким органима своје извештаје поднети на самој седници.

Седница ће се одржати у великој сали Привредне банке у Добоју и највероватније ће трајати два дана.

Смештај за посланике обезбеђен је у хотелу "Босна" у Добоју.

Консултативни састанак са шефовима клубова посланика одржаће се у уторак, 14. априла 1998. године у салону хотела "Босна" у Добоју у 20,00 часова.

Факсимил дневног реда
никад одржане седнице

ПРЕДСЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Др Драган Калинић

Драган Калинић

ОБЕЗВРЕЂИВАЊЕ СЕБЕ

И поред уредног позива, упућеног од стране председника Народне скупштине Републике Српске посланици Српског народног савеза, Социјалистичке партије и Странке независних социјалдемократа заједно са Коалицијом за целовиту и демократску БиХ, нису дошли у Добој на посебну седницу Народне скупштине Републике Српске

Пракса коју су од самог почетка рада новог сазива Народне скупштине Републике Српске почели да упражњавају посланици Социјалистичке партије Републике Српске, Српског народног савеза – Биљана Плавшић, Странке независних социјалдемократа и странака из Федерације БиХ наставила се и када је у Добоју требала бити одржана посебна седница Народне скупштине.

Иако су добили уредне позиве у којима су обавештени о месту и времену скупштинског заседања, а чему је претходио консултативни састанак председника Клубова посланика одржан у Бијељини, посланици поменутих странака нису дошли на заказано заседање.

Самом заседању, поред поменутог консултативног састанка, претходио је и низ других разговора страначких лидера којима се требала постићи сагласност око најбитнијих политичких питања у Републици Српској.

Та питања, на иницијативу Српске радикалне странке и Српске демократске странке, била су и уврштена у дневни ред посебне седнице. Накнадно су и посланици владајуће коалиције такође захтевали да се одржи посебна седница и том приликом тражили и проширивање дневног реда са још две тачке.

Радило се о извештају представника Републике Српске о раду заједничких органа БиХ и примопредаји учињеној између бивше и садашње Владе Републике Српске.

Српска радикална странка је инсистирала, и у томе добила подршку Српске демократске странке, да се разговара о арбитражној одлуци за град Брчко те Правилима и прописима Привремене изборне комисије за предстојеће изборе и страним улагањима која је наводно Влада Републике Српске обезбедила.

Пред само скупштинско заседање, пар дана пре, представници СП РС-а СНС-а и СНСД-а су одржали конференцију за новинаре у Међународном прес центру и саопштили да неће присуствовати заказаном заседању.

Ова вест звучала је још невероватније када се зна да су отприлике баш

у том времену лидери странака разговарали о поменутих проблемима.

Чинило се да, с обзиром на то да су прес конференцију одржали страначки представници који не припадају врховима својих странака, да се ради о класичном политичком трику којим се, ето, покушава добити на времену, док се не реше нека друга питања, која представљају предуслове за јавни разговор, јавно о поменутих тачкама дневног реда.

Аргументација која је том приликом изнесена, а која је наведена као разлог за недолазак на скупштинско заседање у Добоју, у најмању руку била је неозбиљна.

Речено је да скупштине неће бити зато што материјал није био уредно достављен, што је потпуно бесмислено, јер материјал морају доставити они који предлажу неке тачке дневног реда, а материјала није било само за оне тачке које су предложили посланици странака које су бојкотовале заседање.

Поред тога, изнесено је мишљење да скупштина није заказана у добро време,

јер председник Републике Српске и председник Владе морају бити гости код његове светости Патријарха Павла. Касније се то показало као најобичнија лаж, јер су оба председника код његове светости гостовали тек у четвртак, а скупштина је била заказана за среду. Чињеница је да су председници у среду заиста били заузети састанцима, али не са патријархом већ са њемачким министром одбране Фолке Ригејом.

Поред тога, опште је познато да оба председника никада и не присуствују седницама Народне скупштине, већ се само првих пола часа проврте испред камера, а онда се преседе два спрата више у своје кабинете и тамо путем ТВ преноса, у друштву са нижеразредним администраторима, прате остатак скупштине.

Најгнуснији аргумент је лично изрекао Ненад Баштинац, посланик Додикове Странке независних социјалдемократа, рекавши да Народна скупштина Републике Српске не може заседати у Добоју!!!!

Српски радикали иду на изборе иако су свесни да су изборна правила кројена против њих

Добој непожељан

Шта је могло понукати посланика Баштинца, који је иначе и шеф кабинета председника Владе Додика, да изрекне ову, у најмању руку политички непромишљену, али очито искрену изјаву тешко би се могло закључити. Можемо само да претпоставимо да се ради о томе што Добој није, као неки други градови у Републици Српској, поклекнуо пред притисцима издајничког пројекта већ је успео да сачува достојанство.

То производи код г. Баштинца неку врсту фрустрације, јер не може никако да схвати како то да сви остали нису издајници кад је ето он баш такав.

Оно што је сигурно, том изјавом јасно је изречен став и председника Владе Додика да Републику Српску не доживљава као јединствену земљу већ као полигон за пљачку и након тога, продајом земље, земаља трагова. Видљив је из те изјаве и реваншизам који ни у ком случају није оправдан јер је производ помрачења ума које и г. Додику, а и г. Баштинцу налаже да на што ружнији начи заваде српски народ у Републици Српској, а сваком даном све се више види и са Србима из СРЈ, како би се онда сви заједно побратимили са муслиманима и Хрватима у БиХ.

Било како било, та прес конференција била је шамар свим грађанима Републике Српске, посланицима у Народној скупштини, посебно гласачима који су гласали за поменуте странке.

Покушавајући да спасу што се спасити може, председници клубова посланика Српске радикалне странке и Српске демократске странке, заједно са председником Народне скупштине др Драганом Калинићем, иницирали су састанак председника свих клубова посланика.

Састанак је одржан у Добоју у уторак, дан пред седницу Скупштине. Приступовали су му сви председници клубова осим странака из Федерације.

Након неколико часова, на момените веома мучне расправе, закључено је да ће се седница ипак одржати, али са редукованим дневним редом тако да би се расправљало само о две тачке и то: арбитражи око Брчког и изборним правилима и прописима Привремене изборне комисије.

Претходила је дуга и неизвесна ноћ.

Другог дана нико од посланика коалиционих странака није дошао у салу у којој је требало одржати заседање.

Скупштину је отворио председник Калинић и након констатације да јој не присуствује довољан број посланика донео одлуку о паузи до 13,00 часова, како би се дало времена оним посланицима који су још увек неодлучни да размисле и стигну на време како би учествовали у раду скупштине.

Током наредна три часа, иако је углавном свима било јасно да владајућа коалиција још једном крши постигнути договор, постојала је ипак мања нада да ће скупштина бити одржана. Председник Калинић је био у сталном контакту са председницима клубова посланика СР РС-а, и СНС-а. На моменте би до посланика долазиле најновије информације које су сваки пут биле све више обесхрабрујуће.

Коначно у 13,00 часова др Калинић је дошао на терасу добојског хотела и најужем руководству Српске демократске и Српске радикалне странке саопштио да скупштине неће бити, јер му је директно речено да посланици владајуће коалиције неће доћи.

Српски посланици су потом отишли у зграду скупштине да би председник Калинић и званично могао констатovati да нема кворума за одржавање посебне седнице Народне скупштине Републике Српске и тиме завршио седницу.

Упоређо са техничким припремама заседања, а у које ето убрајамо и бројне разговоре страначких првака, трајала је и медијска кампања државне телевизије и тзв. независних медија којом се ваљда народу хтелo рећи како су српске опозиционе странке, Српска радикална странка и Српска демократска странка, противнародне, јер ето неко је некоме, а не зна се ни ко ни коме рекао да ће бити затражена смена постојеће владе.

Ово је створило бројна питања и наравно дало бројне одговоре.

Пре свега, морамо се запитати ко то уме да продре у мозак посланика ових странака када нико и никада, до сада, није рекао, а камоли тражио јавно смену постојеће владе. Пре свега зато што то питање није нити било на дневном реду, а осим тога добро је познато нашој јавности да је Српска радикална странка донела став да ће се трудити да рационално и аргументовано допринесе економском напретку Републике Српске, и да јој зато не пада на памет да престанем политичким кризама народ буде доведен у стање безнађа. Поред тога, није прошло 100 дана рада нове владе, а српски радикали су јавно рекли да ће тек након сто дана постављати питање одговорности за рад новоизабране владе.

Друго питање, које се само по себи намеће, наводи нас на размисљање да ли то формирана владајућа коалиција и није више тако јака када посланици партнерских странака једни другима верују само када нису у прилици да утичу на даљу судбину владе.

Морамо се такође запитати да ли, очито присутни страх председника владе да би могао бити смењен, значи и то да надаље, до наредних избора, не треба одржати ниједно скупштинско заседање.

На крају, морамо се запитати ко у овој држави одговара коме, влада скупштини или скупштина влади. Према Уставу Републике Српске, влада врши извршну и управну власт и директно је

одговорна Народној скупштини Републике Српске, а на тај начин се врши и контрола извршне власти.

Морамо закључити да су овим потезом коалициони посланици понизили високи дом коме припадају, народ Републике Српске, Републику Српску и на крају крајева сами себе.

А све то само због пар директорских места и министарских фотеља.

Но, решимо и то да је поменута медијска фама била заправо бенгалска ватра којом се хтелo прикрити много битније политичко питање.

Озбиљан дневни ред

Прва тачка дневног реда била је у вези са арбитражом о спорној међуентитетској линији у области Брчко. Арбитар из Републике Српске, доп. др Витомир Поповић, обавестио је Народну скупштину да је влада формирала комисију за област Брчко у коју је именован и Расим Кадић, министар у Влади Федерације БиХ и председник Либерала БиХ који су иначе чланови Коалиције за БиХ. Др Поповић је такође низом правнооснованих аргумената указао и на све недостатке арбитражне одлуке. Нажалост, коалициони посланици, било да се ради о онима из Републике Српске или Федерације БиХ, нису смогли довољно снаге нити храбрости да отворено разговарају о овим питањима, а камоли да пристану на доношење декларације (меморандума) коју су предложили посланици Српске демократске странке и Српске радикалне странке.

Правила да би нас удавила

Друго питање било је у вези са изборним правилима за предстојеће опште изборе.

Правила сама по себи представљају својеврстан спој садизма, мизантропије и антидемократичности. Накнадно ћете имати прилику да се упознате са њима јер смо у овом броју објавили амандмане Привремене изборне комисије.

Но проблем је у томе што влада отворено не може разговарати ни о овом питању.

У потпуно марионетској позицији, како председник тако и влада, понашају се потпуно супротно предизборним обећањима.

На сцени је процес у коме сада све оно што смо успели да постигнемо у протеклих десет година треба једно по једно продати за лажне, неизвесне или ужасно мале кредите, које ћемо уз то, кад тад, морати вратити онима који су нам их дали.

У таквој ситуацији Република Српска заиста нема другог излаза него да јавно запита прво саму себе, а потом и релевантне домаће и стране политичке субјекте, шта нам се то планира и куда идемо.

Огњен Тадић

ДА ЈЕ ЗАКАЗАНА СЕДНИЦА ОДРЖАНА У ДОБОЈУ БИО БИ ТО ЈОШ ЈЕДАН
АДУТ У БОРБИ ДА ОВАЈ ГРАД ОСТАНЕ СРПСКИ

ДОБОЈ СЕ МОРА ПОШТОВАТИ

Вест да ће се у Добоју одржати седница Народне скупштине Републике Српске 15. и 16. априла ове године, примљена је међу грађанима Добоја, а и шире на подручју општине, као знак признања граду – хероју од стране највиших органа власти Републике Српске.

Верујем да посланици, који су 15. априла стигли у град на три реке с намером да расправљају и одлучују о виталним питањима своје младе Републике, нису нашли озбиљнијих разлога да се пожале на свог домаћина, који, узгред речено, има дугу традицију и искуство у припремању манифестација и зборових различите намене.

Чуди да један број народних посланика, који из њима знаних разлога нису хтјели доћи на Посебну седницу Скупштине, као разлог свог недолазак наводи да Добој нема потребне услове за одржавање поменуте седнице, односно апострофира Добој као град у коме не треба одржавати седнице највиших органа власти Републике Српске.

Образложење наведених посланика дато путем медија, најблаже речено, зачудило је Добојлије, који знају да нико озбиљан не може оспоравати вредности града – центра регије – града богате традиције и историје.

Као народни посланик из Добоја осећам потребу да кажем нешто више

о овом граду, који по много чему заслужује да се о њему више зна.

Настао у северном делу Босне, у доба палеолита, на месту где се из два супротна смера сливају притоке реке Босне, Усора и Спреча, одувек је био у центру историјских и културних збивања балканске ветрометине.

Смењивале су се овде цивилизације – римска, словенска, аустро–угарска, турска; периоди ропства и слободе; периоди цивилизацијског напретка, али и периоди успона и пада морала и духа у зависности од поимања оних који су их својим доласком доносили.

Треба много простора да би се описао развој овог града, од каменог доба – о чему сведоче налазишта на Крњину, Вучијаку и ушћу Усоре, па до најновијег периода у коме Добој, и поред голготе доживљене у I и II светском рату, као и у последњем отаџбинском рату, слови као град светле перспективе.

Добојско јуче је мукотрпна и херојска прошлост, вековна тежња за слободом, бољим и срећнијим животом, почев од Поп–Јовичине буне, па до по-

следњег отаџбинског рата 1992. године.

У току 1915. и 1916. године аустро–угарске окупационе власти интернирале су у концентрациони логор у Добоју хиљаде недужних Срба из пограничних срезова Босне и Херцеговине према Србији: требињског, гатачког, билећког, рогачичког, фочанског, вишеградског и других. Логор је био смештен у селу Лишцу, недалеко од реке Босне, у дрвеним баракама које су пре тога служиле као коњушнице.

Глад, хладноћа, сурови и нехигијенски услови живота доводили су до масовних епидемија и смртности.

У времену од 27. децембра 1915. године до 5. јула 1917. године кроз овај логор је прошло близу 46000 интернираца оба пола, а међу њима је било и деце. Помрло је или убијено преко 5000 лица која су сахрањена у бројним заједничким гробницама.

У току 1916. и 1917. године преостали логораши транспортовани су у друге логоре Аустро–Угарске: Арад, Жегар, Шопронањско, Комарно и Грац, где су такође масовно страдали.

Двадесетак година касније, 1937. године на брегу изнад новоизграђене православне цркве у Добоју, подигнута је овим жртвама спомен – костурница, а 18. септембра 1938. године откривен је и споменик. По налогу усташких власти, споменик је миниран и срушен 26. јуна 1941. године, а 1958. поново подигнут са циљем чувања успомена на невине жртве. Свој првобитни изглед, са крстом уместо клонулог логораша, добио је 1991. године на иницијативу Српског просветног и културног друштва "Просвјета" Добој и Српске православне цркве.

У току II светског рата народ добојског краја исказао је висок степен спремности да брани своју земљу од фашистичког освајача.

Добој је био од стратешке важности за окупатора и због тога је он од првих дана окупације овом саобраћајном раскршћу посвећивао посебну пажњу.

Окупациона војска ушла је у Добој 15. априла 1941. године из правца Је-лаха. Њеном уласку претходило је на-

Консултације посланика Српске радикалне странке пред скупштинско заседање: др Марко Спајић, Мирјана Шајиновић и Слободан Цвијетић

длетање једног авиона дуж железничке пруге Брод – Добој, који је митраљирао јединице старојугословенске војске које су се кретале у правцу Добоја. Немачке јединице су на територији данашње општине затекле делове Друге армије старојугословенске војске на комуникацијама дуж десне и леве стране реке Босне, које су непријатељу пружиле први оружани отпор. Већ првих дана окупације почела је пљачка, обиљежавање и прогон Јевреја, а најављен је и прогон српског становништва.

Злогласни добојски жупник, др Драгутин Камбер и његови сарадници јавно иступају, позивајући Хрвате и муслимане на обрачун са српским становништвом. Они говоре о нужности расељавања Срба и одузимања њихове целокупне имовине, истичући покрштавање Срба као једину могућност спасења.

убијен од стране тих истих партизана, јануара 1946. године.

На подручју добојског краја у борби за ослобођење учествовали су четници 1. и 2. средњобосанског четничког корпуса, четници Драже Михајловића, Павла Ђуришића, те четници Требаве, Озрена, Вучјака и Крњина. Јаке четничке снаге деловале су и на подручјима око Маглаја и Дервенте. У таквим околностима дочекано је ослобођење, 17. априла 1945. године.

Слобода је створила ентузијазам и жељу да се град што пре обнови, изгради, а живот нормализује. У веома кратком времену то је и урађено. Рапчишћене су рушевине, оспособљене железничке станице Добој и Усора, колске радионице и железничке ложионице, оправљен мост на реци Босни и још много тога.

Иако је лажно братство – јединство, формирано и форсирано од стране

ројске ослободилачке прошлости, подручје Добоја и околине представља значајну културну ризницу човековог битисања.

Најстарији споменици писмености у овом крају очувани су на стећцима и у рукописним књигама. Писмо је ћирилица. Први је запис "дијака кнезу Хрватина" на каменом споменику из села Осредак изнад састава Украине и потиче из 14. века.

Затим запис на каменом споменику из села Мишинци који је урезан "за цара Сулимана" (1520–1566) словима ћирилице која се у литератури назива и "босанчица".

При крају 16. века или почетком 17. века преписана је лепим рукописом једина очувана књига из једног мањег преписивачког центра у суседном манастиру Озрену, гдје је била и прва школа на Озрену.

Не чуди, зато, што је Озрен подручје на којем је након II светског рата основан и први срез, а данас је он, након планског запостављања због концентрације српског живља, и центар добојске регије.

Са подручја Озрена, где се налазила прва школа, а нешто касније и многе друге, шириле су се образовне установе по целом подручју ове велике општине.

Тако је 1852. године почела са радом основна школа у Осјечанима. Године 1883. почела је са радом прва српска основна школа, а 1885/86. године у Добоју је почела са радом Државна основна школа.

Данас је Добој модеран град са шест средњих и једном вишом школом; град у коме је још 1912. године основан срески суд; 1932. године прва штампарија; град који од 1937. године има Дом здравља; од 1945. године Народну библиотеку; град са музејом, архивом и уметничком галеријом; седиште је ЖТО–а Републике Српске; центар Добојско – посавске регије; привредне коморе; град са привредним гигантима попут "Трудебеника" – творнице компресора и пнеуматског алата; Творнице нисконапонске опреме; Творнице далеководних стубова и конструкција; град са Институтом за кибернетику и пнеуматику; град у чијој се непосредној близини налазе два рудника – рудник кречњака и рудник лигнита; град у коме се негује спортски дух и који ће ове године по 30–ти пут организовати међународни рукометни турнир (чак и председник Владе, господин Долик долази у Добој да би уживао у спортским манифестацијама нашег града.

Из свега изнесеног произилази дилема: да ли је споран град – који има све оно чиме се може похвалити мали број градова у Републици Српској, или је споран народ – који је одувек знао шта хоће и са којим се не може манипулисати?

Остављам читаоцима да сами изведу закључак!

Мирјана Шајиновић

Др Шешељ на митингу у Добоју

Схвативши озбиљност ситуације, Срби добојског краја дижу се на устанак.

Ријечи Ђенерала Драже Михајловића који се почетком рата, на путу за Равну Гору, нашао у Петрову – за Србе капитулације нема – биле су подстрек за четнике Озрена и Требаве, који су од тог момента постали господари своје територије и заштитници народа. Убијање виђенијих Срба, ликвидације четника и свих национално оријентисаних Срба од стране усташа, немачких окупатора и комуниста постаје крвава свакодневница Срба добојског краја.

И поред тога, четници добојског краја, вођени хришћанском идејом љубави према ближњем, помажу партизанским породицама и њима самима. О томе најсликовитије говори пример прихватања и пребацивања партизанских јединица са Мајевине преко Саве од стране четничког војводе Радивоја Керовића.

Заузврат, Керовићу је ликвидирала цела породица, а и сам је зверски

комуниста у току светског рата и након њега, код Срба добојског краја "прихватао" са скепсом, оно је било узрок и најновијих догађања и страдања у Републици Српској.

Упркос латинској изреци о историји учитељици живота, Срби су се опет нашли у ситуацији да се морају бранити од "браће" и борити за биолошки опстанак нације.

И поново је град Добој постао гробница српског народа и град – херој на који је у току само једног дана падало и по неколико десетина граната, град за чију слободу је пало хиљаде тек стасалих српских младића и њихове старије сабраће.

Ако ништа друго, њихове свете сени заслужују да Добој, бар повремено, буде центар политичких збивања и место у коме се доносе одлуке од којих зависи опстанак и светлија будућност српског народа.

Зар такав град није достојан да се у њему одржи заседање Народне скупштине Републике Српске; није ли неке ко нема такву херојску прошлост Добој баш зато засметао? Осим хе-

ПИСМО ДОДИЖУ

Арбитар Републике Српске, спорног дела граничне линије између ентитета у области Брчког се Народној скупштини се обратио писмом у коме објашњава ситуацију у вези са арбитражном одлуком као и понашање актуелне Владе према арбитражи у вези Брчког.

С обзиром на актуелност овог питања и алармантност ситуације, ово писмо преносимо у целости.

ДОЦ. ДР ВИТОМИР ПОПОВИЋ, АРБИТАР РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ СПОРНОГ
ДИЈЕЛА ГРАНИЧНЕ ЛИНИЈЕ ИЗМЕЂУ ЕНТИТЕТА У ОБЛАСТИ БРЧКОГ

**ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, НА РУКЕ
ПРЕДСЈЕДНИКА МИЛОРАДА ДОДИКА**

Предмет: Мишљење

Поштовани господине предсједниче,

Као што Вам је познато, на сједници Владе одржаној дана 18.3.1998. године сам поднио Извјештај о арбитражи и предложио да се Влада РС, у складу са својим уставним и законским овлашћењима изјасни о "Допунској арбитражној одлуци" и приједлогу мјера које сам предложио. Истовремено сам изнио и своје мишљење о формирању Комисије за праћење провођења арбитражне одлуке. До данашњег дана мени, као арбитру РС у овом поступку није достављен закључак Владе по овом питању. Поред наведеног, дана 31.3.1998. године сам Вам доставио и Извјештај о арбитражи, достављен Народној скупштини РС. У овом извјештају сам, поред извјештаја о стању у којем се сада арбитража налази, образложио и разлоге подношења моје оставке на мјесто арбитра.

Данас, 8.4.1998. године сам неслужбено сазнао за ријешење Владе РС од 18.3.1998. године о именовану државне комисије о рјешавању спорних питања разграничења у подручју Брчког. Позната ми је чињеница да је у складу са нашим националним законодавством искључиво у надлежности Владе РС да сама формира своје комисије, те да мишљење арбитра нема никакав обавезујући карактер.

Међутим, полазећи од чињенице да још нисам разријешен ове дужности, а имајући у виду изузетно велику сложеност и могућност настајања проблема са несавјесним посљедицама по будући арбитражни процес и арбитражну одлуку, а с обзиром на мој професионални и морални однос према арбитражи, осјећам за обавезу да изнесем своје мишљење и укажем на слиједене:

Прије именовања овакве и било какве друге комисије везане за Брчко, Влада је требало да обави консултације са арбитром и заступничким тимом РС и раније именованим комисијама за ове намјене у циљу коришћења досадашњег и дугогодишњег искуства у познавању ове проблематике.

Будући да ово није комисија БиХ, него РС, с обзиром на чињеницу да се ради о арбитражној одлуци из које обавезе произилазе искључиво за РС и односе се на дио територије РС – Српско Брчко, у ову комисију су могла бити именована само она лица која живе на територији РС. На сједници Владе сам нагласио да именовање у комисију представника Федерације БиХ који живе јужно од линије разграничења, у бошњачкој општини Рахић Брчко, може имати за посљедицу да у предстојећем арбитражном процесу дође до формирања неутралне зоне – специјалног дистрикта који би на овај начин обухватио општину Брчко из 1991. године. О могућим правним посљедицама такве одлуке овом приликом не бих говорио, нити бих се појединачно изјашњавао о представницима Федерације као личностима.

Укључивање у ову комисију Расима Кадића као министра за расељена и избјегла лица у Федерацији БиХ и других лица из Федерације би у предстојећем арбитражном процесу могло водити у правцу извођења закључка да РС, када је Брчко у питању, није способна да сама ријешава своје обавезе из арбитражне одлуке, а истовремено би било у функцији горе изведеног закључка о формирању неутралне зоне – специјалног дистрикта.

Замолио бих Вас да још једном, без икакве обавезе у односу на моје мишљење, на сједници Владе размотрите састав ове Комисије и евентуалне посљедице.

Срдачан поздрав
Бања Лука, 8.4.1998. године
Копија достављена као и 31.3.1998. године.
Доц. др Витомир Поповић

ПИСМО КАЛИНИЋУ

ДР ВИТОМИР ПОПОВИЋ, АРБИТАР РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ СПОРНОГ ДИЈЕЛА
ГРАНИЧНЕ ЛИНИЈЕ ИЗМЕЂУ ЕНТИТЕТА У ОБЛАСТИ БРЧКОГ

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ НА РУКЕ ПРЕДСЈЕДНИКА ДР ДРАГАНА КАЛИНИЋА

Предмет: Извјештај о арбитражи

Поштовани господине предсједниче,

Као што Вам је познато, Предсједавајући арбитар арбитражног Трибунала за спор око спорног дијела међуентитетске линије у области Брчко је дана 15. марта 1998. године објавио Допунску одлуку Трибунала. Овом одлуком је уствари одложено доношење коначне одлуке до краја ове, односно почетка слиједеће године. Истовремено су наложене одређене обавезе Републици Српској, које се прије свега односе на повратак бивших становника Брчког, неометану слободу кретања, чврсту подршку мултиетничким владиним установама, укључујући мултиетничку полицију, као и пуну сарадњу са супервизором и властима надлежним за спровођење праведних и демократских избора у септембру 1998. године.

Предвиђено је да у наредном периоду и даље остане ранији режим надзора супервизора, а супервизор за Брчко ће имати овлашћења једнака онима која су према Бонској конференцији од децембра 1997. године дата високом представнику, укључујући права да смјени било које лице које, по мишљењу супервизора, неадекватно сарађује са његовим напорима да обезбједи поштовање Дејтонског споразума, учврсти демократске установе у области и ревитализује локалну привреду.

Супервизору су дата овлашћења да, у циљу економског оживљавања, предузима одговарајуће мјере укључујући слиједеће: а) регистрација привреде оног дијела предратне општине Брчко који се налази сјеверно од међуентитетске границе; б) стварање слободне царинске или посебне економске зоне у области Брчко; в) стварање програма приватизације државних и друштвених предузећа; г) поновно отварање Савске луке у Брчком, активирање саобраћајног предузећа БиХ и подстицање међународне подршке развоја луке.

До доношења даљих мјера Трибунала по захтјеву било које од страна, међуентитетска граница на територији предратне општине Брчко ће остати непромјењена.

Трибунал овим даје на знање (1) да ће свака даља одлука Трибунала вјероватно бити у значајном степену условљена тиме у којој су мјери стране поступале bona fide у складу са Дејтонским споразумом и одредбама Трибунала, и (2) да ће по адекватном захтјеву Трибунал озбиљно размотрити могућност а) таквог повлачења или помјерања међуентитетске границе да Брчко са околином припадне територији једне или друге стране и б) претварање предратне општине Брчко у "неутралну зону" ван искључиве контроле било ког Ентитета.

Мој званичан став о овом арбитражном процесу је био да је РС у цјелости и на начин предвиђен арбитражном одлуком и Дејтонским споразумом извршила све своје обавезе и да је Трибунал требало да донесе коначну одлуку. Овакве моје тврдње проистичу из изјава супервизора Роберта Фаранда и др. представника међународне заједнице који су учествовали у имплементацији арбитражне одлуке и Дејтонског споразума. Поред наведеног, предлагао сам да се одбаци захтјев Федерације ради недостатка активне легитимације. Наиме, као што је познато према одредбама члана 5. Споразума о граничној линији између ентитета и односним питањима, стране у овом спору су РС и Федерација БиХ. Федерацију БиХ, према Вашингтонском споразуму и Уставу БиХ, чине два конститутивна народа: Бошњаци и Хрвати, а како су Хрвати обавијестили Трибунал да не желе учествовати у раду овог Трибунала, нити да их може заступати Федерација, то је била довољна основа за одбацивање захтјева поднесеног од стране бошњачког народа и неупуштања у Меритум спора.

Прецизним анализирањем арбитражне одлуке се намеће закључак да је она чисто политичке природе, да није засновања нити се темељи на одредбама арбитражног уговора и права као гране, те да ју је, без овлашћења преосталих арбитра, практично доноси предсједавајући арбитар. Ни ранија овлашћења која је предсједавајући арбитар темељио на писму предсједника Србије Слободана Милошевића и предсједавајућег у Предсједништву БиХ Алије Изетбеговића нису имала никаквог правног основа, али су и таква овлашћења престала и de facto и de jure доношењем и објављивањем арбитражне одлуке у Риму 14. фебруара 1997. године. Моја неслагања и моје арбитарно мишљење сам на вријеме и начин предвиђен правилима процедуре доставио предсједавајућем арбитру.

Ја сам у цјелости био задовољан оним што је РС као страна представила на саслушању одржаном у Бечу од 5-12. фебруара ове године. Наиме, арбитражни тим је функционисао као једна цјелина и све радње

предвиђене за то sasлушање су извршене на планирани начин. Скоро сви saslušani представници међународне заједнице који су били задужени за имплементацију арбитражне одлуке у Брчком и Дејтонског споразума уопште, почев од амбасадора Фаранда, Фровика и др. су недвосмислено потврдили да је РС у цијелости извршила све своје обавезе из овог арбитражног поступка, тако да смо оправдано очекивали доношење коначне арбитражне одлуке.

О овоме су извјештавала сва средства информисања, како страна, тако и домаћа. Нажалост, одлука уопште не садржи аргументе овакве врсте, него је исполитизирана неким политичким приступима који, правно посматрано, не би могли бити наведени у одлуци. Наиме, одлуком се покушало представити како РС није уопште извршавала своје обавезе, те би у наредном периоду и у случају неизвршавања обавеза Брчко могло бити додјељено Федерацији БиХ. Ако се овоме дода и чињеница да је на sasлушању у Бечу Федерација БиХ званично одустала од захтјева да се Брчко додјели Федерацији, нема сумње да се председавајући арбитар кретао мимо својих овлашћења и располагао супротно захтјевима страна. Наиме, у правној пракси и теорији, у судским и арбитражним поступцима није забиљежен случај досуђивања страни нечега што она уопште није тражила. Није спорно да је питање рјешавања овог арбитражног процеса на одређен начин исполитизиран од момента потписивања Дејтонског споразума, али се ипак није могла занемарити и чињеница да се овај поступак морао водити по одредбама Унитрала, те да су у овом спору од пресудног момента могле бити примјењене правне чињенице и аргументи, а никако одлуку заснивати на политичким претпоставкама које током овог поступка нису биле, а нису ни могле бити предмет провјеравања.

Сво вријеме, почев од мог именовања за арбитра РС, обављао сам потребне консултације са званичним представницима РС, а своје извјештаје сам благовремено подносио Влади РС и Народној скупштини. Ово изузетно тешко и сложено правно, а прије свега политичко питање је подразумијевало обављање читавог низа консултација, како са представницима званичне политике, тако и са великим бројем стручњака из разних области права, економије, географије, демографије, историје, војних аспеката, психологије и неких других области. У циљу што бољих припрема РС за овај процес ангажовао сам преко стотину водећих стручњака и личности из РС, СРЈ и иностранства. Сви ови експерти су овај посао радили искључиво из патриотских разлога, дајући на тај начин допринос даљем јачању и изградњи Републике Српске. Међу свима нама је изнад свега, поред професионалног приступа, постојао висок степен међусобног повјерења и уважавања, без обзира на страначку припадност. За сваку могућу процесну радњу у овом арбитражном процесу вршене су детаљне стручне анализе, а у кључним стварима и консултације са представницима политичког живота РС. Тако, нпр. неупуштање арбитра РС у арбитражни спор на његовом самом почетку имало је за циљ да РС у овом арбитражном поступку обезбједи фактичко стање у области Брчког сходно одредби члана 5. тачке 4. и 5. Споразума о граничној линији између ентитета и односим питањима, и у томе се успјело. Друга је ствар што арбитражни тим у том моменту није располагао чињеницом, ни све до истека коначне одлуке, да је у међувремену у Паризу дата сагласност за продужење рока за доношење коначне одлуке за још два мјесеца итд. О свим предузиманим радњама постоји уредна документација и у случају потребе може бити доступна.

Арбитражни тим је сво вријеме полазио од претпоставке да Брчко представља прворазредни национални и државни значај за даљњи опстанак и будућност РС.

Дана 18.3.1998. године сам поднио извјештај о арбитражи Влади РС и предложио да се Влада РС, у складу са својим уставним и законским овлашћењима изјасни о "Допунској арбитражној одлуци". Ово изјашњавање подразумијевало је заузимање става у погледу даљњег провођења арбитражне одлуке у оним елементима који према нашем националном законодавству спадају у њену надлежност. Истовремено сам затражио да се Влада изјасни о досадашњем раду арбитра, адвокатске канцеларије и арбитражног тима у цијелини. Предложио сам да у случају да се Влада одређи за прихватање допунске одлуке и њено даље провођење сачини конкретан програм мјера са одговорним лицима задуженим за спровођење овог програма који ће у уској мјери сарађивати са арбитром РС, заступничким тимом и надлежним институцијама РС. Формирање овакве радне групе би подразумијевало давање прецизних задужења како појединачно тако и групи у цијелини у складу са наредбама из арбитражне одлуке и подразумијевало би високи професионализам и степен одговорности са обзиром на чињеницу да ће након овог периода провјеравања арбитражни Трибунал доносити коначну одлуку. И даље сам подразумијевао да и у овој радној групи и у арбитражном тиму могу радити само она лица која су у стању да своје страначке интересе подреде националном интересу, а то значи да Брчко третирају дјелом територије РС од посебног националног и државног интереса за даљњи опстанак и будућност РС. До данашњег дана нисам добио никакву обавијест о томе које је то радње у овом смислу Влада предузела, нити сам очекивао да ће прије предузимања било каквих радњи, обзиром на велики значај и сложеност ове проблематике, бити извршене консултације са мном и арбитражним тимом. Није ми познато да ли се остало при истом концепту. Из средстава информисања сам сазнао да је, наводно, формирана некаква мултиетничка радна група за праћење провођења арбитражне одлуке, али ми није познато која су њена овлашћења, односно да ли то значи промјену националног концепта у односу на Брчко.

Посебно морам да нагласим да сам ја за сво вријеме двогодишњег рада имао изузетно коректну сарадњу и разумијевање од свих ранијих и садашњих структура РС, председника Републике, Владе и Народне скупштине и у овом смислу доста објективан приступ свих странака у РС.

Међутим, у посљедње вријеме се уочава тенденција "коришћења Брчког" за добијање неких политичких поена у будућим изборима, што, у крајњем, по мом личном мишљењу представља погрешан приступ и штети укупним интересима РС и може имати несагледиве посљедице по даљње позиције РС у предстојећем арбитражном процесу.

Неки највиши представници политичког и јавног живота РС, иако су сво вријеме учествовали у раду и припремама арбитражног тима, сада се покушавају ограђивати од арбитражне одлуке, па и арбитражног тима. Јавно дате изјаве као нпр. "Одлука за Брчко у складу са околностима", "Одлука о продужењу статуса quo до краја године у контексту свих догађања није могла бити другачија" или нпр. "нисмо ми бирали арбитра, нашег заступника и цео процес нудила је бивша Влада" и "добро смо прошли", изазивају сумњу и даљње неповјерење према мом раду, али и раду тима у цјелини. Неки од чланова из арбитражног тима су отказали учешће у даљњем раду, неки ће то учинити ускоро, а ни мени као арбитру РС не даје за право да у оваквим околностима наставим своје активности. И прије доношења ове арбитражне одлуке ја сам обавијестио све званичне представнике РС да сам сагласан да се у мјесто мене изабере други арбитар, али то није било прихваћено, јер је арбитража била у поодмаклим припремама. Наиме, ја као арбитар нисам уопште задовољан нити ранијом, а нити садашњом арбитражном одлуком и управо из тих разлога нисам ставио свој потпис на ту одлуку. Разлоге нестварања свог потписа сам објаснио приликом доношења раније, а и садашње одлуке и они су опште познати не само руководству и надлежним органима, него и широј јавности.

Поштовани господине предсједниче,

Као што сам написао, рад у овом изузетно тешком послу подразумијева само професионалан приступ кога сам ја заједно са тимом, без обзира на могућност да предсједавајући арбитар сам може доносити одлуке, по мом дубоком убјеђењу, обезбјеђивао. Сви чланови арбитражног тима, укључујући и адвокатску канцеларију су радили у консултацији са мном, крајње професионално и на начин предвиђен планом и утврђеном динамиком извршавали све своје обавезе. Овај посао је могуће радити само под условом да се има повјерења у арбитра и арбитражни тим у цјелини.

Вршене су детаљне стручне анализе а у кључним стварима и консултације са представницима политичког живота РС. Тако нпр. неупуштање арбитра РС у арбитражни спор на његовом самом почетку имало је за циљ да РС у овом арбитражном поступку обезбједи фактично стање у области Брчког сходно одредби Члана 5. тачке 4. и 5. Споразума о (граничној линији између Ентитета и односима питањима, и у том се успјело. Друга је ствар што арбитражни тим у том моменту није располагао чињеницом, ни све до исте коначне одлуке, да је у међувремену у Паризу дата сагласност за продужење рока за доношење коначне одлуке за још два мјесца итд. О свим предузиманим радима постоји уредна документација и у случају потребе тиме њим доступна.

Арбитражни тим је сво вријеме полагао од претпоставке да Брчко представља прворазредни национални и државни значај за даљњи опстанак и будућност РС.

Дана, 18.03.1998. године сам лично извјештај о Арбитражи Влада РС и предложио да се Влада РС, у складу са својим Уставним и законским овлашћењима изјасни о "Допунској арбитражној одлуци". Ово изјашњавање подразумијевало је заузимање става у погледу даљњег спровођења арбитражне одлуке у овим елементима који према нашем националном законодавству спадају у њену надлежност. Истовремено сам затражио да се Влада изјасни о садашњем раду арбитра, адвокатске канцеларије и арбитражног тима у цјелини. Предложио сам да у случају да се Влада одређени за прихватање Допунске одлуке и њено даље спровођење савири конкретан програм мјера са одговорним мјестима задужењима за спровођење овог програма који ће у уској мјери сарађивати са арбитром РС, заступницима тимом и надлежним институцијама РС. Формирање овакве радне групе би подразумијевало давање провизних задужења како појединачно тако и групи у цјелини у складу са наредбама из арбитражне одлуке и подразумијевало би висок професионализам и степен одговорности с обзиром на чињеницу да ће након овог периода проверавања арбитражни Трибунал доносити коначну одлуку. И даље сам подразумијевао да и у овој радној групи и у арбитражном тиму могу радити само она лица која су у стању да своје страначке интересе подреде националном интересу а то значи да Брчко третирају дјелом територије РС од посебног националног и државног интереса за даљњи опстанак и будућност РС. До данашњег дана нисам добио никакву обавијест а тиме које је то стање у овим смислу Влада преступила, ишица сам очекивао да ће прије предузимања било каквих радних обавеза на велики значај и сложеност ове проблематике, бити извршене консултације са мном и арбитражним тимом. Није ми познато да ми се остало при истом концепту. Из средстава информисања сам сазнао да је наведено формирана некаква мултиетничка радна група за праћење спровођења арбитражне одлуке али ми није познато која су њена овлашћења односно да ли то значи промјену националног концепта у односу на Брчко.

Посебно морам да нагласим да сам ја за сво вријеме двогодишњег рада имао изузетно коректну сарадњу и разумијевање од свих ранијих и садашњих структура РС, Предсједника Републике, Владе и Народне Скупштине и у овом смислу доста објективан приступ свих странака у РС.

Међутим, у посљедње вријеме се уочава тенденција "коришћења Брчког" за добијање неких политичких поена у будућим изборима, што у крајњем, по мом лично мишљењу представља погрешан приступ и штетни укупним интересима РС и може имати несавремене посљедице по даљње позиције РС у предстојећем арбитражном процесу.

Неки највиши представници политичког и јавног живота РС иако су сво вријеме учествовали у раду и припремама арбитражног тима сада се покушавају ограђивати од арбитражне одлуке па и арбитражног тима. Јавно дате изјаве као нпр. "Одлука за Брчко у складу са околностима", "Одлука о продужењу статуса quo до краја године у контексту свих догађања није могла бити другачија" или нпр. "нисмо ми бирали арбитра, нашег заступника и цео процес нудила је бивша Влада" и "добро смо прошли", изазивају сумњу и даље неповјерење према мом раду али и раду тима у цјелини. Неки од чланова из арбитражног тима су

Не бих могао прихватити другачији начин рада, нити мјенати досадашњи концепт, нити бих желлио да се око овог изузетно сложеног питања од посебног националног и државног значаја за даљњи опстанак и будућност РС сада врше политизације на моју штету, а и тима у цјелини разним покушајима пребацивања одговорности на оне који су свој посао радили крајње професионално и часно. Исто тако, не бих могао прихватити нити као арбитар, а нити као човек, а мислим да то не би могао прихватити и нико из арбитражног тима, да било ко од нас буде разлогом било каквих страначких манипулација. Управо из тих разлога предлажем Народној скупштини РС да ме разријешити дужности арбитра РС за спорни дио граничне линије између ентитета у области Брчко. Предстојећи период од десет мјесеци ће бити сасвим довољан за увођење новог арбитра у процес, мој излазак неће имати никаквих правних посљедица по РС и њене садашње позиције у арбитражном поступку. Ја сам спреман да и даље у границама својих могућности, интелектуалних и стручних способности, уколико се то од мене буде тражило, помогнем новом арбитру односно арбитражном тиму, те да у интересу РС обављам и друге послове.

Детаљни извјештај о раду у арбитражном Трибуналу подносићу на Скупштини.

Срдчан поздрав,
Бана Лука, 31.3.1998. године
Др Витомир Поповић

Факсимил дела писма Витомира Поповића

ДОПУНСКА ОДЛУКА АРБИТРАЖНОГ ТРИБУНАЛА

Председник Владе Републике Српске је као циљеве нове Владе навео повољно решавање брчанске арбитраже, спровођење приватизације, побошљање животног стандарда и укупни економски и равномеран развој Републике Српске. Обећање које је дао пред посланицима Народне скупштине садржавало је и искључив став да ће он и Влада морати да поднесу оставку уколико било које од ових питања не буде повољно решено. Подсећања ради објављујемо Допунску одлуку коју је Арбитражни трибунал за спор око међуентитетске границе у области Брчко донио 15. марта 1998. године. Оставка још увек није уследила!

Федерације Босне и Херцеговине против Републике Српске
Арбитража за област Брчко

Допунска одлука 15. марта 1998. године

Заступници у поступку: за Федерацију Босне и Херцеговине: господин Фред Мек Клоски, господин Едвард О. Делејни, адвокатска фирма "Барнз и Торнберг", господин Џеј Зајлер, адвокатска фирма "Екин, Гамп, Страус, Хауер и Фелд"

За Републику Српску: господин Никола Костић, адвокатска фирма "Стајлер, Костић, Ле Бел, Доброски и Мек Гвајер", господин Џон Адамс

I. Увод

1. Одлуком овог Трибунала од 14. фебруара 1997. године (у даљем тексту "Одлука") је успостављен режим за међународни надзор у спорној области Брчко, при чему је Трибунал закључио да у том тренутку не би било целисходно одлучивати о томе "каква би коначна расподела политичких надлежности... након истека прелазног надзора" најуспешније постигла имплементацију Дејтонског споразума и успоставила локалну демократску владу представничког карактера у области Брчко. Одлука, параграф 104 (II) (A). Уз то је Трибунал овластио обе стране да у раздобљу од 1. децембра 1997. до 15. јануара 1998. године уложе захтев за доношење даљих мера које би утицале на Одлуку у погледу расподеле политичких надлежности у овој области. Федерација је уложила благовремени захтев; Трибунал се затим консултовао са заступницима обе стране и усвојио договорене рокове за подношење поднесака и вођење расправе; у Бечу је од 5. до 12. фебруара 1998. вођена расправа пуних осам дана; коначни писмени поднесци страна су били готови 4. марта 1998. године. 1

II. Наводи страна

2. Као што је речено у Одлуци, Општи оквирни споразум о миру у Босни и Херцеговини (у даљем тексту Дејтонски споразум) представља главни извор правних принципа и принципа правичности којима овај Трибунал мора да се руководи. Према овом споразуму, Трибунал је дужан да политичке надлежности у области Брчко расподели на тај начин да се у највећој могућој мери спроведу императивне норме из Дејтона у погледу слободе кретања широм целе земље, повратка расељених лица и избеглица, поновног успостављања мултиетничког друштва и демократизације политичког процеса, а све то у интересу регионалног и међународног мира.

Види Одлуку, параграфи 95–99. У складу са овом обавезом, Трибунал мора да "сагледа чињенице у светлу тога да ли се ови принципи сада поштују у спорној области и како се то може обезбедити у будућности." Одлука, параграф 83.

3. У циљу смањења међуентитетске напетости у области Брчко и постизања максималног поштовања Дејтонског споразума у току 1997. године, Одлуком је предвиђено постављање међународног супервизора овлашћеног да по потреби доноси наредбе и прописе којима би се обе стране подстицале да у пуној мери поштују Дејтонски споразум и којима би се унапређивали и штитили легитимни интереси обеју страна у области Брчко. Поред тога, Одлуком су обе стране обавештене да ће Трибунал у накнадном поступку строго водити рачуна о томе у којој се мери стране даље придржавају Дејтонског споразума. У складу са тим, обе стране су се током расправе у Бечу усредсредиле на следећа кључна фактичка питања: прво, до које мере су стране успеле да обезбеде поштовање Дејтонског споразума у току претходних дванаест месеци; и друго, до које мере се од сваког Ентитета може очекивати да буде поуздан "заштитник" интереса обеју страна у будућности.

4. Не покушавајући да се овде сажето изложе сви докази изнети на расправи, главне тачке сведочења су биле следеће:

(а) Федерација је наступила са обимним доказима у прилог томе да су током 1997. године званичници Републике Српске (РС), флагрантно кршећи Дејтонски споразум и Одлуку, упорно пружали отпор свим покушајима Супервизора и Федерације да се у области Брчко постигне слобода кретања, повратак расељених особа и избеглица и успостављање демократске мултиетничке владе. Осврћући се на овај опструкционизам, председник Федерације Ејуп Ганић је износио аргументе у прилог захтева Федерације за додељивање Брчког Федерацији, тврдећи да је такав корак неопходан за постизање "правде" у погледу два аспекта: свим бившим становницима Брчког мора бити омогућен повратак и поновно уселење у њихове домове, те грађанима Федерације треба пружити отворени приступ Хрватској и осталим деловима Европе преко Брчког. Напомињући да су српске снаге током рата извршиле етничко чишћење у области Брчко, и тврдећи да је РС сада "у стању расула", што се види из појединих недавних политичких догађаја (види параграфе 9–11 ниже), Федерација је тврдила да се РС не може поверити улога адекватног заштитника интереса Федерације у тој области.

(б) Током расправе, РС је стално истицала свој интерес у погледу територијалног континуитета (тј. очува-

ња коридора у области Брчко као везе између источне и западне половине РС), тврдећи да је очување таквог коридора под искључивом контролом РС стратешки апсолутно неопходно да би се (на пример) по потреби омогућило кретање оружаних снага РС широм читавог Ентитета. Према мишљењу РС, свака помисао о стављању коридора у области Брчко под контролу Федерације представља анатему, нарочито услед наводног "нејединства" у влади Федерације.

III. Развој догађаја после одлуке од фебруара 1997.

- У циљу проналажења "правичног резултата" (види Одлуку, параграф 88), Трибунал је пре свега дужан да анализира догађаје из 1997. године, те најновији политички развој и њихов могући утицај на област Брчко и изгледе за дугорочно поштовање Дејтонског споразума. У доношењу своје ниже наведене Одлуке, Трибунал се ослања на следеће чињенице садржане у доказном материјалу које су стране поднеле током арбитражног поступка.²
- Роберт В. Фаранд, амбасадор САД, је у марту 1997. године постављен на дужност супервизора за област Брчко. Од прила када је заправо ступио на сцену, амбасадор Фаранд и његови сарадници су енергично и вешто приступили циновском задатку да се ни од чега створе нови програми за постизање стварне слободе кретања у тој области, повратак бивших становника Брчког (нарочито Бошњака и Хрвата), стварање комплетног новог система мултиетничке општинске власти и оживљавање локалне привреде.
- Упркос огромним напорима тима супервизора, на расправи је било јасно утврђено да су се власти РС у Брчком према упутству Српске демократске странке (СДС) са Пала током целе године активно супротстављале свим програмима супервизора усмереним ка постизању поштовања Дејтонског споразума у области Брчко. Да наведемо неколико примера: по наређењу министра за

унутрашње послове који делује под контролом Пала, полиција РС је у Брчком на више начина систематски ометала слободу кретања северно од међуентитетске границе, укључујући коришћење незаконитих контролних пунктова и неосновано хапшење; систематски су застрашивани сви Бошњаци и Хрвати који су испитивали могућност повратка у своје бивше домове у области Брчко; малобројне бошњачке и хрватске породице које су и даље живе у тој области су биле изложене притиску да је напусте; када је 1. маја 1997. године, група Бошњака дошла у Брчко на разговор са Супервизором, при напуштању града су били каменовани, а да нико за то није био позван на одговорност; 28. августа 1997. избили су озбиљни нереди и напад који су изгледа били организовани од стране Пала и уперени не само против Бошњака који су дошли у посету, него и против ИПТФ, СФОР и осталог међународног особља, што је проузроковало бројне повреде велику материјалну штету, а да опет нико није био кривично гоњен; уочи општинских избора у септембру, СДС је проузроковала тако озбиљне неправилности у погледу регистрација гласача, да је поступак морао бити обустављен и отпочет изнова под повећаним међународним надзором.³ Очигледан циљ свих ових кршења Дејтонског споразума који су били дириговани са Пала је било очување "етнички чистог" српског састава региона, како би се потпуно спречило остваривање обавеза из Дејтона у погледу повратка Босне и Херцеговине на мултиетнички састав који је имала пре рата.

- То не значи да је Федерација до сада беспрекорно поштовала садржај и дух Дејтонског споразума. На пример, постоје бројни докази да су власти Федерације активно спречавале повратак бивших српских становника у Сарајево и друга места на територији Федерације. Одсуство потпуне имплементације Дејтонског споразума на подручју Сарајева је посебно битно услед тога што се неколико хиљада Срба, бивших становника Сарајева, настанило у Брчком у домовима Бошњака и Хрвата који би сада желели да се врате кући, али не могу јер су у њиховим домовима Срби који не могу да се врате у

Брчко – најужи део некадашњег коридора је уз Косово и Метохију данас најважније питање за опстанак српског народа

Сарајево. Стога, иако се власти Федерације жале да РС не дозвољава бошњачким и хрватским расељеним лицима повратак у Брчко, том проблему у великој мери доприноси и саме власти Федерације. Види Сарајевску декларацију од 3. фебруара 1998. године. Па ипак, услед систематског отпора РС према спровођењу Дејтонског споразума у области Брчко током већег дела 1997. године, чини се да су принципи правичности јасно превагнули у корист захтева Федерације за искључивом или заједничком контролом над области Брчко.

9. Иако је оваква ситуација преовлађивала током већег дела 1997. године, политичка слика у РС је почела да се мења у јулу те године. Избио је озбиљан и јавни сукоб између СДС вођства са Пала (укључујући господу Карашића, Крајишника и Буху) и председнице Биљане Плавшић која се издвојила од групе са Пала и успоставила своје седиште у Бања Луци. Иако су старе националистичке антидејтонске теме СДС-а наставиле да доминирају политичком реториком у источном делу РС и у Брчком, госпођа Плавшић је заузела прогресивнији став, одвојила се од СДС-а, формирала нову партију (СНС) и наизглед са ентузијазмом почела да прихвата Дејтонски споразум. Раздор између ове две групе се од јула непрестано продубљивао.
10. Догађај који може (али не мора) да представља кључну прекретницу се одиграо 18. јануара 1998. године. Одређене групе у Народној скупштини РС, укључујући присталице госпође Плавшић, су се издвојиле од својих ранијих савезника и отворено пркосећи СДС-у изабрале Милорада Додика за председника Владе. У говору који је одржао те вечери господин Додик је отворено одбацио начела СДС-а, позивајући РС да поштује "Европску конвенцију о људским правима као интегрални део Дејтонског споразума," заложив се за принцип регионалне демократске власти широм РС, критиковао претходну владу услед "ометања Дејтонског споразума на сваки могући начин" и тражио потпуну "демократизацију" друштвених структура у РС.
11. Могућност тога да појава господина Додика представља фундаменталну промену у смеру политике РС (за разлику од краткотрајног покушаја да се утиче на арбитражни поступак) је додатно поткрепљена његовим сведочењем пред овим Трибуналом. Изјављујући да никад није био члан СДС-а и да се одувек супротстављао национализму, господин Додик је детаљно описао читав низ реформи које је успео да спроведе у року од двадесет дана након избора, од којих су све биле усмерене ка одбијању начела СДС-а и успостављању будуће сарадње са Федерацијом. Иако је рекао да, по његовом чврстом убеђењу, Брчко треба да остане у оквиру РС, додао је да ће, уколико се националистичка политика остави по страни и Босна и Херцеговина постане стварно демократска, "међуентитетска граница постати небитна," што, очито, значи да ће међуентитетска граница имати исто онолико политичког ефекта колико, рецимо, и граница између две интерне политичке области било које западноевропске земље. Он се конкретно сложио да се Бошњацима и Хрватима мора дозволити повратак у Брчко и омогућити контрола над локалном управом у Брчком уколико добију то право на изборима.
12. Према мишљењу Трибунала, најимпресивнији став господина Додика је било и остаје његово прихватање идеала о Босни и Херцеговини као интегрисаној мултиетничкој демократској држави у којој ће границе између два ентитета постати ирелевантне. Овај став наводи на могућност да уколико господин Додик политички преживи изборе у РС заказане за септембар 1998. године и, уколико се на крају године он и његове колеге у новој Влади РС и даље буду кретале према његовом декларисаном циљу, онда ће захтеви правичности бити много равномерније распоређени између двеју страна него што је то данас случај. С друге стране, предстојећи месеци могу донети потпуно другачији резултат; господин Додик може да изгуби утицај или да промени

свој став, што би озбиљно угрозило захтев РС за искључивом контролом над области Брчко.

IV. Потреба за наставком међународног надзора

13. Са обзиром на то да су неки сведоци на расправи у Бечу тражили да се одмах укине режим за међународни надзор успостављен Одлуком, Трибунал ће најпре размотрити питање да ли да се настави прелазни режим за међународни надзор у области Брчко.
14. Кратак одговор на то питање је да ће, без обзира на то какву одлуку Трибунал сада донесе о положају међуентитетске границе, још дуго постојати евидентна потреба за наставком међународног надзора. Тачније, било која промена у статусу Брчког (било да се додели Федерацији, било да се створи "неутрална зона") ће створити потребу за надзором у току периода прилагођавања, а узимајући у обзир непромењено понашање РС од Дејтона, као и даље постојање напетости у тој области, иста таква врста режима би била потребна за одржавање status quo-а. Заправо, вођство оба Ентитета схвата постојање даље потребе и признаје да, неовисно од садашње одлуке Трибунала, одређени ниво међународног надзора треба и даље наставити како би се смањила постојећа напетост у овој области. Узимајући у обзир изјаву супервизора Фаранда на расправи о томе да нове мултиетничке установе које он негује у Брчком још увек нису "пустиле корење", нарочито услед непрекидног утицаја СДС-а у Брчком, потпуно је јасно да постоји потреба за наставком текућег надзора и убудуће. 4 Ова Допунска одлука доноси решење у том смислу.

V. Рок за доношење коначне одлуке о међуентитетској граници

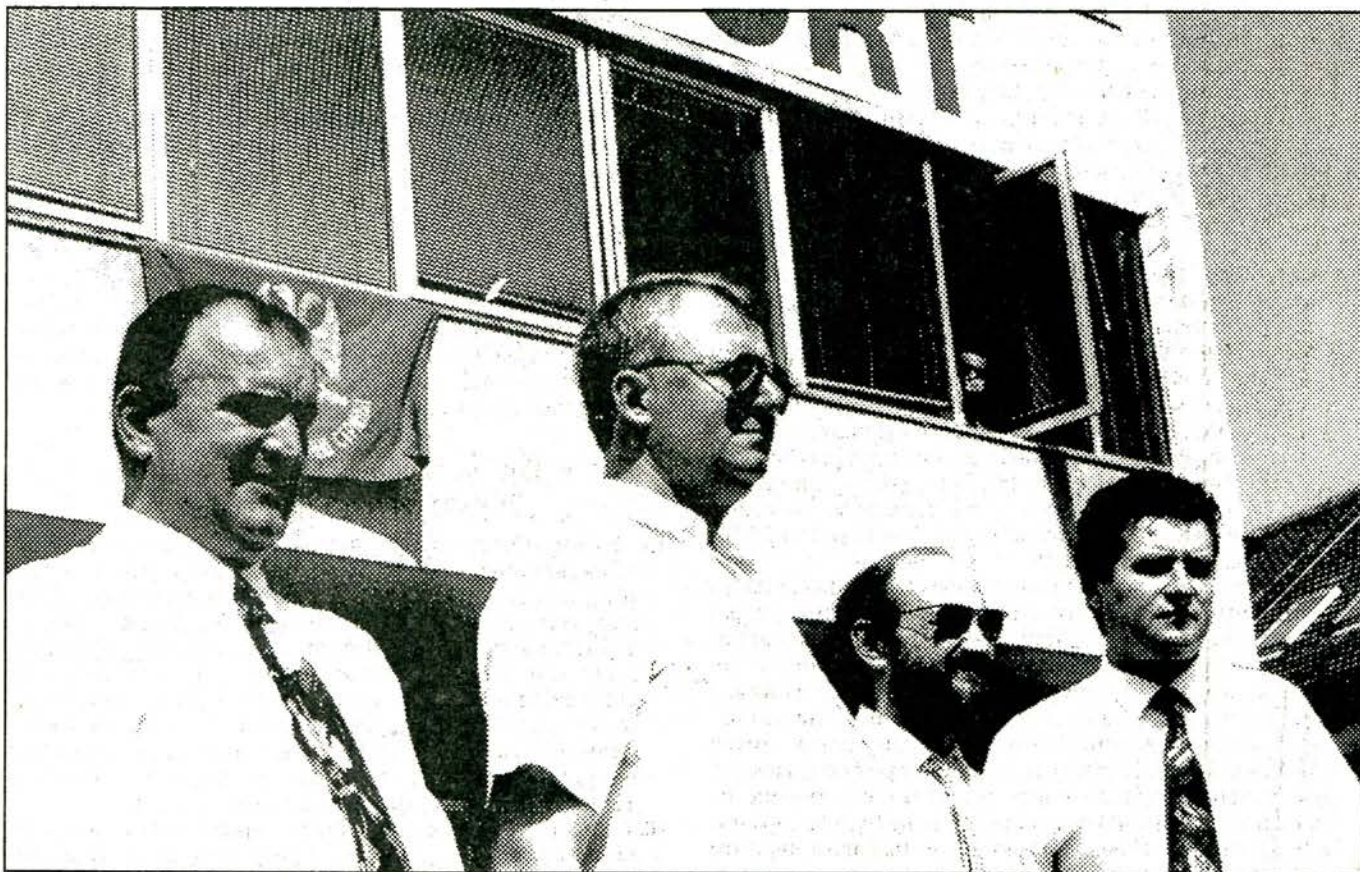
15. Постоје убедљиви аргументи у корист неодложног доношења коначне одлуке о положају међуентитетске границе у области Брчко, тј. да ли ће спорна област бити додељена Федерацији, да ли треба да остане у оквиру територије РС или треба да буде проглашена за "специјалну" или "неутралну" зону као што је нагловештено у Одлуци. Види Одлуку, параграф 103. 5 Трибунал је узео у обзир следеће: (а) Одлуком је предвиђено доношење коначне одлуке сада; (б) обе стране тврде да желе коначну одлуку сада; и (в) Трибунал би поздравивши могућност да затвори предмет и престане са радом.
16. С друге стране, пре него што се приклони овим могућностима, Трибунал мора да размотри да ли је сазрео тренутак за доношење одлуке која би представљала "дугорочно мирно решење". Одлука, параграф 97. Иако је учињен одређени напредак, у овом тренутку и даље постоји неколико оних истих фактора који су пре годину дана навели Трибунал да одложи одлучивање о коначној расподели политичке контроле у области Брчко. Што је најважније, напетост и нестабилност су остале на високом нивоу у региону, углавном услед отпора које је вођство СДС-а пружало напорима супервизора да подстиче поштовање Дејтонског споразума. Трибунал мора исто тако узети у обзир чињеницу да заједничке установе Босне и Херцеговине још нису потпуно функционисале и да су бројне ентитетске установе и даље суочене са организационим проблемима.
17. Штавише, Трибуналу се чини јасним да ће му разумно одлагање одлуке о међуентитетској граници вероватно обезбедити чврсту основу за проналажење најправичнијег исхода. У тренутку писања Одлуке, а на основу недавних догађаја, сасвим је могуће очекивати да ће до краја текуће године доћи до значајне промене у ставу Владе РС у погледу спровођења Дејтона и сарадње са Федерацијом, у ком случају би евентуална одлука донета данас, гледано уназад, била мање правична него што је могла бити. Тачније, околности које су постојале крајем 1997. године су сугерисале да Брчко треба директно

пребацити у Федерацију, што би том ентитету дало искључиву контролу над области Брчко по завршетку режима надзора. Па ипак, значајне промене на политичкој сцени РС до краја 1998. године би вероватно могле учинити једну од алтернативних опција праведнијом и повољнијом за дугорочну регионалну стабилност. Свесни смо да ће одлагање створити још један период неизвесности, па ипак сматрамо да ће потенцијална дугорочна корист од одлагања бити, што се праведности тиче, вредна неизвесности која ће трајати још неколико месеци.

18. Важно је размотрити да ли би овакво одлагање, које ће очигледно користити РС, нанело штету интересима Федерације. Наш закључак је да би ови интереси у прелазном периоду требало да буду добро заштићени бројним механизмима међународне заједнице. Као што је већ наведено (Види параграф 4 горе), сведочење председника

19. Са обзиром на све околности, склони смо мишљењу да се коначна одлука о међуентитетској граници мора одложити до почетка 1999. године, када ће Трибунал моћи да узме у обзир све значајне догађаје који се евентуално одиграју у том кључном периоду промене. Стога, допунска Одлука предвиђа коначну фазу арбитраже крајем 1998. године.⁸

20. Полазећи од дужности Трибунала да делује у складу са "релевантним правним принципима и принципима правичности," могло би се тврдити да су горе наведена решена неприкладно заснована на чисто "политичким" разлозима и да не почивају у довољној мери на праву или праведности. Ми се са овим не слажемо услед већ наведених разлога. Једна од јединствених особина ове арбитраже је да она по својој суштини обухвата политичке аспекте, самим тим што захтева да Трибунал ра-

Главни политички циљ Српске радикалне странке у Републици Српској је очување Брчког

Федерације Ганића се углавном односило на интерес који сви грађани Федерације имају у томе да се бивши становници Брчког врате у своје домове у том граду и да се преко Брчког оствари економско повезивање са европским тржиштима. Оба интереса су, наравно, према Дејтонском споразуму потпуно оправдана и Трибунал је убеђен да ће у току периода одлагања ови интереси бити у довољној мери заштићени и унапређени заједничким снагама Супервизора, нових мултиетничких владиних установа у Брчком (што укључује мултиетничку полицију), ИПТФ-а и СФОР-а. Штавише, предложено одлагање може ићи у прилог Федерацији: уколико се одлагањем добије додатно време за јачање прогресивних снага у РС и отпочињање њихове сарадње са Федерацијом и програмима Супервизора за спровођење Дејтона, од тога ће имати користи цела Босна и Херцеговина; 6 а с друге стране, уколико се догоди супротно, право које Федерација полаже на искључиву контролу области Брчко ће бити утолико јаче.⁷ Заправо, корист која ће проистећи од одлагања би требало да траје не само у периоду до доношења коначне одлуке, већ и током читавог међународног надзора, као и након тога.

сподели политичке надлежности између два ентитета на начин који би ишао у прилог циљевима Дејтонског споразума. Штавише, иако је Трибунал дужан да донесе коначну одлуку одмах "када то буде могуће урадити у складу са релевантним правним принципима и принципима правичности" (Одлука, параграф 102), он не треба да доноси даље мере, све док се ситуација не стабилизује толико да омогући доношење решења које има изгледа да буде дугорочно. Види Одлуку, параграф 101. Стога сматрамо да аспекти права и правичности налажу увођење релативно кратког одлагања, како би се прикупили допунски подаци о највероватнијем току спровођења Дејтонског споразума и току односа између два ентитета у будућности.

21. Коначно, Трибунал се осећа дужним да пошаље јасну али важну поруку политичком вођству РС: узимајући у обзир систематско непоштовање (односно кршење) Дејтонског споразума у области Брчко током већег дела, ако не и целе 1997. године, коначна одлука Трибунала о међуентитетској граници која ће се донети крајем 1998. или почетком 1999. ће дефинитивно ослабити позиције РС у области Брчко, осим уколико РС до тада активним деловањем јасно не докаже да је заиста про-

менила своју оријентацију и определила се за трајни програм пуног спровођења Дејтонског споразума и оживљавања области Брчко. Да би то активно доказала, РС ће морати да демонстрира значајне нове резултате везане за повратак бивших становника Брчког, неометану слободу кретања, чврсту подршку мултиетничким владиним установама, укључујући мултиетничку полицију, као и пуну сарадњу са супервизором и властима надлежним за спровођење праведних и демократских избора у септембру 1998. године. 9 Стога у наредној фази поступка, Трибунал очекује да од РС добије доказе који сведоче о веома енергичном и доследном програму кориговања става и поштовања Дејтонског споразума у току целе 1998.

22. Иако су обавезе Федерације у погледу поштовања Дејтонског споразума у области Брчко мањег обима (с обзиром на тренутни положај међуентитетске границе) него обавезе РС, Трибунал мора да упозори Федерацију да ће, приликом одлучивања о коначном положају међуентитетске границе, њено право на област Брчко бити умањено уколико она у пуној мери не буде извршавала своје обавезе у погледу омогућавања бившим становницима Федерације да се врате у своје домове, пре свега у Сарајеву. Види параграф 9 горе.

VI. Допунска одлука

23. У складу са горе наведеним разлозима, Трибунал усваја следећа решења и одредбе које чине саставни део Одлуке, имају обавезујући карактер за све стране – потписнице Анекса 2 Општег оквирног споразума о миру и којих се све стране морају придржавати и са њима у потпуности сарађивати.
24. Режим надзора успостављен Одлуком (у параграфу 104 (I) (B)) се наставља уз сва овлашћења и надлежности које су Одлуком предвиђене. У својству заменика високог представника за Брчко, супервизор у области Брчко има овлашћења једнака оним која су, према Бонској конференцији од децембра 1997. дата високом представнику, укључујући право да смени било које званично лице које, по мишљењу супервизора, неадекватно сарађује са његовим напорима да обезбеди поштовање Дејтонског споразума, учврсти демократске установе у области и ревитализује локалну привреду.
25. Супервизор је овлашћен и било би пожељно да предузме одговарајуће мере у циљу економског оживљавања, укључујући следеће: (а) реинтеграција привреде оног дела предратне општине Брчко који се налази северно од међуентитетске границе са привредом околних делова, (б) стварање слободне царинске или посебне економске зоне у области Брчко ради стимулације привреде региона, (в) стварање програма приватизације државних и друштвених предузећа у области са истим циљем и (г) поновно отварање савске луке у Брчком, активирање Саобраћајног предузећа Босне и Херцеговине и подстицање међународне подршке развоја луке.
26. До доношења даљих мера Трибунала по захтеву било које од страна, међуентитетска граница на територији предратне општине Брчко ће остати непромењена. Трибунал ће размотрити и донети одлуку по захтевима који буду поднети између 15. новембра 1998. и 15. јануара 1999. Одлука Трибунала по поднетом захтеву ће бити донета у што је могуће краћем року.
27. Трибунал овим даје на знање (1) да ће свака даља одлука Трибунала вероватно бити у значајном степену условљена тиме у којој су мери стране поступале bona fide у складу са Дејтонским споразумом и одредбама Трибунала, и (2) да ће по адекватном захтеву Трибунал озбиљно размотрити могућност (а) таквог повлачења или померања међуентитетске границе да Брчко са околином припадне територији једне или друге стране и (б) претварања предратне општине Брчко у "неутралну зону" ван искључиве контроле било ког ентитета.

Напомене:

1) Професор Ђазим Садиковић и др Витомир Поповић, двојица арбитра Трибунала које су поставиле стране, се до данашњег датума нису придружили овој Допунској одлуци. После расправе у Бечу, сва три члана Трибунала су се састала, дискутовала и разменила мишљења. Господа Садиковић и Поповић су затим подробније изложили своја гледишта у детаљним писмима упућеним Председавајућем арбитру. На основу ових докумената је јасно да у овом тренутку није могуће донети већинску одлуку 2:1, услед чега ће "одлука Председавајућег арбитра бити коначна и обавезујућа по обе стране." Види Одлуку, параграф 5

2) С обзиром на даље изложену одлуку, навешћемо само укратко одређене кључне чињенице, а не детаљно чињенично стање.

3) Чак и током поновног регистровања, СДС је проузроковала тако озбиљне неправилности, да су изборне власти казниле СДС (чија су прва три кандидата била уклоњена са листе те странке) и председника локалне изборне комисије у Брчком (који је кажњен са једном месечном платом).

4) Иако нове установе можда још увек нису "пустиле корење", амбасадор Фаранд и његови сарадници су успели да постигну значајан напредак, нарочито током последњих неколико недеља. Успостављена су мултиетничка општинска скупштина, управа и судство; Комисија за повратак коју је основао амбасадор Фаранд је успела да у област Брчко врати већи број расељених лица и избеглица него што је враћено широм преосталог дела РС; мултиетничка полиција под надзором ИПТФ-а надгледа значајан пораст у саобраћају преко моста на путу до Хрватске и сада патролира у свим деловима града Брчко и околини. Пошто су сви ови пројекти још увек у зачетку, наставак међународног надзора је апсолутно неопходан за њихов даљи напредак и успех.

5) Иако ово није тренутак да се детаљно дискутује о том питању, Трибунал са одређеном резервом гледа на оправданост бројних тврдњи РС да би "неутрална зона" била у супротности са наводним Дејтонским принципом о размери 51:49 посто, са Уставом Босне и Херцеговине, или и са једним и са другим. Намеравамо да и даље објективно разматрамо ово питање, али наша прелиминарна анализа указује на то да би било савршено могуће креирати решење о "неутралној зони" које се не би косило ни са принципом о размери, ни са Уставом.

6) Да наведемо само један пример: штампа је 27. фебруара 1998. године јавила да је услед новог става РС по први пут од 1991. године успостављен железнички саобраћај између два ентитета.

7) Током свог сведочења на расправи, председник Ганић је убедљиво тврдио да ће, уколико се дозволи да питање положаја међуентитетске границе остане нерешено после 15. марта 1998. године (а) доћи до одлагања привредних инвестиција у овој области и (б) велики број бивших бошњачких становника Брчког одустати од повратка, услед чега неће бити могуће повратити предратну мултиетничку равнотежу у Брчком. Иако Трибунал увиђа резон тврдње господина Ганића, ипак сматра да су изгледи за солидно демократско мултиетничко општинско уређење данас довољно добри да релативно кратко одлагање предвиђено овом одлуком не би могло да обесхрабри већи број потенцијалних инвеститора или повратника.

8) Трибунал схвата да одлагање од отприлике годину дана ствара ризик да, у случају да међународна заједница изненада одлучи да у току те године или убрзо након тога, тј. убрзо након доношења одлуке Трибунала о међуентитетској граници, укине своје бројне програме у Босни, укључујући СФОР, то у најмању руку доводи у питање спровођење те одлуке. С друге стране, шансе за такво изненадно укидање у току наредне године су прилично мале; све указује на то да ће програми трајати много дуже после тога. Па ипак, постојећи ризик никако не дозвољава допунска одлагања иза почетка 1999. године.

9) Бољи увид у могуће последице неиспуњавања ових обавеза се може стећи из веома детаљног "Предлога коначне одлуке Арбитражног трибунала" коју је пред крај текуће фазе арбитражног поступка заступник Федерације поднео Трибуналу и уручио заступнику РС.

МЕМОРАНДУМ О АРБИТРАЖИ ЗА БРЧКО

Српска радикална странка и Српска демократска странка уочи скупштинског заседања предложиле су доношење меморандума о досадашњем вођењу арбитражног поступка за област Брчко. Како скупштинско заседање није одржано, меморандум није усвојен

Република Српска Народна Скупштина
клуб посланика Српске радикалне странке
Клуб Посланика Српске Демократске странке

просперитет наше Републике, која ће бити вођена пред
нашом Народном скупштином.

Садржај и значај одлуке предсједавајућег арбитра
Робертса Овена од 14. фебруара 1997. године

1. Члан V Споразума о граничној линији између ентитета и односним питањима (Анекс 2. Општег оквирног споразума о миру у Босни и Херцеговини) представља самостални арбитражни уговор, којим су Република Српска и Федерација Босна и Херцеговина, као странке у спору, уговориле да ће се путем арбитраже ријешити њихов гранични спор о тачној локацији граничне линије између њих у области Брчког. Тачком 1. овог члана стране су уговориле да ће спорни дио граничне линије о чијој ће прецизној локацији одлучивати арбитража бити јасно означен на посебној мапи, како би предмет одлучивања био веома прецизно одређен и како би се таквим прецизним одређивањем избјегле све потешкоће у раду арбитраже, с обзиром на чињеницу да арбитража, као једна од врста тзв. недржавног, односно изабраног суда, може да одлучује само о ономе што стране у спору, односно стране уговора о арбитражи пред арбитражу изнесу (примјена тзв. начела диспозитивности).

Тачком 2. истог члана одређени су састав и начин формирања арбитраже, односно начин избора арбитра. Стране су уговориле да се арбитражни трибунал састоји од 3 члана, од којих свака страна бира по једног арбитра, а трећег арбитра бирају прва два арбитра међусобним споразумом. За случај да се два арбитра не споразумију о трећем арбитра, предвиђено је да трећег арбитра одреди, односно именује предсједник Међународног суда правде из Хага.

Тачком 3. стране су уговориле да се поступак пред арбитражним трибуналом води према процесним правилима садржаним у тзв. Арбитражним правилима Комисије Уједињених нација за међународно трговачко право, која су усвојена од стране Генералне скупштине Уједињених нација, 15. децембра 1976. године. Такође, стране су овом тачком уговориле да ће се сам спор мериторно рјешавати на основу релевантних правних принципа и принципа правичности.

Тачком 5. стране су уговориле да је арбитражни трибунал обавезан и овлашћен да коначну одлуку о предмету спора донесе најкасније у року од годину дана од дана закључивања уговора о арбитражи, односно до 15. децембра 1996. године, што, према општеприхваћеним ставовима у науци упоредног грађанског поступка и међународног јавног права, значи да његов мандат престаје уколико до истека тог рока не донесе коначну одлуку о предмету спора међу уговорним странама.

2. У наставку ове информације биће приказани и коментарисани само најважнији елементи арбитражног поступка и досадашњих одлука арбитражног трибунала, који су од општег значаја за Републику Српску и њен опстанак, док ће други, такође значајни елементи бити свјесно изостављени због информације, као и природе и домања расправе о овој теми од животног значаја за опстанак и

3. Поступак вођен почевши од 15. децембра 1995. године, тј. од дана закључивања уговора о арбитражи, па све до 14. фебруара 1997. године, тј. до дана када је предсједавајући арбитра Робертс Б. Овен у Риму објавио своју самосталну одлуку, имао је неколико фаза. У првој фази, свака од уговорних страна је именovala по једног арбитра. У другој фази је предсједник Међународног суда правде именовао господина Робертса Б. Овена, Вашингтонског адвоката, пошто се двојица раније именованих арбитра, доц. др Витомир Поповић и проф. др Ђазим Садиковић, нису успјели споразумјети о избору трећег арбитра, који према одредбама арбитражног уговора има улогу предсједавајућег арбитра. У трећој фази су договорани начин и вријеме поступања арбитражног трибунала и правила доказивања. У четвртој фази су вршене припреме за саслушање страна и њихових свједока, као и свједока које је позвао сам арбитражни трибунал. У петој фази је арбитражни трибунал вијећао, а у шестој је предсједавајући арбитра самостално донио одлуку која није била коначна, јер није мериторно и коначно одлучио у предмету спора.

Власти Републике Српске су у фазама које су претходиле саслушању, које је одржано у јануару 1997. године у Риму, покушавале да разјасне најважније питање о томе шта је прави предмет спора међу странама. Полазило се од тврдње да тачка 1. члана V Споразума о граничној линији између ентитета и односним питањима одређује да се тачан предмет спора, тј. дужина спорне граничне линије и ширина спорне територије са једне и са друге стране међуентитетске границе, одређује на посебној мапи "приложеној у додатку" овог споразума, и да само тако означена спорна територија може бити подложна коначном одлучивању од стране арбитражног трибунала, с обзиром на то да арбитража, као изабрани суд, може одлучивати само о ономе о чему се стране споразумију у уговору о арбитражи, а не може сама одређивати предмет и обим спора међу уговорним странама. Сходно томе, Република Српска је тражила да се таква мапа објави, наравно, ако постоји, а да у случају да таква мапа не постоји стране својим споразумом, дакле, сагласном изјавом воља, одреде предмет и обим спора међу њима.

Резултат оваквих настојања власти Републике Српске је свима познат – таква мапа није пронађена. Штавише, и поред тога што је Република Српска имала, у првој науци и упоредном арбитражном искуству, пуно и аргументовано правно оправдање за овакве ставове у односу на предмет и обим спора, дакле, у односу на спорну мапу, она је од стране главних међународних сила била оптужена за опструкцију спровођења овог дијела Дејтонског споразума. Касније се испоставило да је управо

Скупштином углавном управља Карлос Вестендорп, тако да аргументи др Николе Поплашена често нису уважавани

проблем предмета спора, који није потпуно, јасно и недвосмислено одређен, био и експлозиван генератор затегнутости у спровођењу арбитражног уговора, па и шире, мировног споразума у цјелини. Потпуно занемаривање овог проблема од стране главних међународних сила, чланица Контакт групе, јасно изражено кроз ставове председавајућег арбитра, довело је до тога да се арбитражни трибунал, противно изричитим одредбама арбитражног уговора, суштински бројчано редукује са 3 на само једног арбитра, који је преузео на себе све функције арбитража, а другу двојицу арбитра присилно претворио у тек формални декор трибунала, и да се арбитража у овом случају од правне форме извитопери у политичку установу, а сам процес од правног у политички.

Тако је председавајући арбитар самостално, независно од арбитражног уговора и без правног основа, одређивао предмет спора. Од спора о локацији дела граничне линије између ентитета, он га је прво претворио у спор о "међуетничкој напетости" у области Брчко, а потом, у образложењу своје допунске Одлуке од 15. марта 1998. године, и у спор о "расподели политичке надлежности између два ентитета", премда о томе нема ни једне једине ријечи у самом арбитражном уговору. Тако се још једном као потпуно истинита показала стара изрека да тамо гдје престаје право почиње сила.

4. Суочене са изузетним и ничим контролисаним притисцима и уцјенама, а у намјери да покажу како су bona fide, а у складу са општим могућностима испуњавања својих уговорних обавеза, определијелене за успостављање мира, власти Републике Српске су и поред свега тога учествовале на саслушању у Риму, у јануару 1997. године, спремне да чују аргументе Федерације, али и да изнесу своје, потпуно свјесне при томе да се ради о политичком, а не о правном процесу.
5. Изостављајући овом приликом бројне недоследности манифестоване у овој фази арбитражног поступка, а наглашавајући једино то да је у образложење своје одлуке председавајући арбитар унио низ недоказаних тврдњи, "поткријељених" једино неprovјереним и крајње пристрасно писаним новинским чланцима из (америчке) штампе, нарочито о догађајима из априла и маја 1992. године, а овом мјесту се наводи само суштина саме одлуке, која, опет мимо слова арбитражног уговора, није била коначна.

Председавајући арбитар је у својој одлуци успоставио међународни надзор у општини Брчко, која се налази у Републици Српској, на чијем челу стоји замјеник високог представника тј. супервизор за Брчко, а чији је задатак да врши надзор над имплементацијом Дејтонског споразума у периоду од најмање годину дана и да ради на јачању локалних демократских институција у овој области. Прецизније речено, супервизор има задатак да ради на обезбјеђивању слободе кретања, формирању нормалне демократске полицијске функције, постепеном и мирном повратку бивших становника дотичне области у њихове старе домове и на реновирању, изградњи и додјели нових стамбених објеката у складу са потребама за смјештај старих и нових становника ове области, на спровођењу слободних и правичних локалних избора у циљу јачања демократске власти и мултиетничког управљања радом, на привредној реконструкцији области, као и на оживљавању луке на ријечи Сави, успостављању ефикасног царинског пословања и контроле у области.

Садржај и значај допунске одлуке председавајућег арбитра од 15. марта 1998. године

6. Власти Републике Српске су у периоду од доношења прве до доношења друге одлуке активно радиле на спровођењу прве одлуке, у складу са општим могућностима, које се у Брчком нису у битнијој мјери разликовале од других дијелова Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине. У неким аспектима су те прилике чак биле и теже, а нарочито због значаја Брчког за цјеловитост и опстанак Републике Српске, па и шире, за опстанак српског народа на просторима западно од Брчког, што је стварало изузетно велику осјетљивост код народа на потезе везане за Брчко.

Међутим, упркос томе, по општим оцјенама, у Брчком су остварени најбољи резултати у спровођењу дејтонских обавеза у односу на слободу кретања, успостављање мултиетничке администрације и полиције и постепени и мирни повратак избјеглица и расељених лица. Слобода кретања је највише обезбијеђена управом општини Брчко, мост преко Саве несметано ради, дозволе за повратак добило је око 2.500 избјегличких и расељених породица, а до сада се у своје домове вратило око 800 таквих породица, успостављени су мултиетни-

чки органи власти у Општини Брчко, као и јединица мултиетничке полиције. Све је то остварено захваљујући сарадњи са властима Републике Српске и са локалним властима у Брчком. Мањи инциденти нису у битном нарушили ове процесе, а, уосталом, слични или већи инциденти су се догађали у бројним другим мјестима, првенствено на територији Федерације Босне и Херцеговине (Бугојно, Јајце, Столац, Мостар, Сарајево, Скендер Вакуф и други), а понегдје и на територији наше Републике. Позитивне процесе у Брчком констатовао је у својим изјавама и на свједочењу у Бечу и господин Роберт Фаранд, супервизор за Брчко.

Међутим, и поред свега тога, председавајући арбитар Робертс Б. Овен, ни овом приликом није донио коначну одлуку. Супротно томе, он је донио допунску одлуку, којом се продужава рок за доношење коначне одлуке и којом се продужава међународни надзор и даље јачају овлашћења супервизора. Чак је Брчко, у свом растегљивом одређивању појма правичности, посматрао као изоловано острво у једној политичкој лабораторији, као да оно нема никакве везе са општим стањем у спровођењу Дејтонског споразума у Босни и Херцеговини, и као да је оно ослобођено утицаја од општих резултата спровођења овог споразума. Догађаје у Брчком је оцијенивао далеко теже него исте догађаје у Федерацији Босни и Херцеговини. Изостанак брзог масовног повратка избјеглица и расељених лица у Брчко је, по његовим схватањима, далеко тежи од изостанка исто тако масовног повратка избјеглица и расељених лица у Сарајево или Мостар, на примјер. Спорадичне повреде слободе кретања у Брчком су далеко теже по њему, него исто такве повреде у Сарајеву, и томе слично. Губљење из вида адекватног узрочног односа између масовнијег повратка избјеглица у Брчко, са масовнијим повратком избјеглица из Брчког у своје домове у Федерацији резултирао је код председавајућег арбитра у јасној дискриминацији Републике Српске у односу на Федерацију Босне и Херцеговине. Он само гледа Републику Српску, као да спровођење арбитражне одлуке не зависи у доброј мјери од понашања федерације Босне и Херцеговине на њеној територији. Као да један страх не рађа други, као да једна повреда не рађа жељу за спонтаном реторзијом код обичних људи. На тај начин је председавајући арбитар у поступак и своје одлуке унио суштинску неправичност – неједнако третирање Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине, на штету Српске, а у корист Федерације.

Председавајући арбитар је у својим одлукама кренуо и даље: наговестио је могућност да Брчко додијели Федерацији, али и да створи некаку "неутралну зону", ван искључиве надлежности било ког ентитета, иако за нешто такво нема овлашћење ни у арбитражном уговору ни у Уставу Босне и Херцеговине, који познаје само постојање два ентитета, а не и неких других политичко-територијалних јединица, типа тзв. "неутралних зона".

7. Гледајући опстанак и будућност Републике Српске, који су изван и изнад сваког партијског и личног каријерног интереса, мора се истаћи да је постојећа извршна власт Републике Српске, а нарочито председник актуелне Владе, господин Милорад Додик, неправично и неоправдано стављена у крајње нелагодан положај. Објективно и стручно читајући текст допунске одлуке, произилази да би Брчко могло бити изгубљено за Републику Српску. Чини се да је губитак Брчког практично само одложен на око годину дана, јер је активни терет доказивања у следећој фази поступка на господину Додику лично. Наиме, правилно читање одлуке председавајућег арбитра доводи до закључка да су испуњени сви услови да Брчко припадне Федерацији, а да само господин Додик може да га спаси неким изванредним и неочекиваним резултатима, који надмашују људске могућности, реалне прилике и један људски вијек. На тај начин је председник Владе заправо уицењен, мада је сам изричито изјављивао да ће поднијети оставку уколико Брчко не припадне Републици Српској. Међутим, и поред тога господин Додик даје пуну подршку оваквој одлуци, не нашавши за сходно да је критикује у било ком

њеном елементу, а таквих је заиста много. Исто чини и председник Републике Српске, госпођа Биљана Плавшић. Тиме на Републику Српску преузимају обавезе које се за тако кратко вријеме не могу испунити.

Због тога је потребно да се проблему Брчког посвети и Народна скупштина Републике Српске, као највиши израз народног суверенитета, носилац уставотворне и законодавне власти и да заузме своје ставове о најважнијим питањима Брчког и арбитражног поступка.

У том циљу се предлаже да Народна скупштина донесе један акт под називом Меморандум о досадашњем вођењу арбитражног поступка за област Брчко, који би се састојао из два дела: из претходне информације и ставова који следе. Подразумева се да би оба дела текста требало јо једном редиговати и превести на енглески. Потом би Меморандум био упућен на адресе представника чланица Контакт групе, односно потписницима Дејтонског споразума и другим релевантним међународним чиниоцима.

Ставови Народне скупштине Републике Српске

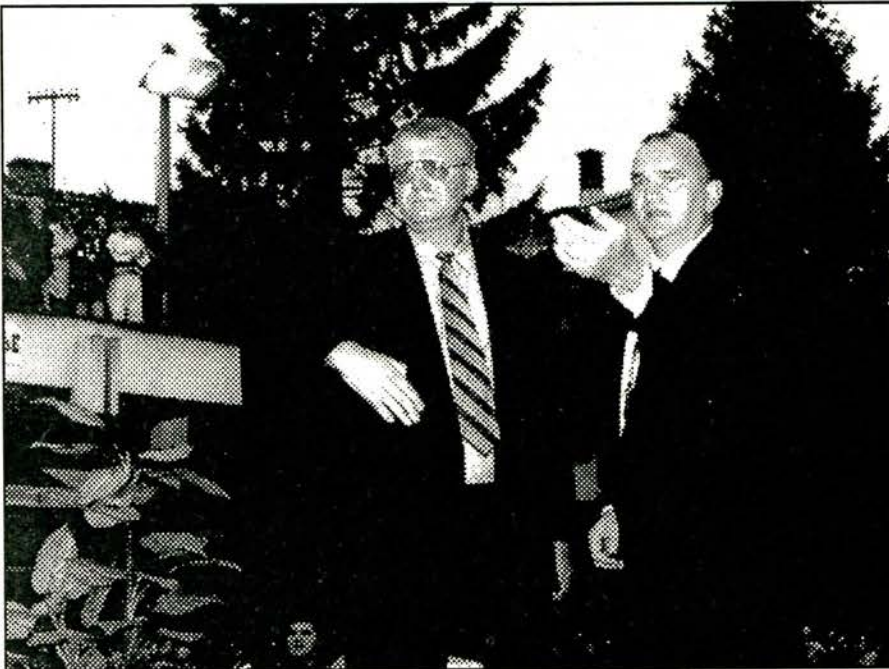
1. Народна скупштина потврђује да је задржавање постојеће локације међуентитетске границе у области Брчког највиши интерес Републике Српске, без чијег остварења не може да постоји стабилна Република Српска, а без стабилне Републике Српске не може да се одвија прогресивно остваривање општег оквирног споразума о миру у Босни и Херцеговини, нити могу да се развијају добри међуетнички односи у Босни и Херцеговини и демократски процеси.
2. Народна скупштина тражи од арбитражног трибунала, а нарочито од председавајућег арбитра Робертса Б. Овена да арбитражни поступак води искључиво према слову арбитражног уговора и да не превазилази своја арбитражна овлашћења.
3. Народна скупштина тражи од арбитражног трибунала да, у складу са принципима правичности, оцјењује примјену Дејтонског споразума у Брчком у склопу са општим током и стањем примјене Дејтонског споразума на територији Босне и Херцеговине и да стање у Брчком не оцјењује изоловано од општег стања у Босни и Херцеговини.
4. Народна скупштина тражи од арбитражног трибунала да понашање Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине оцјењује према истим критеријумима, без предрасуда и дискриминације као до сада, и изјављује да ће се у супротном јасно одредити према таквом понашању и нарушавању њених најважнијих интереса у области Брчког.
5. Народна скупштина сматра да је досадашњи ток арбитраже показао да арбитражна одлука може једино потврдити status duo у складу са чланом V, тачка 4, Анекс 3. Наиме, да излазак из оквира арбитражног поступка, односно редефинисање предмета спора није могло да буде разлогом одлагања доношења такве дефинитивне одлуке. Повратком великог броја избјеглица настаје разлог за "међуетничку напетост", а успостављањем мултиетничке администрације и мултиетничке полиције извршена је расподела власти на нивоу општине.
6. Народна скупштина апелује на релевантне међународне чиниоце да учине све како би се арбитражни поступак вратио у оквире Анекса 3, и била донесена одлука у складу са овим документима.
7. Народна скупштина изјављује да је спремна да активно дјелује на унапређењу примјене Дејтонског споразума у области Брчког у циљу одржавања мира у Босни и Херцеговини.

Председник Клуба СРС:
Проф. др Никола Поплашен

Председник Клуба СДС:
Проф. др Алекса Буха

БРАНИЛИ СМО И БРАНИМО БРЧКО

У укупној политичкој делатности Српске радикалне странке, у борби да Брчко остане српско, сигурно да је битна повезаност активиста на терену и у званичним државним органима. Зато је у овом тренутку Општински одбор наше странке у Брчком у центру пажње свих радикала, као и целокупног српства

Др Војислав Шешељ и Мирко Благојевић на митингу у Брчком

Активности око оснивања Општинског одбора Српске радикалне странке Републике Српске почеле су у фебруару 1993. године, у веома тешким условима одбране града, кад су сви чланови иницијативног одбора који су били активни учесници у ВРС, наишли на бојкот и неразумијевање актуелне власти. Током прољећа и љета 1993. године формирано је шест бројних и активних мјесних одбора на подручју града и извршене су припреме за оснивачку скупштину, која је одржана у октобру 1993. године у присуству бројних чланова и симпатизера, јер је народ у Брчком са симпатијама и одобравањем дочекао оснивање Српске радикалне странке.

Без обзира што нису имали одборнике у СО Брчко, српски радикали су се одмах по оснивању огласили са низом приједлога и сугестија, од којих многи, нажалост, нису уважени, а да јесу, сигу-

рни смо да би данашње српске позиције у Брчком биле повољније. Као опозициона странка, у складу са статутом и програмом, као и одлукама највиших органа странке, Општински одбор у Брчком активно ради све до септембарских избора 1997. године.

Потписивање неправедног Дејтонског споразума резултирало је приливом нових становника у Брчком, углавном из сарајевске регије, од којих су многи били чланови Српске радикалне странке и који су се одмах укључили у рад странке у Брчком и формирали мјесне одборе на подручјима која су населили.

У априлу 1997. године одржана је радна скупштина Општинског одбора Српске радикалне странке, која је за српске радикале у Брчком била и изборна. У складу са Статутом странке, конституисан је Општински одбор и изабрано руководство. Истовремено су на тере-

ну убрзано текле припреме за предизборну кампању и локалне изборе. Преузели смо активности на omasовљењу странке и формирању нових мјесних одбора, тако да данас Општински одбор у Брчком сачињава осамнаест активних мјесних одбора. Према званичним подацима, у Брчком су нашли уточиште протјерани и расељени становници из 126 општина предратне Југославије. Српски радикали у Брчком с поносом истичу да у својим редовима имају активисте из скоро свих поменутих општина, којима нисмо могли помоћи онолико колико би да смо били владајућа странка, али смо се максимално трудили у оквиру својих могућности.

Резултат септембарских избора 1997. године у Брчком је седам одборника Српске радикалне странке у СО Брчко. Одмах по објављивању изборних резултата почеле су активне припреме и консултације око примјене изборних резултата и подјеле власти на локалном нивоу, које су веома компликовали налази супервизора за Брчко. Наши представници у поменутих консултацијама увијек су се понашали у складу са договором на највишем нивоу између Српске радикалне странке, Српске демократске странке и Социјалистичке партије, као и у складу са протоколом, такође на највишем нивоу, између Српске радикалне странке и Српске демократске странке, који се односе на националне интересе српског народа.

Данас, последице седам мјесеци исцрпљујућих преговора, не можемо рећи да смо задовољни постигнутим резултатима. Сматрамо да је било низ пропуста и непотребног одуговлачења, прије свега од стране Српске демократске странке, а затим и од стране СПРС, који су ускостраначке интересе врло често стављали испред националних. Овим не желимо рећи да је такво понашање СДС и СПРС, једини узрок, по нашем мишљењу, лоше примјене изборних резултата, али је свакако битан фактор који утиче на осјећај сигурности, односно несигурности грађана Брчког.

Локална власт у Брчком је конституисана на основу налога, односно наређења, супервизора за Брчко, а у свјетлу уцјена предстојећим арбитражним поступком, чији исход је познат и, наравно, према досадашњој пракси међународне заједнице, неповољан за српску страну.

Наиме, привременом арбитражном одлуком за Брчко од 14. фебруара 1997. године супервизор за Брчко је добио огромна овлашћења, која су снажан инструмент за уцјене и притисак на Србе.

Без обзира што господин супервизор у изјави за штампу од 12.12.1997. године рече: "Супервизорови налози су јасни у својој намери и нису за дискусију и преговоре", ми сматрамо да, према основним начелима демократије, имамо право да изнесемо своје ставове и мишљење.

Прије свега, дужни смо да изнесемо огромно разочарење народа, а првенствено чланова и симпатизера Српске радикалне странке, налозима супервизора који су претходили конституисању локалне власти у Брчком.

Прво су по "приједлогу" супервизора извршене измјене и допуне Статута општине Брчко, а затим су слиједили "налози" о: мултиетничкој управи, мултиетничкој полицији и мултиетничком судству у дијелу општине Брчко у РС, којима је до танчина предвиђен начин избора и конституисања локалне власти у Брчком.

Ако наведемо само још један детаљ из налога супервизора, а то је: "током периода супервизије неће бити распи-

сиван референдум", постаје јасно зашто српски радикали у Брчком супервизију доживљавају као окупацију.

Ради истине, морамо истаћи да су чланови и симпатизери Српске радикалне странке у Брчком веома узнемирени изјавом предсједника Републике Српске у којој гарантује међународној заједници испуњење свих услова и захтјева по питању Брчког, а народу Брчког не гарантује ништа.

Такође ради истине, морамо поминути да је на подручју предратне општине Брчко, у дијелу који припада федерацији БиХ, формирана муслиманска општина Брчко и хрватска Брчко-равне, које су етнички чисте и којима нико не издаје никакве налоге.

Од седам чланова извршног одбора у СО Брчко, Српска радикална странка има једног представника, који је истовремено и секретар за урбанизам, стамбено-комуналне послове и просторно планирање.

У оквиру секретаријата за привреду, шеф одсека за приватну привреду је представник Српске радикалне странке.

Почетком априла 1998. године конституисана су радна тијела скупштине, у којима Српска радикална странка има своје представнике.

Клуб одборника активно учествује у раду Општинског одбора, као и МО на терену, а у складу са Статутом и програмом странке износе јасне ставове и покрећу иницијативе у СО Брчко.

Околности у којима живи град Брчко намећу потребу редовног и кон-

тинуираног рада странке, првенствено активног рада на благовременом и истинитом информисању чланова и симпатизера.

Општински одбор одржава састанке једном седмично, а према потреби и чешће. Мјесни одбори на својим састанцима истичу проблеме на терену, које општински одбор разматра и преко одборника покреће иницијативе за њихово рјешавање у СО или у другим надлежним институцијама.

Проблема је много и већину је веома тешко ријешити.

Град Брчко, предратни индустријски гигант, данас тавори у немаштини. Одлагање коначне арбитражне одлуке, одложило је улагања у развој привреде, а тиме, вјероватно, и рјешавање горућих проблема.

Већину становника Брчког чине избјегла и расељена лица, која су чврсто ријешена да остану у овом граду и да путем размјене и продаје имовине на подручју федерације БиХ остваре своја права.

Удружење за избјегла и расељена лица је недавно у том смислу дало саопштење за јавност, са циљем спречавања могућих манипулација у тзв. години повратка.

Представници Српске радикалне странке у Брчком у свим сегментима живота заступају и бране национални и све друге интересе српског народа, према програмској и политичкој оријентацији странке.

Општински одбор Брчко

Народ Брчког у највећем броју се окупи када му говоре српски радикали

ДЕМОКРАТСКИ НА ИЗБОРЕ

У септембру ове године у Републици Српској биће одржани редовни општи избори. Према Дејтонском споразуму избори би требали бити одржани према закону Републике Српске. Но Народној скупштини Републике намеће се решење којим би и организатор и посматрач избора поново требало бити Организација за безбедност и сарадњу у Европи. Прошлогодишње изборне манипулације, прво са локалним, а потом и са ванредним парламентарним изборима, биле су довољан разлог да Српска радикална странка изрази крајњу сумњу у добронамерност ОЕБС-а. Поред тога, како већ рекосмо, и Дејтонски споразум нас обавезује да се боримо за поштовање његових правила, јер како се све више показује, он је знатно угроженији од међународних организација, него од некада зараћених страна.

Накнадна правила која је утврдила Привремена изборна комисија представљају повреду Дејтона, демократије и здравог разума.

Једна од тачака дневног реда посебне седнице била је посвећена овом питању и Народна скупштина се требала се изјаснити, на иницијативу председника из Републике Српске у Председништву БиХ Момчила Крајишника, о даљем ангажману ОЕБС-а у Републици Српској

ПРЕДСЕДНИШТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПРЕДСЕДНИК У
ПРЕДСЕДНИШТВУ
ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Поштовани господине,

ОЕБС је започео активности у погледу организовања и спровођења септембарских избора и у вези с тим јуче сам примио шефа мисије ОЕБС-а господина Роберта Берија и његовог специјалног изасланика Владимира Кузњецова. Том приликом, констатовали смо да је мисији ОЕБС-а престао мандат и сходно томе да би та организација наставила своју мисију у БиХ и Републици Српској и у овој години потребно је да за то добије сагласност.

С обзиром да се ради о врло значајним питањима и имајући у виду досадашња искуства при спровођењу локалних и парламентарних избора, сматрам да о даљем ангажовању ОЕБС-а одлуку треба донети Народна скупштина Републике Српске.

Сагласност за продужење мандата мисије ОЕБС-а дали су господин Алија Изетбеговић и Крешимир Зубак, као и представници Федерације БиХ о чему је сачињен документ који вам достављам у прилогу. Пракса да о овако значајним питањима одлучују поједини носиоци највећих функција, сматрам непримерном данашњем тренутку и као подстицај даљем развоју демократије, учешће Народне скупштине Републике Српске у одлучивању о овоме би било изузетно корисно и целесходно.

Молим Вас да ово питање поставите на дневни ред наредне седнице Народне скупштине Републике Српске.

С поштовањем,

Председник,
мр Момчило Крајишник

Председништво
Босне и Херцеговине

Председник у Председништву
из Републике Српске

Број: 01-228/98
Датум: 25.03.1998. године

НАРОДНА СКУПШТИНА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

председнику др Драгану Калинићу

Поштовани господине,

ОЕБС је започео активности у погледу организовања и спровођења септембарских избора и у вези с тим јуче сам примио шефа мисије ОЕБС-а господина Роберта Берија и његовог специјалног изасланика Владимира Кузњецова. Том приликом констатовали смо да је мисији ОЕБС-а престао мандат и сходно томе да би та организација наставила своју мисију у БиХ и Републици Српској и у овој години потребно је да за то добије сагласност.

С обзиром да се ради о врло значајним питањима и имајући у виду досадашња искуства при спровођењу локалних и парламентарних избора, сматрам да о даљем ангажовању ОЕБС-а одлуку треба донети Народна скупштина Републике Српске.

Сагласност за продужење мандата мисије ОЕБС-а дали су господин Алија Изетбеговић и Крешимир Зубак, као и представници Федерације БиХ о чему је сачињен документ који вам достављам у прилогу. Пракса да о овако значајним питањима одлучују поједини носиоци највећих функција, сматрам непримерном данашњем тренутку и као подстицај даљем развоју демократије учешћа Народне скупштине Републике Српске у одлучивању о овоме би било изузетно корисно и целесходно.

Молим Вас да ово питање поставите на дневни ред наредне седнице Народне скупштине Републике Српске.

С поштовањем,

Прилог: 1.

ПРЕДСЕДНИК
Мр Момчило Крајишник

Факсимил писма Момчила Крајишника

ОЕБС НЕГИРА ДЕЈТОН

Народни посланици Српске радикалне странке и Српске демократске странке упутили су Народној скупштини Републике Српске, уочи неодржаног заседања у Добоју, заједничку информацију о нелегалним активностима ОЕБС-а. У информацији се указује на низ самовољних радњи ове организације, које су у потпуној супротности са Дејтонским споразумом. Информацију објављујемо у целини.

На основу става 3. члана 89. Пословника Народне скупштине РС ("Сл. гласник РС", бр. 10/96), Клуб посланика СДС (СЗ) и Клуб посланика Српске радикалне странке, у вези са захтевом за одржавање ванредне седнице Народне скупштине, који су посланици ова два клуба упутили председнику НС РС на IV седници НС, достављамо вам следећу

Информацију у вези са предстојећим изборима са предлогом закључака

Анексом 3. Дејтонског споразума (Споразум о изборима) стране су се споразумеле да траже од ОЕБС да надзире припрему и спровођење избора за Представнички дом БиХ, Представнички дом Федерације БиХ, Народну скупштину РС, за председника и потпредседника РС и, ако је могуће, за кантонална законодавна тела и општинске власти (члан II, тачка 2. Анекса). Стране такође траже од ОЕБС да установи Привремену изборну комисију (ПИК).

Чланом III истог анекса прецизиране су надлежности Привремене изборне комисије, и то:

- надзирање свих аспеката изборног процеса, како би се обезбедило постојање структура и институционалних оквира за слободне и поштене изборе;
- одређивање одредби за регистрацију гласача;
- обезбеђивање поштовања изборних правила и прописа установљених на основу овог Споразума;
- обезбеђење предузимања акција у циљу исправљања свих кршења било којих одредби овог Споразума или изборних правила и прописа установљених на основу овог Споразума, укључујући ту и кажњавање било ког лица или тела које крши те одредбе;
- акредитација посматрача и обезбеђење да све стране одобре акредитованим посматрачима неометани приступ и кретања.

Међутим, од самог почетка рада на пословима око избора, и ОЕБС и Привремена изборна комисија прекорачују овлашћења добијена поменутиим Анексом – Споразумом.

Наиме, Споразумом су стране затражиле од ОЕБС да надзире припрему и спровођење избора, а не да исте организује и спроводи. Надзирање избора подразумева посматра-

Српски радикали су одувек за фер и демократске изборе

чку мисију у складу са прихваћеним међународним стандардима, како се то и радило у већем броју земаља Европе и света. У случају БиХ ОЕБС је преузео класичну улогу организатора избора и самостално проводи све изборне радње. Улога Републичке изборне комисије, практично Државне комисије која у свим земљама света проводи изборе, је потпуно заобиђена и одузети су јој сви послови које у осталим земљама света обавља, а који су јој поверени и Уставом и законодавством Републике Српске. Тако је ПИК преузела да практично обавља све послове око избора, грубо прекршивши одредбе члана III т. 2. Споразума, којима јој је била додељена улога да усвоји изборна правила и прописе и надзире њихово спровођење. ПИК је преузела и изразу гласачких листића, њихову дистрибуцију, пребројавање листића и објављивање резултата, односно комплетан изборни процес уместо уобичајеног мониторинга.

У доношењу изборних правила и прописа није поштовао основно начело да једном донесена правила важе од почетка изборне процедуре до краја, већ су измене вршене у току поступка, па чак и по окончању гласања и окончању пребројавања гласова, што је заиста неприхватљиво.

У раду ПИК нису поштована основна демократска начела, већ је често председавајући ПИК сам доносио одлуке, и поред противљења представника страна, што представља грубо наметање изборних правила и грубо кршење договорених принципа рада, јер се у раду свих органа у БиХ строго поштују консензус.

У доношењу правила за изборе 1996. године грубо су погажени Устав и закони РС, јер је дозвољено учешће на изборима странкама из федерације БиХ које нису регистроване у Републици Српској, што значи да програми тих странака уопште нису презентирани државним органима РС. Нису прошли ни верификацију органа надлежних за регистрацију странака, па се не зна да ли програми тих странака подржавају Дејтонски споразум и постојање Републике Српске у складу са Дејтонским споразумом. Тако се и догодило да кандидати тих странака за највише државне органе РС уопште нису држављани РС, па чак и не желе то да буду. Чак је забиљежен случај да кандидат Странке демократске акције за посланика у Народној скупштини РС уопште није регистрован ни као бирач у РС.

У погледу регистрације бирача евидентне су вишеструке повреде одредаба анекса III Дејтонског споразума. У члану IV анекса прецизирано је да ће сваки грађанин БиХ стар 18 година, чије се име налази на попису становника БиХ од 1991. године, имати право да гласа, а коришћење права да гласа тумачиће се као потврда његове, односно њене намере да се врати у БиХ. Тако је свим муслиманима из БиХ широм света омогућено гласање, чак путем поште, иако у довољној мери не показују намеру повратка у БиХ, односно РС, већ су, напротив, неки узели и држављанство земаља у које су избегли. С друге стране, преко 200.000 Срба – избеглица у СРЈ није добило право да гласа на општинским и парламентарним изборима, иако су они у тесној вези са Републиком Српском и непрекидно траже омогућавање повратка у РС. Споразум о изборима у члану IV јасно каже да грађанин може да се обрати Комисији и да затражи да гласа у другом месту од оног у којем је живео 1991. године, али овим Србима то није допуштено. Постављени су им строги услови да морају у новим општинама већ да имају имовину, запослење и сл, а они нису још увек могли стећи имовину у новим општинама, јер још нису добили правичну надокнаду за имовину која им је остала на територији Федерације БиХ. Женевским принципима – тачка 5.1. – (Б) загарантовано је право избеглица да поново преузму власништво над својом имовином или добију правичну надокнаду. Дакле, право је расељеног лица да лично изврши избор: повратак у општину из 1991. године или правична надокнада имовине и живот у другој општини у РС, те ПИК није имала право да инсистира да ти људи гласају у општинама из 1991. године. Расељена лица нису прихватила такав притисак и зато је регистровано за локалне изборе свега 67.000 гласача – избеглица у СРЈ, а преко 200.000 је остало нерегистровано, и врше притисак на власти у РС да им се створе услови за живот у РС,

омогући право гласа у РС и да се изједначе у свим правима са осталим грађанима РС.

Дакле, не може се из чињенице што избеглицама у СРЈ још није дата правична надокнада имовине, те немају средстава за започињање новог живота у РС извлачити закључак да су ти људи становници Федерације БиХ, и да тамо требају остваривати право гласа, јер, да је такво стање, они би се за ове две године мира већ вратили својим кућама у своје општине из 1991. године у Федерацији БиХ. Уосталом, и Дејтонски споразум и Женевски принципи су људима оставили право избора између повратка и надокнаде имовине и право избора општине живљења, односно гласања и то право им ПИК није смела ускратити. И Лондонска конференција од 5.12.1996. године у поглављу "Избеглице и расељена лица" у тачки 1. гарантује могућност избора места живљења свим избеглицама и расељеним лицима, односно могућност повратка у место које човек одабере.

Видљиво је да су нарушене основне замисли твораца и Дејтонског и Женевског и Лондонског документа, јер људима који су се изјаснили да желе да живе у РС и непрекидно траже омогућавање услова за живот у РС (Срби – избеглице у непосредној близини – у СРЈ) није омогућено да гласају у РС, а то право је омогућено муслиманима широм света, који за ове две године нису показали довољан интерес за повратак у РС, па чак не долазе ни на гласање, већ гласају поштом. Било би логично да онај ко заиста жели да се врати и живи у РС дође и узме лична документа и гласа лично, а не поштом или у одсуству. Лица која немају стварну намеру за повратак не би требало да имају ни утицај на креирање органа власти у РС.

За разлику од тако удаљених и незаинтересованих људи, у Републици Српској су трајно настањени и стално живе још две категорије људи који нису добили право гласа на локалним изборима:

- избеглице које су стално на територији РС, али су мењали пребивалиште, и нису испунили фантомски услов ПИК "да су у наведеној општини боравили пре 31.7.1996. године". То је услов који је такође у супротности са одредбама дејтонских, женевских и лондонских документа, јер спутава људе у избору места живљења и одузима им елементарна људска права, као и право гласа;

- избеглице из Републике Српске Крајине које преко две године живе у РС, ту су се трајно настанили и ту ће и остати, немају основно грађанско право – право гласа. Да је показала разумевање, ПИК им је то могла омогућити правилима, јер је чланом IV Споразума о изборима одобрено да Комисија може да предвиди правилима и прописима за изборе да и лица која нису на списковима пописа из 1991. године могу да гласају.

Број људи у ове две категорије износи преко 100.000. Поред правног основа, који несумњиво постоји, и становишта сврсисходности, мора се констатовати да су ти људи требали добити право да одлучују у органима власти, јер они су живи људи на терену, и они су реалност, а не нека фикција која је хиљадама километара далеко од РС и не жели доћи у њу ни на гласање.

Колико је недоследности и непридржавања одредби Дејтонских документа у раду ПИК може се видети и из чињенице да је за парламентарне изборе 1996. године великом броју Срба – избеглица из СРЈ било омогућено гласање, да би им 1997. године то право било одузето и за општинске и за парламентарне изборе. У Дејтонском споразуму нису вршене никакве измене, што значи да ако су људи имали бирачко право 1996. године морају га имати и 1997. године, јер бирачко право није право које се људима може одузети, чак ни судском пресудом (у неким законодавствима кроз историју постојала је, и оцењена као ретроградна, казна: губитак грађанских права на одређен број година).

Посебно је уочљиво кршење Дејтонског споразума, односно Споразума о изборима у односу на одржавање општинских избора. У члану II т. 2. од ОЕБС уопште није тражено да проводи изборе за општинске власти већ је наведена необавезујућа одредба "ако је могуће да ОЕБС надзи-

ре и изборе за општинске и кантоналне власти". Из овако необавезне формулације ОЕБС је себи узео за право не само да надзире, већ и да проведе општинске изборе, и, што је још чудније, чак и да изврши њихову имплементацију, о чему у Дејтону апсолутно ништа није било договорено. Имплементација је "на мала врата" уведена неовлаштенном изменом правила и прописа на свега месец дана пред изборе, кад су већ биле завршене неке фазе изборног процеса, а неке у пуном јеку, па оваква измена правила одудара од праксе свих светских законодавстава.

Рад на имплементацији је потпуно у супротности са Споразумом о изборима, којим је ОЕБС овлаштен само на надзирање припрема и спровођења избора. Имплементација је, у ствари негативна читавог законодавства Републике Српске, општинских статута и општинских нормативних аката, а истовремено је и својеврсно титорство и дубоко задирање у рад органа локалне самоуправе.

Да су наводи из ове информације тачни потврдила је и Бонска конференција о имплементацији мира 1997. године, из децембра 1997. године, која такође констатује да су мисији ОЕБС истекли сви мандати и да нема више овлашћења за надзирање избора, те у поглављу VI – избори у тачци 3. каже:

"Веће апелује на власти БиХ да у потпуности испуне своје обавезе из анекса III Мировног споразума. Подвлачећи значај међународног ангажмана у будућим изборима у БиХ, веће очекује од власти БиХ да позову ОЕБС да надзи-

Др Поплашен у разговору са др Калинићем и Вјештицом

ре изборе у БиХ 1998. године. Сходно томе оно тражи од ОЕБС да прошири мандат своје мисије у БиХ.

Веће апелује на власти БиХ да пошаљу позив ОЕБС-овом оделу за демократске институције и људска права да прати изборе 1998. године."

И Бонски документ даје ОЕБС-у само право надзора избора у БиХ 1998. године, и то само у случају да га власти БиХ позову у такву мисију.

Недвосмислено је јасно да се право ОЕБС ограничава на надзор (посматрање, мониторинг улога – како је наведено у информацији). Сваки излазак изван овог оквира је кршење и анекса III Мировног споразума и Бонског документа.

Из свега наведеног произлази да изборе у БиХ, а тиме и у РС треба да спроведу органи Републике Српске, тј. Републичка изборна комисија, која је државни орган РС и општинске изборне комисије, под евентуалним надгледањем ОЕБС, којем се не би ускраћивала могућност посматрања, надгледања и корисних сугестија, а све у циљу спровођења фер, поштених и демократских избора.

Право надзора ОЕБС-у даје се само у случају да се исти позове од власти БиХ, односно РС. С обзиром да су избори највеће демократско право сваког народа, и да их као такве расписује највиши орган законодавне власти, тј. Народна

скупштина, произлази да је једино Народна скупштина РС овлашћена да у конкретном случају упуги позив ОЕБС-у да надзире изборе 1998. године, који треба да се проведу по Закону о избору народних посланика и одборника ("Сл. гласник РС", број 11/94).

Имајући у виду све горе наведено, Клуб посланика СДС (СЗ) и Клуб посланика СРС предлажу да Народна скупштина РС усвоји следеће

Закључке

1. Народна скупштина РС констатује да је мандат ОЕБС у БиХ, односно РС, за надзор избора престао у складу са Анексом 3. Општег оквирног споразума.
2. Народна скупштина РС ће изборе за септембар 1998. године, за све нивое, расписати и спровести у складу са Уставом и законима Републике Српске. Изборе ће спровести надлежни органи Републике Српске, а ОЕБС се позива да надзире спровођење избора.
3. Народна скупштина закључује да је неопходно извршити нову регистрацију политичких странака и бирача, на основу следећих принципа:

а) На следећим изборима за све нивое у РС могуће је учешће само странкама и коалицијама које су регистроване у РС код регистрационог суда и које својим програмом, у складу са Уставом и законима РС подржавају Дејтонски споразум и постојање Републике Српске према том споразуму.

б) Код регистрације бирача: могу се регистровати они бирачи који су држављани РС и могу то доказати одговарајућом документацијом: личном картом или пасошем. Ово се односи и на избегла лица из РС и ФБиХ који желе да се врате у општину у којима су живели 1991. године. Само лица која су држављанством везана за ту државну јединицу – ентитет, могу одлучивати ко ће том државном јединицом – ентитетом управљати.

Нова регистрација бирача потребна је и ради елиминације са бирачког списка умрлих лица, лица која су на списковима несталих, лица вишеструко регистрованих, лица која су стекла држављанство неке друге државе и стално се настанила у тој држави, те ради уписа у бирачке спискове лица која су у међувремену постала пунољетна и стекла бирачко право.

У процесу регистрације омогућити контролу представницима свих политичких странака.

4. Како је бирачко право (и активно и пасивно) искључиво лично и непреносиво право, то је потребно омогућити само лично гласање на гласачком месту, уз посматрање, односно надзор представника свих странака које учествују на изборима.

Обавезно је да се копије записника о пребројавању гласачких листића на свим гласачким местима уруче представницима свих странака.

5. Уколико међународна заједница самостално одлучи да ОЕБС спроводи изборе у Републици Српској, Народна скупштина РС обавезује све представнике Републике Српске да не могу дати сагласност на спровођење избора, док се претходно не усагласи и не донесе изборна правила уз учешће представника свих парламентарних странака.

Правила се морају донети најкасније 30 дана пре почетка изборних радњи и не могу се мењати до завршетка изборног процеса и имплементације изборних резултата.

Дефинитивни спискови бирача по општинама такође морају бити завршени у овом року.

Предложени закључци су у потпуности у складу са Анексом III (Споразума о изборима) Општег оквирног споразума.

Председник Клуба
посланика СДС (СЗ)

Председник Клуба
посланика СРС

МОГУЋА ЈЕ САМО ПОШТЕНА САРАДЊА

Председник Српске радикалне странке за Републику Српску, др Никола Поплашен, у свом писму председавајућем председништва СДС-а Алекси Бухи, указао је на низ проблема који се свакодневно појављују између две странке, углавном од стране активиста СДС-а

Поштовани господине председниче!

Дана 29.12.1997. године потписали смо интерни протокол о имплементацији резултата локалних избора у Републици Српској.

Имајући у виду бројне проблеме у вези са имплементацијом резултата локалних избора сматрам да је неопходно наставити активности у смислу заштите националних интереса и поштовања политичке воље српског народа.

У том смислу требало би кренути од конкретних предлога.

Прво: први проблеми ове врсте појавили су се у Лопарама и Љубињу, где је Српска демократска странка уз подршку одборника Коалиције за Це-

ловиту демократску Босну и Херцеговину конституисала извршне одборе. Предлажемо да се изврши реконструкција извршних одбора у складу са интерним протоколом о имплементацији општинских избора 1997. године у Републици Српској. Дакле, Српска радикална странка би требало да добије потпредседника општине и председника Извршног одбора уз пропорционалан број чланова Извршног одбора и учешће у управним одборима предузећа и институција од локалног значаја. Сматрамо да је то у складу са интерним протоколом, јер у Лопарама Српска радикална странка има 8 до 35 одборника, а Српска демократска странка 16, а у Љубињу Српска радикална странка има од 8 до 30 одборника, а Српска демократска странка 15.

Друго: у општини Шековићи још увек није извршена подела управних одбора. Предлажемо да се тај проблем што пре реши, јер ствара додатне проблеме у целом дринском подручју. Од 40 одборника Српска радикална странка има 11, а Српска демократска странка 17. У општинама Нови Град и Братунац чланови извршних одбора, Српске радикалне странке напустили су извршне одборе због избора представника коалиције за целовиту и демократску Босну и Херцеговину у извршну власт, а уз гласове одборника Српске демократске странке. Предлажемо да се заједно са Социјалистичком партијом у Новом Граду, односно наше две странке у Братунцу, изврши повратак у пређашње стање и гласа у складу са законом и сопственим опреде-

Др Никола Поплашен је нагласио да срадња између две странке долази у обзир само на равноправним односима

У супротном појавиће се нови и све тежи проблеми који неизоставно имплицирају заоштравање односа на локалном нивоу.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Никола Поплашен
проф. др Никола Поплашен

Факсимил последњег дела писма др Николе Поплашена

љењем, а независно од слова арбитраже.

Треће: и овом приликом подсећам Вас на проблеме који су у Добоју и Бијељини искрсли због избора представника Коалиције за целовиту и демократску Босну и Херцеговину у извршне одборе. Сви наши чланови заједно са председницима извршних одбора напустили су своје функције и прешли у опозицију. С обзиром на чињеницу да се ради о два веома важна града, било да је у питању њихов политички значај као градова у којима је одбрањена Република Српска након покушаја заузимања полицијских станица или економски значај као једних од главних привредних центара Републике Српске, сматрамо да се овакво стање не сме одржавати. Због тога, као и у случају Братунца и Новог Града, предлагемо да се изврши повраћај у пређашње стање. Тамо где не постоји довољан број одборника, као што је случај у Бијељини, треба покушати удруживање са Социјалистичком партијом или неком другом српском странком. Подсећамо да у Бијељини Српска радикална странка има највећи број одборника – 14 од 60. Наравно, ово би подразумевало да одборници гласају у складу са законом и сопственим опредељењем, а не арбитражном одлуком.

Четврто: нажалост, примећујемо да ће се, уколико не постигнемо сагласност, слични проблеми појавити и у Зворнику. Свакако, весели нас да су се челници општинског одбора Српске демократске странке пред Богом заклели да неће гласати за учешће Странке демократске акције у извршној власти.

Пето: подсећамо да и у Србињу наше две странке нису формулисале заједнички став у вези са донесеном арбитражном одлуком. Предлагемо да утичете на локално руководство ваше странке, како би се извршило приближавање ставова, наравно, у складу са заш-

титом националних интереса и воље народа.

Шесто: проблема има и у Дервенти, где, и поред најбоље воље нашег одбора, не може да се постигне сагласност ни око најмање битних питања. Лично сам више пута упозоравао чланове мог општинског одбора да се, мислећи да је можда проблем у њима, понашају у складу са бројем одборника. Међутим, како је наш председник Општинског одбора, господин Чедо Маркелић, народни посланик и како сам уверен да све моје инструкције дословно спроводи, очито је проблем двосмеран. Молим Вас да извршите потребан утицај како би се постигла неопходна сарадња наших странака.

Седмо: вероватно Вам је позната и ситуација са радом наше странке у општини Вишеград. Један број чланова нашег општинског одбора није хтео да испоштује нашу инструкцију и наш Извршни одбор је одлучио да их искључи из странке. Проблеми су се појавили због тога што општински одбор Српске демократске странке практично подржава наше отпаднике и тиме омогућава даље учешће Коалиције за целовиту и демократску Босну и Херцеговину у Извршном одбору. Тиме се битно нарушавају наши међустранички односи у том региону. Уверен сам да се тај проблем не сме оставити локалним одборима, јер очито је да они нису спремни да превазиђу сопствене интересе и да се ускладе са политиком странаčkih руководстава.

Осмо: у општини Пале, и поред тога што Српска радикална странка има 19 од 50 одборника, А Српска демократска странка 26, није ни до данас конституисана локална самоуправа у складу са нашим договором и изборним резултатима. Српска радикална странка добила је место потпредседника скупштине општинске и извршног одбора. Такође, проблем се развио и након одлуке Изборне апелационе поткомисије привремене изборне ко-

мисије да господина Александра Дивчића, потпредседника општине смени са тог места и одузме му одборнички мандат. При томе, Српска радикална странка није имала никакву подршку Српске демократске странке. Предлагем да се изврши конституисање власти, у складу са нашим договором и обезбеди учешће наше странке у управним одборима у предузећима и институцијама од локалног интереса. Такође, било би добро да сугеришете вашем општинском одбору да не утиче на кадровску политику наше странке, што се на најгрубљи начин показало након избора новог потпредседника Скупштине општине Пале, избором лица које јесте наш одборник, али које није и добило поверење наше странке за ту функцију.

На крају помињем и Брчко, као својерстан проблем око кога је до сада било добра сарадња свих странака, па тако и наших.

Наравно, Брчко представља и изазов да не учествујемо у извршној власти заједно са Коалицијом за целовиту и демократску Босну и Херцеговину.

Због свега поменутог, инсистирам на доследном поштовању наших договора, односно Вашој подршци и сагласности за реализацију ових предлога. Моји разговори са председником из Републике Српске у Председништву Босне и Херцеговине, господином Момчилом Крајишником и председником Народне скупштине Републике Српске др Драганом Калинићем, обећавају да постоји спремност за међустраничку сарадњу.

У супротном, појавиће се нови и све тежи проблеми који неизоставно имплицирају заоштравање односа на локалном нивоу.

С поштовањем,

Председник
Српске радикалне странке
Републике Српске,
проф. др Никола Поплашен

ГЕНЕРАЛИ ПРОТИВ ЂЕНЕРАЛА

Народни посланици Српске радикалне странке Слободан Цвијетић (иначе адвокат из Бијељине) и Пантелија Дамјановић, низом бритких и мудрих излагања успели су за ово кратко време да придобију најискреније симпатије чланства Српске радикалне странке и грађана Републике Српске. Излажући јасно, сажето и емотивно, на најбољи начин изразили су мишљење Српске радикалне странке о бројним питањима и приказали како својим колегама посланицима, тако и грађанима, суштину разлику између Српске радикалне странке и осталих странака у Републици Српској. Одлучили смо да у овом броју "Велике Србије" објавимо најзанимљивија излагања ових посланика, која су нам до тренутка закључивања броја била доступна.

Бити ђенерал или не бити ђенерал... питање је које је себи поставио ђенерал Манојло Миловановић, министар одбране. Користећи своју функцију покушао је да провуче предлог да се врати стари назив – генерал и тиме поништи традиција српске војске из протеклих и последњег рата. Међутим, ту су били посланици Српске радикалне странке на чији је предлог, 1997. године, и био уведен овај облик – ђенерал. Народни посланик Слободан Цвијетић је бритким излагањем успео да у потпуности разобличи све наводе предлагача. Потом тога је уследила изузетно занимљива препирка након које је предлог одбачен и то тако што су посланици Српске радикалне странке и Српске демократске странке гласали против, Српског народног савеза као уздржани, Коалиције за целовиту и демократску БиХ и Странке независних социјалдемократа и Социјалдемократске партије БиХ ЗА, а Социјалистичка партија није уопште ни смела да гласа.

Плашим се генерала

Цвијетић: Поштоване даме и господа, колеге посланици, ја цијеним напоре министра одбране да нас убиједи да је ово терминолошко питање. Није. Ово је идеолошко питање господине министре. Да вам кажем само ово, ја сам намјеравао као посланик поставити посланичко питање, којим бих тражио да ми се да одговор у виду једне краће информације како су својевремено започеле, а још више како су завршиле неке од већих војних операција у току рата. Прије свега, рецимо, мислим на Горажде, Бихаћ, а посебно на завршну операцију безглавог повлачења из западног дијела, молим вас све је везано за ово. (Оцјените на крају да ли сам

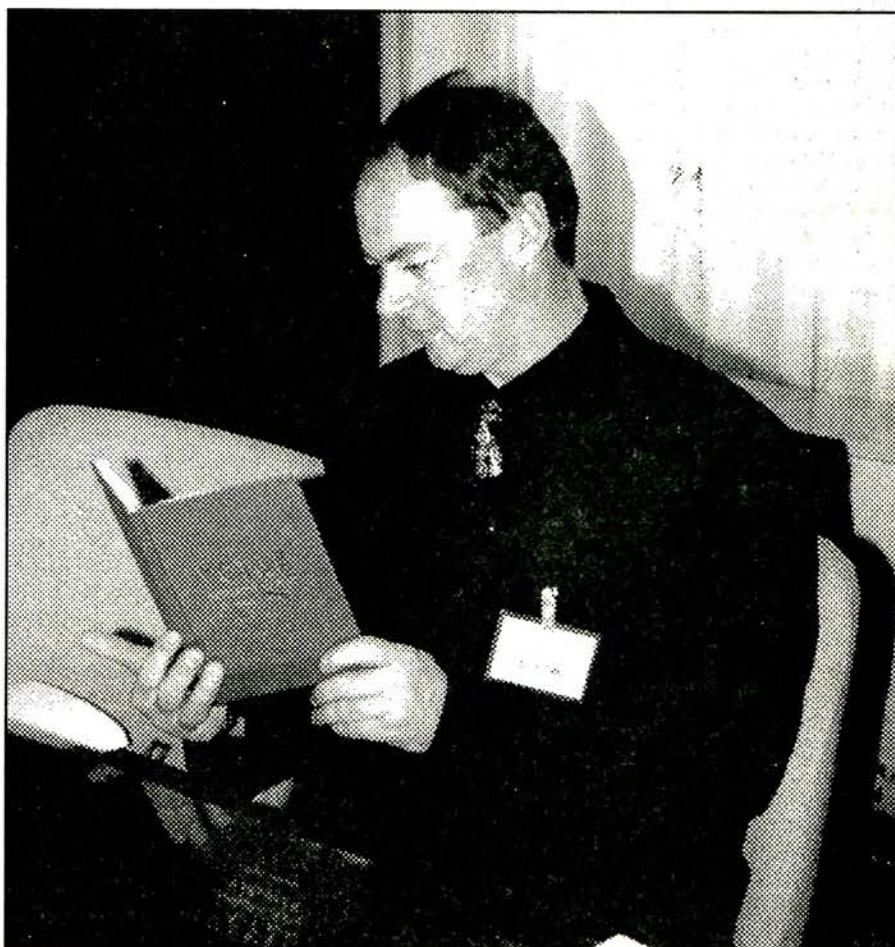
испоштовао тачку дневног реда, сам ћу себе искључити ако не испоштујем).

Значи, намјеравао сам поставити то питање да ми се да одговор зашто је то тако завршено.

Међутим, ево ја данас одустајем од тог питања. Ја сам у овом кратком На-

црту закона о измјенама и допунама Закона о војсци нашао одговор. Дешавале су нам се између осталог и те ствари, зато што су са нашом војском командовали генерали, а не ђенерали.

Наиме, генерали, који се ни у срцу ни у души нису осјећали српским ђенералима уз часне ђенералске изузет-

Народни посланик Српске радикалне странке Слободан Цвијетић

ке и изузетке оних официра нижег ранга, којих није било срамота да их назовемо српским обилићима и неће их бити срамота да их назовемо српским ђенералима, кад их у њих произведемо, а произвешћемо их, јер су завршили тежи дио ђенералске школе, онај ратни. Цивилни дио школе ми ћемо им обезбједити у миру.

Сматрајући да је сједиште Генералштаба, тих генерала који неће да буду ђенерали у Београду, и политичког врха који им је надређен исто тако у Београду. Ја сам намјеравао своје питање усмјерити ка Београду, међутим, у међувремену шта нам се десило у РС изгледа да ће то бити ускоро скопчано и са неким дипломатско-конзуларним проблемима, јер имамо ту несрећну границу на Дрини, па би то моје питање можда требало ићи сада и тим дипломатско-конзуларним путем, јер ћемо ту границу прелазити са страним таблицама, сада и са страним личним и пратећим документима, плаћати улазнину, плаћати тамо путарину, а таблице нам неодвојиво подсећају, не знам зашто, на њемачке. Не знам зашто. Надам се да ћемо бар имати какав попуст на 5 или 10%, како се не бисмо осјећали апсолутним странцима у Југославији.

Но, шалу на страну, ја сам још увијек војни обвезник и искрено да признам, није ми свеједно да ли ће ми бити старјешине ђенерали или генерали. Ја се, искрено да вам признам, бојим генерала. Ја се бојим генерала и синдрома распада који они носе из бивше ЈНА, коју је народ бивше СФРЈ тетовио, мазио, хранио и облачио и наоружао до те мјере, да је спала или спала у четири најјаче војне силе у Европи. Имала је само један једини задатак да заштити Уставом загарантовани поредак, територијалну цјелокупност и неповредивост наших спољних граница, да спријечи противуствано отцјепљење и тако даље итд. И заиста, та армија под командом генерала, успјешно нас је бранила од унутрашњег и спољњег непријатеља, који је стално нешто роварио, док смо ми мирно спавали.

Међутим, први пут када је та велика армија требала да спријечи противуствано мијењање граница, отцјепљење и сецесију, њу је растурио један мали словеначки каплар са удружењем ловаца Словеније. Е, тих генерала се ја бојим.

Ја се бојим тих генерала. Молим вас, бојим се и синдрома алкохола, присутног у њиховим редовима. Бојим се великих дебелих стомака, због којих ни униформу не могу да обуку. Молим вас, бојим се и срдачности и сусрета између њих и њихових колега из БиХ који је завршен заједничким ручком у Бијељини, а требао је, вјероватно, завршити и заједничким ловом. Једина разлика и једина сметња, због којег није дошло до тог заједничког лова, јесте што се наши, термилошки по закону зову ђенерали, што су им

очигледно колеге из армије БиХ приговориле, а што сад, ето, министар не пориче.

Опет, кажем, шалу на страну, отклонивши овај недостатак, они ће можда сутра заједнички отићи у тај лов. Бојим се да не наиђу на какво заостало минско поље, па да страдају, јер не би било zgodно чути да, након толико година после рата, неко од њих страда и опет кажем, шалу на страну, а сада ово што кажем мислим озбиљно, у тим минским пољима гинули су и српски Обилићи, борци приучени сељаци, приучени ратници, омладинци, радници, који нису завршили војне школе и академије, гинули су, мислећи да им командују српски ђенерали. Благо њима, умрли су у незнању, а по њима се звати ништа неће.

На крају, предлагам оном ко предлаже овај закон, да га повуче из процедуре. Да га повуче из процедуре, јер ми некако из назива кратког текста овог закона, извире текст једне, мислио сам заборављене пјесме, "и жив је Тито", а изгледа да је жив и то изгледа опет међу Србима, а према неким изјавама у Федерацији од г. Изетбеговића и њиховог генерала Делића, изгледа да је мало живнуо и тамо.

Јер, неке изјаве о некаквој заједничкој команди, организовању неке заједничке војске, личе на стварање нове четврте Југославије. Е, слушајте и та четврта Југославија ће доживјети тај крвави распад и наша дјеца неће моћи оптужити за распад онога кога мислите да оптужујемо, јер је поодавно мртав. Оптужиће нас, зато што смо дозволили да се једно слободу "Б" замени са словом "Г", јер тако се почиње.

Но, немојте ништа од овога што сам рекао узети за озбиљно као разлог да повучете из процедуре овај закон, а што вам сугеришем да га повучете, много смо вам то елегантније рекли у мишљењима комисија. Рекли смо вам да образложење које сте навели у закону не стоји – и заиста не стоји. Рекли сте да је то због опште модернизације армије, што подразумјева да је термин ђенерал застарио у односу на генерал. Погледајте како кажу Французи, како кажу Енглези и Американци и видјете да није застарјео.

Исто тако кажете да је разлог за доношење тог закона због шароликости у прихватању тог термина. Ја једини видим да тај термин не прихватају они који га не желе прихватити. Па, чак дају и интервју у новинама да су они генерали и да ми имамо генералштаб и прије него смо и овај закон пустили у процедуру. И узмите још само два разлога, ево завршићу.

Један је, немојте пуштати овај закон у процедуру, због тога што ће он ићи у јавну расправу у народ. Немојмо народ дијелити на оне који су за народ и на оне који су за ђенерале. Активираћемо једну трагичну подјелу српског народа још из 1941. године, за коју смо мислили да смо је овим ратом потпуно заборавили. Значи, немојте

да иде у јавну процедуру, немојте да дијелимо народ онако како дијелимо, и још нешто, молим вас, на крају.

Немојте ићи, очекујући да овај закон изгласају они који су до сада изгласали све оно што је Влада предлагала. Молим вас, немојте да идете због тога, јер ће вам тај закон изгласати и они који данас изађоше за говорницу из коалиције и рекоше то што рекоше. Ако ће вам они изгласати тај закон, и они вас именовати из чина ђенерала у генерала, ја се тиме не бих поносио, за мене би то била деградација. Хвала.

Владин сценарио национална срамота

Цвијетић: Поштоване даме и господа, колеге посланици,

Клуб посланика Српске радикалне странке разматрао је писмени извештај ЗПК а поводом захтева председника Скупштине Републике Српске који је тражио да се ЗПК изјасни о легалности наставка, наводног наставка Скупштине Републике Српске оне критичне ноћи.

Не упуштајући се сада у расправу о том извештају, јер сам и ја члан ЗПК, рећи ћу најпре оно што не треба пропустити. У саставу те ЗПК су искључиво дипломирани правници, већина са правосудним испитом са 15, ја лично са 20 година правосудног стажа. Ту је и професор др Симовић.

Чистом применом Пословника долази се до једноставног закључка. Председник Скупштине РС искористио је своје дискреционо право да прекине Скупштину на основу своје личне процене, а у смислу члана 110. став 1. Пословника о раду Скупштине. Након тога Скупштина је прекинута, нема се шта радити, тако да су посланици Српске радикалне странке и Српске демократске странке напустили Скупштину, јер од тог тренутка Скупштина више не ради, и наставља да ради онда када председник, који је једино овлашћен за то, одлучи да иста буде настављена.

Све што се десило после поноћи није у складу са Пословником и то нико не помиње. Упорно се тврди да је председник прекршио Пословник, а није. Не може се и на евентуалан поступак председника, који је можда направио погрешну процену о ситуацији да ли су се стекли услови, одговорити директним кршењем Пословника од стране потпредседника који нема самостално право вођења Скупштине, по Пословнику нема, а нема ни изведено право из овлашћења председника које му је потребно да то уради. Шта то значи, значи да то што се десило после поноћи и није био наставак Скупштине да она није завршена, него да је то био неформални саставак посланичких клубова странака које су у томе учествовале. Све одлуке и закључци тог неформалног састанка не производе правно дејство и не везују ову Скупштину.

И сада да вам кажем. Када би се у Кини десила нека тешка несрећа или катастрофа или било шта лоше, Кинези су измислили једну утешну изреку која каже: ко зна зашто је то добро. Е, видите те вечери ми смо доживели једну националну срамоту, када нам је у једном нелегалном поступку и од стране социјалистичко-муслиманске коалиције изабрана Влада Републике Српске. Да срамота буде још већа ту Владу одмах су признали у Београду. Аутори тог сценарија признају Владу, поздравни телеграми су стигли пре поноћи, јер по том сценарију, Влада је требала бити изабрана пре поноћи.

Људи у Београду, задужени за протокол, држећи се сценарија навикнути су да тај сценарио увек мора добро да прође, почели су слати телеграме пре поноћи, а Влада је изабрана ујутру у пола три, па су телеграми морали бити сакривени и тек сутра објављени.

И да се сетимо сада мало Кинеза, ко зна зашто је то добро, добро је, господо јер су пале маске, зна се ко је ко у овој Скупштини, ко је с ким и ко је спреман чиме да се служи да испуни одређени задатак или да постигне одређени циљ. Сада смо бар начисто. А што би Кинези били паметнији од нас, па наш народ је рекао не пада снег да прекрије брег, него да би дивље звери оставиле траг. Остао је господо дубок траг, прљав траг, неизбрисив траг, траг који смрди нечовјештвом како је рекао Његош.

Добиће та новоизабрана, тако новоизабрана, наводно изабрана Влада новац од међународне заједнице, наравно не онолико колико су потписани уговори. Добиће новац и тим новцем покушати купити социјални мир овом народу чега се ми бојимо, јер када гладном дате да једе он много и не пита одакле је стигло, добро дошло. Е, видите у свим кафанама и ресторанима света прво вас угосте поједете попијете а онда стиже рачун стиже цех.

Аконтацију тог цеха ми смо добили у писму господина Шумахера који је назван листа приоритета за Скупштину и Владу. Прочитајте и подсетите се шта нам у тој листи приоритета међународна заједница тражи да урадимо за тај новац, биће вам јасно, али пазите то је само аконтација, ми се бојимо да на дну тог рачуна, кад се подвуче црта, уместо бројке буде написано Република Српска, да не платимо тај новац који смо појели попили Републиком Српском.

Покушао је господин Калинић да то спречи. За прошлу суботу заказао је наставак Друге седнице Скупштине Републике Српске и тај наставак је требало да се одржи у Бијељини. Дан уочи тога од господина Вестендорпа стиже писмо и опет, како сам то прошли пут рекао, сервилно у целуфану, у рукавицама претња која каже немојте да се играте главом и да настављате Другу седницу. Господине Кали-

нићу обавештавам вас да је Друга седница завршена тад и тад у толико и толико сати, можете заказати само Трећу седницу.

Пазите, господин Вестендорп обавештава нашег председника, председника наше Скупштине кад му је Скупштина заказана, а ја предлажем да господина Вестендорпа изаберемо за нашег председника. Очигледно човек боље зна кад нам је Скупштина заказана и вероватно би био бољи председник од господина Калинића, можда не по памети и по способности, али по снази аргумената сигурно, јер његов најјачи аргумент је сила која стоји иза њега. Када би он, употребивши тај аргумент, ту силу, ударио овим скупштинским чекићем овде и рекао господо ова Скупштина је завршена, ми не би имали шта да се питамо да ли је она завршена или није, јер бисмо морали питати ЗПК да ли је то по Пословнику или није, него бисмо могли само да констатујемо да је наше скупштинско село завршено.

Немојте се смешкати, могуће је и то да се деси јер у овој Републици Српској сада је могуће све, могуће је да нам председник не поштује Устав, да не поштује одлуку Уставног суда, да не поштује Београдски споразум, да све време док јој се посланик аргументовано и поштено и честито обраћа са говорнице жваће жвакаћу гуму. Је ли то председник, је ли то достојанство једног председника и да не будем опширан, да разјасним шта стоји иза овога (комешање у сали) молим вас, шта стоји само иза овога, стоји ревизија изборних резултата и на власт долазе снаге које су поражене на овим изборима са једним одређеним задатком. Утапање Републике Српске у унију БиХ или протекторат, или оно што можда још нико није наслутио али треба рећи. Новац који треба да добијемо само ће окрзнати Републику Српску и он иде у Београд. Ми ћемо добити мрвице, јер тамошњи режим кога води та наша највећа српска несрећа, Слободан Милошевић, треба да прими инфузију и да сачува свој социјални мир, бар још пар месеци, то је сада већ патолошки страх од губитка власти, патолошка жеља да се остане на власти. Покушајмо то спречити.

Након прошле Скупштине, грађани ме питају шта је то са нашом председницом, шта јој би, шта нам то ради, па кажу да нам није председница можда уцењена. Ја, поставивши се у улогу њеног браниоца, то ми је струка јер то радим 20 година, кажем да нема шансе да нашу председницу неко учени, па чак ни са Хагом, они кажу да није можда у питању новац, ја им кажем ма какав новац у њеним годинама то и не представља неку битну ставку. Трећи пак који ме одмах дочекаше да није сујета да не жели да се обрачуна са својим дојучерашњим политичким истомишљеницима из врха СДС, па ја кажем то би била болесна сујета жртвовати једну државу, један народ да се

задовољи таква сујета (добацивање) молим вас.

Успео сам да одбраним председницу, успео али нисам себе успео да убедим да ово није тачно. Стога не могу, а да не поновим предлог председници да не бисмо расправљали о овој тачки која је предложена као допуна дневног реда, молим вас госпођо председнице поднесите оставку и решите нас ових мука. Хвала.

Исто као у Албанији

Џвијетић: Поштоване даме и господо, колеге посланици.

Својевремено је у Албанији Енвер Хоца донео декрет којим се забрањује становницима или народу Албаније да сања антидржавне снове или снове у којима се вређа личност председника Албаније.

Смијете се али је донет тај закон и примењиван у Албанији, многи Албанци су отишли у дебео затвор сањајући антидржавне снове или снове у којима су вређали Енвера Хоцу.

Знам да вас сад интересује како држава или Енвер Хоца могу сазнати шта сања Албанац док спава (добацивање) а знате како држава сазна шта сања. Па повери се човек комшији шта је сањао овај га пријави и он оде у затвор.

Е, видите не знам зашто али овај пакет закона ме подсећа на тај декрет Енвера Хоце, а видите код нас је све могуће. Могуће је да ми сада стигнемо кући и да нас кући затекне материјал или писмо господина Вестендорпа у коме нас обавештава да је у међувремену, док смо још били на путу, одржана Четврта седница Скупштине или њен наставак на коме је донето сто закона о поништењу стотину неких ранијих закона. Слушајте, господин Кременовић је присуствовао седницима ЗПК и верујте није успео да нас убеди да се то може урадити. Јасно је да ни у најреакционарнијим системима, ни у најреволуционарнијим временима, болшевичког типа војнокунтовог типа из Јужне Америке никада нису тако доношени закони. Ни термин чак није употребљен у складу са Уставом, нема нигде у Уставу да се закони поништавају. Доноси се закон о престанку важења закона, значи није употребљен ни уставни термин, а господин Кременовић је то и образложио због чега нису могли да употребе овај термин закон о престанку важења закона јер би тиме признали да је тај закон био донесен од легитимне и легалне Скупштине Републике Српске. Значи ово није правно питање него политичко, па имамо правно решење ове ситуације, имамо га у одлуци Уставног суда. Скупштина је функционисала, доносила прописе ти прописи су производили правно дејство и правне последице, ти прописи су примењивани у пракси, примењивали су их судови, грађани су остварили одређена права на основу тих прописа и шта сад, поништавају се као да никада ни-

су постојала. Шта са правним последицама које су произвели ти прописи. Не каже се, шта сад са правним вакуумом који ће настати када поништимо одређене прописе. Ја ћу вам рећи, постоји сумња да је то припрема терена да тај вакуум буде попуњен законима бивше БиХ или Федерације а опет ћу подсетити да један од тих прописа каже да су сви учесници рата српске националности ратни злочинци или да су учествовали у оружаном побуну, ако су у томе учествовали. Примењујући један такав пропис сви наши борци доћи ће у ситуацију да кривично одговарају. Немојте мислити да банализујем ствар, ја сам рекао све је могуће. Могуће је да добијемо и такав пропис.

Став ЗПК је јасан, а ја сам се јавио као посланик и као правник да предложим да се овај пакет закона, овакав какав је, одбије и да о њему не можемо расправљати на овај начин ако се правна празнина, која настаје доношењем оваквих закона, не попуни истовремено доношењем новог закона. Значи, за сваки од ових закона који је предложен ту, мора се донети нови закон који попу-

њава ту празнину. У прелазним и завршним одредбама тог закона се каже шта ће бити до тада, од тада и тако даље, а овако поништавати законе није забиљежено у уставно-правној и политичкој пракси нигде у свету. Хвала.

Бања Лука главни град

Дамјановић: Господо председавајући, даме и господо, колеге посланици.

Пре него изнесем став Клуба посланика Српске радикалне странке о предлогу Владе, о њеном седишту, желим да кажем неколико реченица испред Клуба посланика Српске радикалне странке. А она се састоји у томе да је Српска радикална странка, од свог оснивања, у својој програмској оријентацији олабрала Бањалуку за главни град.

Ми нисмо то учинили због тога што смо више љубави поклањали према Бањалуци, ми једнако волимо све просторе Републике Српске, једнако уважавамо, ми смо у свом програму избрали Бањалуку са аргументима да

Бањалука има најбоље услове за главни град и да је она у ствари у предности у односу на друге градове за функционисања и рада државних органа.

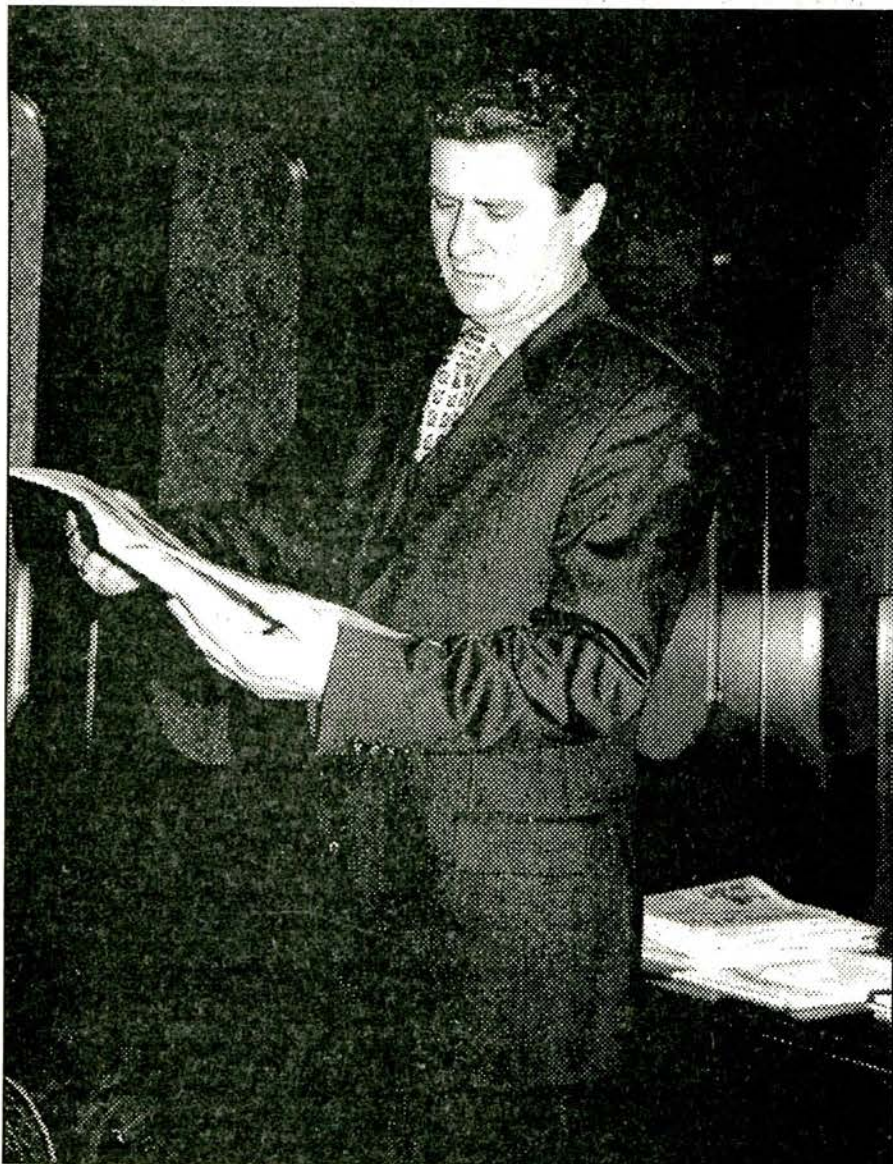
Истина, то је било у периоду када је на западном делу гравитирало још 13 општина у Републици Српској, а и комплетна Република Српска Крајина. Без обзира на све, Клуб посланика Српске радикалне странке гласаће за предлог Владе да седиште њено буде у Бања Луци. Наравно, не треба много говорити да је Српска радикална странка странка која жели да да свој пуни допринос у раду овог парламента, не осврћући се на то ко даје те предлоге, нама је важније да су они, по нашој процени, од интереса за Републику Српску и да се уклапају у програм Српске радикалне странке.

Но, морам да кажем да је Клуб Српске радикалне странке са жаљењем констатовао да је наша примедба овој Влади, која предлаже седиште у Бања Луци, о којој смо ми све рекли пре него што је изабрана, на овакав начин и што је она изабрана са гласовима посланика који не живе на овом простору. Сада имамо ситуацију да је у овом парламенту ово ново савезништво зимећу СНС, Социјалистичке партије и Социјалдемократа са Коалицијом за цјеловиту и демократску БиХ савезништво које не знам како да назовем осим новог братства и јединства због којег смо имали овај претходни мучни период.

Ево данас смо могли чути да се више муслимани не зову муслимани већ бошњаци, па вероватно у том правцу очекујемо добре резултате ове нове Владе која је изабрана на такав начин.

Као што сам рекао Клуб посланика Српске радикалне странке ће подржати такав став али, такође, незадовољни смо правном формом. Ево чули смо ЗПК да има законских форми које повређују наш Устав, а сви овде тврди-мо да се залажемо да поштујемо Устав и законе.

Ми смо имали, и у претходном сазиву Народне скупштине такав предлог и лично сам ја, као народни посланик био предлагач да седиште Владе буде у Бања Луци, али управо због уставних промена за које је потребна дво-трећинска већина ми смо предлагали да се то назове привременим седиштем. И ја бих овога пута искористио прилику, с обзиром да осећам да ћемо доћи у ситуацију да ћемо ломити копча око беспотребних ствари, да и овога пута Влада покуша променити свој став, јер смо мишљења да он ништа у принципу не мења осим да избегнемо кршење Устава, како нам тумаче наши правници, а морамо им веровати, да се то назове привременим седиштем до промене Устава, а уколико се Влада одлучи и увери нас да се не крше Уставне одредбе као што сам рекао Клуб посланика Српске радикалне странке ће гласати за овакву одлуку.

Народни посланик Српске радикалне странке Пантелија Дамјановић

Огњен Тадић

ПРОВОКАЦИЈЕ У ИМЕ ДЕМОКРАЦИЈЕ

Муслимански жал за Турском видљив је у погрдним речима које је Шашишаревић упутио свим Србима. На читањ инцидент тако терба и гледати, као на лечење од комплекса ниже вредности

Једна од најинтересантнијих пре-
пирки, које су се до сада десиле на
скупштинским заседањима, била је она
на којој је Неџад Шашиваревић, по-
сланик Коалиције за целовиту и де-
мократску БиХ (иначе, странка која је
изгласала владу г. Додика), рекао да
су Турци владали у БиХ петсто годи-
на и да се више не зна ко је каквог
порекала. Откривајући тиме, чинило
се некима, добро приметан траг шови-
низма и патолошке мржње муслима-
на према Србима, Шашиваревић је от-
ворио очи многим кооперативним Ср-
бима. На светло дана изашло је јасно
и очито ко то подржава владу Мило-
рада Додика и ко то, наводно, жели
просперитетну будућност српском на-
роду и Републици Српској. Г. Шаши-
варевић нас није посебно забринуо,
јер смо то и очекивали од њега. Запра-
во, можда је и добро што је тако по-
ступно, јер сада још јасније видимо с
ким имамо посла и шта је то мулти-
етничност по муслиманском принципу.
Једино што заиста боли је то да се све
то десило у Народној скупштини Ре-
публике Српске, па можда и то да су
посланици заборавили делимично сли-
чну причу из Краљевине Југослави-
је, када су српски посланици на такве
увреде реаговали мало другачије.

Историје ради, битно је напомену-
ти да се радило о тачки дневног реда
на којој су српски радикали покуша-
ли, и након успели, да за борце чет-
нике и друге припаднике српских па-
триотских формација из Другог свет-
ског рата, обезбеде бенефицирани ра-
дни стаж и признато пензијско осигу-
рање. Десило се то на иницијативу
народног посланика Српске радикал-
не странке Мирјане Шајиновић...

Шајиновић: Господине председни-
че, даме и господо посланици. Клуб Ср-
пске радикалне странке је разматрао
овај Нацрт и ми сматрамо да га треба
обогатити новим садржајем. Наиме, би-
ћу конкретна. Члан 31. овога Нацрта
регулише питање увећаног стажа. Смат-
рамо да тај увећан стаж, поред на-
бројених категорија требају да имају

Народни посланик Српске радикалне
странке Мирјана Шајиновић

и друге категорије, радне категорије.
Сматрам, конкретно, да увећан стаж тре-
ба да имају сви они који су изложени
дејству јонизирајућих зрака. Мислим
да би било апсурдно о томе да се го-
вори, јер смо сви свјесни последица
штетних по здравље ових људи. Такође,
сматрамо да увећан стаж треба да
имају и хирурзи. Наиме, статистички
подаци говоре да свега 2%, пак ни 2%
ове радне категорије не доживи пуну
старосну пензију, јер се ради у врло те-
шким условима. Тешки су физички,
захтијевају и високу стручност, а исто
тако ови људи су изложени и стре-
совима приликом обављања своје де-
латности. Зато сматрамо да и ове ка-
тегорије треба да имају увећан стаж.
Такође, члан 41. треба да буде обогатен
новим садржајима. Наиме, у члану 41.
овога Нацрта говори се о посебном ста-
жу, односно утврђивању тога стажа
по основу учешћа у рату, односно осло-
бодилачкој антифашистичкој борби.
Ми сматрамо, дакле, Клуб посланика
Српске радикалне странке, да овде тре-
ба додати, осим набројаних учесника,
па се тамо каже припадника српске и

црногорске војске, војске у отаџбини,
југословенске војске, да треба додати
и других четничких јединица које су
учествовале у антифашистичкој бор-
би. То би био и један морални чин.
Значи, треба омогућити доказивање
стажа и овим људима из разлога што
је то сада онемогућено, веома мали
број ових људи је још увијек у живо-
ту и то би био и морални чин, одно-
сно сатисфакција за њихове породице
и њих саме. Ми ћемо, вјероватно, има-
ти и амандмане на ово што сам сада
рекла. Бурна реакција, јер се помињу
четници. Да господо, управо тако. Хва-
ла вам.

Калинић: Хвала. Ко се јавља за ри-
јеч? Господин Елведин Разван.

Разван: Дама и господо, мислим слу-
шајући ове дискусије да је ово чит
пример да би се на ово могла приме-
нити пословица "чега се паметан сти-
ди, будала се поноси". Прво би било
добро да ви рашчистите то, ваљда има
више врста тих четника, неки су добри
момци, а неки лоши. Колико ја знам,
четнички покрет је у свим књигама
важеће историје окарактерисан, бар зна-
чи од 41. године и у том периоду, као
покрет који је сарађивао са фашистич-
ким снагама. Мислим да српски народ
мора сам да ријешити ту дилему. Види-
те, њемачки народ је исто тако имао
једну историјску заблуду и док није
ријешити проблем свој сопствени са фаши-
стима, и кренуо у нову будућност он
је и данас оптерећен са тим стварима.
Када разговарате са нормалним Ни-
јемцима, они се стиде тога. Па бих ја
молио господу, која из СДС, вјероват-
но се бави засмијавањем народа у нај-
чешћим случајевима, и цијењену го-
спођу која овде трсио се понаша око
четничког покрета па да бар подијеле
боје који су лоши а који добри итд.
Па, да ријешимо тај проблем да нема-
мо неких проблема око тога.

Калинић: Реплика

Др Поплашен: Господине Ризван, ско-
ро сте ме наљутили, а онда сам се сје-
тио библијске "блага сиромашнима ду-
хом, јер је њихово царство небеско".

Нити се овде ради о конфузији, нити се ради о засмејавању народа. А то што сте ви читали у неким историјским књигама, то су писали они што је господин Спајић описивао, а њихови, они воле да кажу правни следбеници ту сједе иза вас. Постоји и појам тзв. паралелне историје, дебеле и јасно написане историје четничког покрета. И та ваша ампутација да се ради о сарадњи са фашизмом нема никакве објективне основе. Према томе, ако хоћете да се враћамо у неку врсту генезе, отворићемо нову врсту расправе. Не ради се ни о каквим сарадницима фашиста, него се ради јасно о југословенској војсци која је имала, додуше, више фрагмената, али је била ослободилачка и бранила интересе српског народа. Нажалост, више од оних побједника послје 1945. године. Постоје јасни документи ко је и где вршио злочине. Али ја одмах то прескачем и сагласан сам са браћом који су предложили да ту ствар не отварамо. Да је не отварамо на радост трених, него да то узмемо као нашу прошлост, са којом ми нисмо најретнији и због тога што је таква каква је.

Сада да не помињемо шта је ко мислио од Рузвелта, Черчила итд. Сада можете рећи да је и Де Гол сарадник окупатора. Ако узмете одређену врсту брошура, то је оно што су комунисти писали за широку употребу. Према томе, ја сам најсклонији ставу да не отварамо тај проблем на овај начин да не доводи до сукоба између нас. Историјски догађаји морају бити део науке и део фонда наших сазнања који ће, као откривена истина, мирити и усаглашавати а не раздвајати. Ту је сасвим јасна наша позиција. То што ми у томе не успевамо вјероватно иде нама на штету, али неку врсту напора морамо уложити. Ја морам да подсетим чак на лијепу традицију муслиманског народа и муслиманских четничких јединица из Другог свјетског рата, које су имале пун састав и које су дале одређени допринос. Према томе, ту је ствар јасна. Ми радимо на превазилажењу, а радићемо и убудуће, свега онога што раздваја српски народ и надам се да ћемо то превазићи кад коначно сви Срби схвате да је иза њих четничка традиција и да се на њу морају ослоњити.

Ризван: Даме и господо, ја ћу бити кратак, јер видим да Српска радикална странка има јединствену прилику за политички маркетинг, с обзиром да више њихови партнери немају монопол на телевизији. Само бих хтио да одговорим господину Поплашену, као прво, што се тиче библијских текстова, јак су ми познати можда више него њему, јер је својевремено био атеиста, члан општинског комитета, а ако је у четничкој традицији да се мијењају униформе од ситуације у ситуацију ово је очит пример. Хвала.

Др Поплашен: Господине Ризван, било би добро да наведете када сам био у комитету, а ја јавно изјављујем да никада нисам био члан ниједног

комитета. Видите, ја сам био у ситуацији да ме увијек власт питала шта мислим, био сам само близу власти, а нисам био члан ниједног комитета, из једноставног разлога што сам био неподобан, јер сам тврдио да сте ви Срби само што још нисте схватили. То је био проблем.

Буха: Поштовани посланици, господин Поплашен ме је заскочио у намјери да кажем посланицима бошњацима и да поновим оно што сам већ, чини ми се, са ове говорнице тражио. Ја сам их молио да се не мјешају у наше српске унутарње ствари. Имате и ви своје унутар бошњачке-муслиманске теме, па сами са собом сведите рачуне, а ми ћемо то, наравно, чинити колико буду прилике дозволиле за свој дио. Међутим, господин Поплашен вам је дао шлагворт, тврђом да сте ви бивши Срби, ја не мислим тако и остајем при овом свом апелу. Молим вас, поштедите нас таквих интервенција, не унесите злу крв. Средите своје рачуне унутар националног корпуса, па ћемо лакше живјети једни поред других.

Изашао сам да још једном овде презентирам становиште СДС о коме је господин Сендић дао неколико ријечи у контексту наравно овог закона и није на одмет да то поновимо. За нас су партизанштина и четништво прошлост, једна несрећа у виду грађанског рата, која је, надам се, иза нас. Српска традиција није ни четничка ни партизанска, ни само четничка ни само партизанска. Она је далеко богатија и траје далеко дужије него четништво и партизанштина. И став СДС је био и остао да се та трагична страница наше националне историје затвори да препустимо људима од струке нека они виде шта је стварно било, а као нација идемо кроз историју даље колико је то могуће, наравно јединствено. У том погледу је била и намјера СДС док је била на власти да се људима из ове друге стране, са четничке стране, такође призна њихов удио у патриотској борби. Ништа се, дакле, није промијенило и ја вас молим да уважимо ово што је чини ми се резултат и што је чини ми се постигнуће које је потврђено кроз троипогодишњи рат. Ово је један од ријетких ратова кроз који је српски народ прошао а да није кренуо против себе, односно да се није подјелио у два табора. Бошњаци су то доживјели, баш у овом прошлом рату, па зато вас молим имате ви својих послова, па то средите код себе. Хвала.

Шапишаревић: Даме и господо, прво да господину Бухи одговорим око ових сукоба, шта господи-

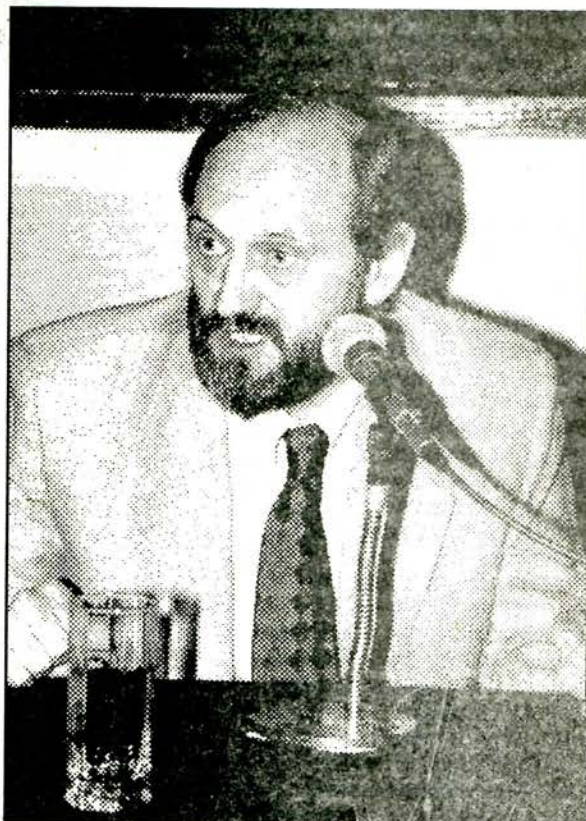
не Буха имамо око тих сукоба у федерацији. Ми смо из Републике Српске господо. То је једна ствар, надам се да ми господо из међународне заједнице неће замјерити, ако има тих сукоба то они за час ријеше. И надам се да ми представници, опет међународне заједнице, неће замјерити што ћу употребити забрањену ријеч, а то је четник. Међународна заједница је гласно и јасно рекла да се ријеч четник не смије употребљавати јавно јер то врјеђа српски народ. Шта то значи онда сада да кажем господи Бухи и Поплашену око тога ко је Србин ко је Турчин. Ја мислим да ви сви знате историју 500 година су Турци владали вашим крајевима, у Србији, ако то сматрате да је то ваша домовина, 500 година је постојао закон прве брачне поћи. Хвала лијепо.

Калинић: Сви ћете ви доћи на ред. Господо, да ја не бих прекидао сједницу. Три минута је право реплика, следећим редом: Ђокић, Шаиновић, Вучковић, Туцајић, завршена реплика. Молим сваког ко реплицира, да не спомиње следећег, јер ће реплике отићи у недоглед. Дакле, обуставићемо са Миловановићем и враћамо се закону, и гласању о закону. Биће хоћете се вратити па да вам ја дам ријеч. Е сада господин Бићо има ријеч као шеф клуба.

Бићо: Ја, као председник клуба, да би ове непотребне ствари прекинули, тражим паузу од 10 минута.

Након овог излагања, председник Скупштине је дао тражену паузу.

Огњен Тадић

Потпредседник Републике Српске др Никола Поплашен

РАСПАД РУСИЈЕ УВЕЖБАН НА СРБИМА

Др Шешељ је нагласио да су стране силе у ишчекивању да економска криза и социјална беда изазову немире ширих размера, грађански рат међу Србима, како би лако завршили посао: да нам узму Косово и Метохију, отцепе Црну Гору, Санџак и Војводину

Водитељ: Драги гледаоци, добро вече. Као што сте претходних дана били у прилици да видите у најави, у овом вечерашњем, специјалном издању нашег информативног програма, вечерас је гост Телевизије Крајина, господин др Војислав Шешељ, потпредседник Владе Србије. Господине Шешељу, добро вече и добро дошли.

Др Шешељ: Добро вече и боље вас нашао.

Водитељ: Хвала, и још један домаћин овде у студију Телевизије Крајина, господин Драгиша Радуловић, главни и одговорни уредник наше телевизије. Добро вече и вама.

Драгиша Радуловић: Добро вече, а ја мислим да смо обоје вечерас у ситуацији да господину Шешељу постављамо питања на која ће он сигурно одговорити, без увијања као што је до сада то чинио.

Др Шешељ: Ако не буду превише тешка питања.

Драгиша Радуловић: Трудимо се да не буду, прво питање је веома лако: како сте путовали до Неготина, јер је киша падала.

Др Шешељ: Али, добро је, кажу да ова киша злата вреди. Ја сам протеклих година веома често долазио у Неготинску Крајину, Тимочку Крајину и знам да су биле велике суше. Претпрошле године, ранијих година и већ негде у мају месецу није било ни капи кише, и кукуруз и пшеница су сагорели, веома су лоши били приноси. Просте и ове године мало је боља ситуација, не урекло се, што наш народ каже, ова мајска киша мислим да је повољна за пешницу.

Драгиша Радуловић: Многи пољопривредници кажу да је ова киша злата вредна, међутим, Неготин ће проблем суше трајно решити онда када буде завршен систем за наводњавање који треба да обезбеди наводњавање на површини од неких 12 хиљада хектара, чиме ће, поред сталне кише, условно речено, бити омогућена и још једна жетва.

Др Шешељ: Нормално је да ће да нам касне све инвестиције, јер таква је економска криза, спољни притисци, стална претња новим санкцијама, тако рећи сви наши развојни програми биће спори-

је реализовани, на то треба рачунати, али улагање у пољопривреду и улагање у саобраћај је оно што се нашој земљи највише исплати.

Драгиша Радуловић: Зато сам ја прво питање поставио како сте путовали, јер је прилаз који сада води у сам

град Неготин још незавршен. Можда сте приметили, мада сте дошли пет минута очи емисије, пут је буквално руиниран, а за нову обилазницу, односно нови улаз у град, да би био завршен, требаће доста финансијских средстава.

Др Шешељ: „Став Владе народног јединства је да се сав вишак новца инвестира у путеве. Тај новац се најбрже враћа кроз тако подстакнуту привреду”

Инвестирање у путеве

Др Шешел: Став Владе народног јединства је да се највећи део новца од приватизације, дакле, новац који преостане пошто држава измири своје обавезе према пензионерима и на основу деценијских додатака, и старе девизне штедње и свега онога што држава мора у најскорије време да подмири, сав вишак новца инвестира, пре свега, у путеве. Новац уложен у путеве најбрже се и враћа. Он веома успешнује развој привреде уопште. Ја вам не могу сада обећати да ће Влада непосредно да улаже новац у изградњу прилазног пута за Неготин и евентуално за улазницу око Неготина, било би то неозбиљно са моје стране, јер Влада сада са тешком муком обезбеђује новац и за нешто легалнију исплату пензија и других социјалних давања, али планирамо то да урадио уколико нас санкције потпуно не поремете.

Драгиша Радуловић: Надам се да санкција неће бити. Прошле године смо имали фестивал локалних радио станица Србије у Суботици. Путовати старим путем од Фекетића до Суботице, то је била права Одисеја, међутим, ове године био сам у прилици да се возим новим путем. Од Београда је пут до мађарске границе, чиме ће највероватније и саобраћај, поготову страних туриста и саобраћај ка Турској и Грчкој бити усмерен преко наше земље.

Др Шешел: Да, у плану је и изградња друге траке од Београда до Суботице, а то све зависи од финансијских средстава. Пре неких 20 и више година, био је обезбеђен међународни кредит за комплетан ауто пут, а те паре су отишле у разне друге нерационалне инвестиције и ко зна шта је са њима било. Тада је у Војводини владало оно бивше аутономашко руководство, које је хтело енциклопедију Војводине, које је хтело Војводину да заокружује као државу и много новца је на то потрошено. Тај новац је сулудо протраћен, а у плану су, наравно, саобраћајнице од Ниша до бугарске границе, ауто-пут, затим од Лесковца до македонске границе, а у даљој перспективи од Ниша преко Приштине, Новог Пазара, за Подгорицу пут од Београда до Подгорице. То би било кључно за развој Србије.

Наравно, и мрежу осталих путева треба осавременити, побољшати, а све то зависи од новца. Нешто од тога би могло да иде у стране инвестиције, уз продају лиценце и концесија, нешто од тога би могло да се финансира ако буде успешан процес приватизације, али ми још имамо санкције. Санкције које су нам Американци завели, јесу санкције Савета безбедности Уједињених нација укинуте после Дејтонског споразума, а тада су Американци прогласили неке своје сопствене санкције, такозвани спољни зид санкција и не дају нам повратак у међународне финансијске институције.

Овог пута, контакт група је опет почела постепено да нам заводи извесне са-

нкције, претходило је томе завођење ембарга на извоз оружја Савезној Републици Југославији од стране Савета безбедности Уједињених нација, а сада имамо једну почетну фазу санкција Контакт групе и претњу да ће нам наставити са увођењем санкција 9. маја. Дакле, ситуација је ту, што се положаја наше земље тиче, лоша и то треба отворено да се говори, а, нажалост, ми нисмо у могућности да је сами мењамо набоље. Не зависи ништа од наше воље, они су одлучили да Србију униште, да је сведу на београдски пашалук и иду у том правцу, све док их ми не уверимо да је то немогуће, да ћемо издржати, да ћемо се супротставити и да нећемо то дозволити.

Драгиша Радуловић: Питао бих вас шта је то једног младог доктора наука, уместо да се бави научним радом, повукло да крене у воде политике, јер обично универзитетски професори улазе у политичке воде, а код вас је то мало обрнуто.

Др Шешел: Политика је велика страст и када једном обузме човека, онда се он политиком бави до краја живота, али ја нисам почео као професионални политичар и у младости никад нисам био професионални политичар, био сам омладински и студентски активиста, али то је оно кроз шта многи млади људи прођу. Био сам доста перспективан научни радник, али сам онда проговорио о неким негативним појавама у друштву, постао дисидент. Што се однос живота према мени више заоштравао, то сам ја био радикалнији, пркоснији.

Драгиша Радуловић: Чак сте дошли и у политичке владе.

Др Шешел: Да, а онда је слом комунистичког режима 1990. године отворио простор за обнову демократског парламентарног система, вишепартијског уређења, и онда сам кренуо у тај страначки политички живот.

Водитељ: Е, сада једна информација и за наше гледаоце вечерас. Наши телефони и наша дежурна екипа поред телефона, примиће ваше позиве драги гледаоци, а телефони су, као што знате, (513-190 и 514-750). Толико информације ради, видите како то лепо и течно иде, зато ви нама питање, а из нашег студија вама одговор. Ви сте ме, господине Шешел, на неки начин натерали да нађем једну спону у овоме што сте рекли. Кажете, слом једнопартијског система 1990. године, вишестраначки је један савим нови систем у Србији, а ево баш се десило да на годишњицу смрти Јосипа Броза Тита ви гостујете у Неготину. За што то говорим? То говорим због тога што је Јосип Броз Тито био творац много чега што знамо, учило се у школама, али и онога што сада нас, Србију, доводи у ситуацију да су све але зинуле, да нас, такорећи, прогутају. То је, дакле, Устав из 1974. године, и Косово које је у овом тренутку, сигурна сам, једно од најзначајнијих политичких питања у нашој земљи.

Као потпредседник Владе, шта можете рећи, шта се све ради ових дана, поготово после састанка Контакт групе 29. односно 30. априла. Шта се, заправо, да-

нас дешава и шта можете конкретно рећи - где смо ми у свету?

Кривци за српску несрећу

Др Шешел: Било би неозбиљно рећи да је само један једини човек кривац за све ово што нас је снашло, што нам се десило. Пошто не може бити то један једини, не може бити ни сам Јосип Броз Тито. Многи су други криви.

Рецимо, после Првог светског рата један од главних криваца је Краљ Александар, који је, упркос супротстављању Николе Пашића и Војводе Живојина Мишића покушао да створи југословенску државу, пожurio да уђе у заједничку државу са Хрватима и Словенцима и то је оно што је упропастило тековине балканских и Првог светског рата. То је довело у питање све тековине ослободилачких ратова српског народа 19. и 20. века.

Може се рећи ко је главни кривац, то је Јосип Броз Тито, то је његов систем владавине који је био скројен на антисрпској платформи. У току Другог светског рата почело је цепање Србије и српског народа, и тај период је доведен до свог логичног краја, након Титове смрти. Устав из 1974. године није устав у правом смислу речи. То је октроисани устав. Дакле, устав у том смислу речи доноси народ преко својих слободно изабраних представника, да би ограничио државну власт. Народ уставом ограничава владара, а октроисани устав је устав који владар дарује народу.

Ми смо имали у време Обреновића те октроисане уставе и радикали-су се томе жестоко супротстављали, чак једном и буну дизали, многи су били стрељани због тога, прогоњени из Србије итд. Што се тиче Косова и Метохије, циљ западних сила је да нам одузму ту територију и оне иду у том правцу. Западне силе потпомажу шиптарске сепаратисте, потпомажу терористе, а паралелно са тим врше притисак на Србију и Савезну Републику Југославију. Видите чиме су образложене најновије санкције контакт групе. Кажу, дошло је до претеране употребе силе у гушењу тероризма. Како може бити претерана употреба силе, ако наша војска на граничном прелазу разбије једну терористичку банду и спречи њен упад у земљу. Ваљда је примењена баш онолика сила колика је била потребна, да се уништи банда а да не страда ниједан наш војник или полицијац када ликвидира терористичку банду. Како ту може бити претерана употреба силе? Употребљена је сила која је била потребна.

Притисци иду даље у том правцу, ми се морамо са тим отворено суочити, народ је на референдуму рекао шта мисли о свему томе, наш народ је поносно изразио своју вољу, свој став, да не долази у обзир било какво мешање у наше унутрашње послове. Ми ћемо своје проблеме сами решавати, а сада, ако ће нам завести нове санкције, ми ту не можемо ништа.

ције. То је ствар воље неких других сила, то не подлеже нашој контроли. Ми немамо шта ту да урадимо, осим да колективно извршимо самоубиство и да кажемо: ево, предајемо се, капитулирамо итд. а то не долази у обзир. Зато треба да размишљамо и да се спремамо, да парирамо тим изазовима који се сада дешавају и који нам тек следе, да им што успешније парирамо. Имамо неко искуство, а не знамо унапред шта ће се десити, али смо спремни за ону најгору варијанту.

Драгиша Радловић: Да ли вам ова ситуација мало личи на почетак Другог светског рата? Стиче се утисак да је крајњи циљ западне политике, односно америчке политике, разбијање Руске федерације, а да смо ми сада једна брана коју они дефинитивно желе да сруше, како би дошли до Русије.

Др Шешел: Ми смо и експериментални полигон, они на нама увежбавају оно што планирају да ураде у Русији наредних година и деценија. Већ су успели да разбију Совјетски Савез. Не треба жалити за оним што је пропало - Хегел је констатовао: све што је у историји пропало и заслужило је да пропадне зато што није ваљало, али треба извучити поуке и на основу тих поука деловати, да нас не би снашла идентична судбина. Распад Југославије био је увод за распад Совјетског Савеза, а сада им није довољан распад Југославије, желе распад Србије, као што овамо желе распад Русије. Тај распад Русије увежбавају на Србији.

Драгиша Радловић: Да, позната је чињеница да је карта новог светског поретка давно објављена, у Штегму је 1985. или 1986. године објављена карта нове Европе на којој нема СССР-а, није била ни Чехословачка, ни Југославија. Нема Југославије, али је зато Србија сведена у границе београдског пашалука, као што сте поменули. Очигледно да су планови запада веома конкретни и давно прецизнирани. Кажите ми, колико је извесна претња да може доћи до интервенције Америке у војном погледу на Косову, уколико би се тамо ситуација драстично погоршала.

Др Шешел: Ја лично не верујем, ево зашто. Прво, стратегије НАТО пакта су биле изненађени ефикасношћу наше војске на југословенско-албанској граници. Они су очекивали да је земља у расулу, пошто официри примају веома мале плате, пошто плате долазе за закашњењем, пошто кубуримо са парама, пошто је социјална беда у целој Србији присутна, пошто смо све дубље у економској кризи и мислили су да практично наша војска не постоји као озбиљна сила и да ће се десити оно што се десило са бившом Југословенском народном армијом.

Међутим, овога пута војска је показала да, упркос свим негативним појавама у друштву, свом очајању због свог економског положаја, може веома успешно и ефикасно да обави своје задатке. То исто показује и полиција и НАТО пакт неће директно да нас напада, јер Американци не могу поднети неке велике губитке у очима свог јавног мњења, то би довело до политичке кризе у Америци. Такав је

случај и са европским силама. Они би хтели да ратују против Србије и српског народа до последњег Албанца или до последњег муслимана, и оним што ће да ради НАТО пакт, да даље подстиче Албанце да се дижу на устанак, да врше терористичке акције, они би хтели да нас натерају да повучемо део полиције са Косова, да ослабимо нашу војску на граници, како би се могле интезификовати албанске терористичке акције и евентуално створити шанса за њихово прерастање у отворени устанак. То је циљ Американца.

Не верујем, апсолутно не верујем да ће они директно сами да нападу, а у случају неког великог албанског устанка, вероватно би се умешала и акција НАТО пакта. Онда би они ишли са овом варијантом која је примењивана у Ираку, прогласили би једну зону забрањеног лета, као што су радили на подручју бивше Босне и Херцеговине. Зону забрањеног лета за наше авионе, наше хеликоптере и то би покушала да контролише авиација НАТО пакта, али оно што брине Американце, то је наша противавионска одбрана, нови ситеми противавионских ракета којима располажемо, ескадриле наших борбених авиона МИГ-29, који спадају у ред најсавременијих на свету.

Драгиша Радловић: Дипломатама је позната и чињеница да косовски Шиптари себе сматрају орловима у односу на Албанце из Албаније, да би у случају те нове федералне јединице они највероватније и анектирали садашњу државу Албанију и да би ишли на стварање Велике Албаније, где би доста проблема имала и Македонија, али и делови Грчке, па можда чак и делови Црне Горе.

Албанија није опасна

Др Шешел: Да, косовски Албанци су неупоредиво богатији, образованији и на нешто вишем културном нивоу него Албанци у Албанији. Ипак, Албанија је 50 година била под још стравичнијом комунистичком диктатуром, диктатуром Хоџе. И код ње је био заустављен економски, културни и општецивилизацијски развој.

Титова комунистичка диктатура била је неупоредиво блажа и она је пружила велике могућности Албанцима да се развију, да створе културне институције, да школују велики проценат свог становништва, да створе једну политичку, економску основу за евентуалну доминацију над целим албанским народом. Оно што се десило након слома комунизма у Албанији је да су Албанци са Косова и Метохије покупували огромне некретнине на јадранској обали Албаније и да је ту дошло до великог степена нетрпељивости између Албанаца и из Албаније, и Албанаца са Косова и Метохије.

Друго, Албанци немају модерно цивилно друштво у правом смислу речи. Они су још подељени на племена, та племенска подела је била карактеристична и у овом грађанском рату који се недавно водио у Албанији и који би могао сваког

тренутка да плане. Затим, у Албанији постоји изражена верска подела, иако је Хоџа покушавао пола века да уништи религију, он у томе није успео. Опет су најагресивнији муслимани, има их око 60 посто у Албанији, око 30 посто има католика и око 10 посто православца, тако да је Албанија бременита различитим противречностима које би опет могле да експлодирају.

Албанија за нас није никаква опасност, а неки војни стручњаци кажу да Албанци нису у стању ни више од пет хиљада војника да мобилишу, изведу на границу, али Албанија је опасна као полигон за базе НАТО пакта, за базе у којима би се вршила терористичка обука косовских Шиптара и са које би се те групе убацивале на нашу територију и због тога наша граница према Албанији практично мора бити херметички затворена.

Водитељ: У ишчекивању питања наших гледалаца, ја бих да вас нешто упитам. Ових дана сам прибележила неке ваше изјаве које су за мене биле недовољно јасне, па користим прилику да вас овом приликом замолим за ближи коментар. Једном приликом рекосте у изјави, штампана је то пренела, када се Запад љути, ми знамо да је то добро за српски народ, а у једној, такође, молим за коментар, вероватно да је то озбиљна ствар, рекли сте - решаваћемо Косово као Французи Корзику. Ја знам за случај регионализације у Шпанији и решавање проблема националних мањина, како је то тамо регулисано, али бих волела да чујем шта то значи, решаваћемо Косово као, рецимо, Француска Корзику.

Др Шешел: Западне силе су се много љутиле због нашег референдума и ја сам лично убеђен да би санкције Контакт групе биле неупоредиво оштрије да референдум није било. Референдум је био велика демонстрација воље српског народа и свих грађана Србије и по први пут од 1990. године десило се да су све озбиљне политичке партије у Србији, и владајуће, и опозиционе, подржале нешто иза чега је стао целокупан српски народ, и практично, сви грађани Србије.

Одзив грађана на референдум био је огроман, рекао бих, изнад свих очекивања. Велике силе је затекао тај потез и због тога су се љутиле. Тај потез је њима кварео план. Са је тај потез могао да се усклади са њиховим плановима оне би прећутале и оне би подржале референдум, овако је очигледно, да им је то покварило посао и да ће много теже да спроведу оно што су замислиле. Што се тиче Корзике, ја сам то употребио у одговору на питање новинарке „Радио транс интернационал“, која ме је питала како ћемо решавати Косовско-Метохијски проблем, а ја сам рекао: онако како ви Французи решавате питање Корзике. Хоће ли Косово и Метохија бити федерална јединица у саставу Југославије ја кажем - можда ће, али када прво Корзика постане федерална јединица у саставу Савезне Републике Француске. Француска је унитарна држава, као што је познато, и не долази у обзир било каква федерални статус Корзике, а када на

Корзици дође до неких сепаратистичких активности, онда се Француска полиција врло сурово обрачунава са носиоцима таквих активности. На једном месту, дакле, када је сама тангирана, Француска се на један начин понаша, а када ми решавамо наш проблем на исти начин, онда има друге аршине.

Водитељ: Ево, у међувремену је stigло неколико питања наших гледалаца, па бих ја да отворим овај блок, ако ми допустите. Ево, рецимо, једно питање, биће пуно питања очигледно - какав је статус породица са троје деце у општини Земун, у међувремену требало би можда да кажемо гледаоцима, а ја верујем да су они сасвим добро информисани, да сте ви у међувремену по преузимању функције потпредседника Владе Србије, оставили функцију...

Др Шешел: Поднео оставку...

Водитељ: ... председника Скупштине општине Земун, али то не мари, господин Стево Драгишић је сада... Дакле, вратимо се питању: какав је статус породице са троје деце у општини Земун, да ли и тамо исплаћују додатак са годину дана за кашњења?

Помоћ сиромашној деци

Др Шешел: Дечији додатак са годином дана закашњења исплаћује се у целој Србији и то је један проблем који ова влада покушава да реши, мислим да ћемо нешто учинити на том плану у најскорије

време, не могу сада да дајем временске рокове, било би неозбиљно. Што се тиче земунске општине, она није нешто постигла за све породице са троје деце, али смо додељивали у неколико наврата једнократну помоћ за децу лошег материјалног стања, за хендикепирану децу, као и за хендикепиране особе уопште, за децу палих бораца итд. Онда смо увели новчане награде за одличне ђаке, за вуковце, за ђаке који постигну добре резултате на републичким, градским, општинским такмичењима. Раније се дешавало да општина из буџета издвоји део новца за такве намене, али се увек нађе неко у општини ко сам одабере књижару у којој ће се купити књиге, па се сам у то угради, нешто вероватно и за себе задржи, а ђацима се поклањају књиге.

Ми мислимо да и ђаке, као младе људе, треба учити озбиљности живота и треба их довести у ситуацију да самостално располажу оним новцем који су итекако заслужили. Ако су одлични, ако су вуковци, ако су освојили прво, друго или треће место на разним такмичењима, онда општина треба непосредно да им поклони тај новац, па нека онда они сами или њихови родитељи одлуче шта им је најпотребније, да ли да за тај новац купују књиге или 2-3 килограма меса, или да купе чарапе, да купе патике, да купе кошуљу итд. У овој кризи у којој се налазимо, то је поготово важно, а не неко други сада да њима одабере књиге које можда неће никада ни прочитати. Ја се сећам, ја сам као основац и као средњошколац добијао неке књиге на поклон

разним поводима, али углавном те књиге које сам на тај начин добијао, скоро да нисам ни читао.

Водитељ: Али, будући да ви имате ресор министра за бригу о породици, госпођа Рада Трајковић, је ли тако -, да ли ће неке активности бити у том смислу предузете?

Др Шешел: Активности сада има много, али нема новца. Проблем је што нема новца, а новца свако министарство добије онолико колико му да Министарство финансија, а Министарство финансија је сада под великом контролом и ми смо у Влади одлучили да идемо на кресање свих непотребних давања. Ове године неће бити ни ребаланса буџета, без обзира на девалвацију, јер је наш циљ да се пре свега сачува вредност динара, а да би се вредност динара сачувала, држава мора да штеди, а држава ће уштедети ако се одрекне свих непотребних новчаних издвајања и тај новац којим располаже, оријентише на здравство, школство, социјално давање и тако решава проблеме са којима се суочава.

Исплате пензија

Драгиша Радуловић: Следеће питање је - у предизборној кампањи сте обећали да ћете се залагати за редовнију исплату пензија, као земљорадника занима ме да ли сте том приликом мислили и на земљорадничке пензије, које касне скоро седам месеци. Редовну исплату подразуме-

Скупштина Србије: полагање заклетве новоизабраних чланова Владе

ва и стабилан извор средстава, како ће се та средства обезбедити?

Др Шешел: Држим се тог обећања и оно што сам убеђен да ћемо постићи ове године, то је да ћемо ове године исплатити по 12 пензија. Видели сте сада, успели смо, иако је било веома проблематично да обезбедимо новац уочи 1. маја за први део фебруарске пензије и да тај циклус давања буде равномеран, дакле, да ове године сви пензионери добију 12 пензија и све породице са децом које примају дечији додатак и све друге врсте социјалног давања, а онда да тражимо начине да надокнадимо и ово заостало. Проблем је ово што је заостало од раније, што редовне пензије касне, два и по месеца, земљорадничке шест, скоро седам месеци, што дечији додаци касне годину дана итд.

Драгиша Радуловић: Кретања у области социјалних давања нису карактеристична само за нас. На пример, у Аустрији су имали пет недеља годишњег одмора, а сада је то скраћено на четири. Очигледно, држава нема довољно средстава, затим дечије додатке су они давали за више деце, стимулисали су и то давање су скратили.

Др Шешел: Ми у сфери социјалног давања више немамо шта да крешемо, скресали смо до краја. Иовако пензионери не могу да живе од просечних пензија, деца не могу да живе од дечијих додатака, али, свели смо на минимум минимума. И сада још имамо проблема са исплатом. Ми морамо постићи и гарантовати ту редовност исплате и наћи варијанту да надокнадимо ово заостало, а онда после постепено, како излазимо из економске кризе, дизати и износе који се исплаћују пензионерима. Имали смо сада и неко повећање, врло мало, нешто око 5-6 посто, али ипак је то повећање.

Друго, наш је проблем што у земљи имамо тренутно више пензионера него запослених радника. Огроман проценат је незапослених и свако ко ради и ко је у радном односу, он зарађује за себе, и још више него за једног пензионера и не можемо из тога изаћи ако мало озбиљније ако не кренемо са процесом приватизације, па обезбедимо неки свеж новац. Прошле године је било среће са приватизацијом, 49 посто телефонске компаније је продат и тако је милијарда и петсто милиона марака ушло у земљу. Тај новац је доста ишао на пензије, а ви се сећате, ми смо се залагали да то иде потпуно и да се измире све обавезе, а пензионери би онда куповином одређених роба подстакли баш те привредне гране којима је то најпотребније. Међутим, један део тог новца је ишао на кредите. Има неких од тих фирми које су примиле кредите, да кредите не враћају. Неке нису у стању да врате, а некима, једноставно, не пада напамет да враћају.

Водитељ: Два питања бих овако кратко да кажем - да ли би боље објаснили добијање аустријских и немачких виза, процес и брзину за добијање виза и када ћете предложити укидање таксе за излазак преко границе?

Др Шешел: Не могу ништа да кажем

о тим немачким и аустријским визама, мислим да се чека доста за те визе, је ли тако, то је проблем и зато што те визе сада важе за све земље Европске уније потписнице споразума и да се те визе издају по неким критеријумима на које ми не можемо утицати. Што се тиче ових такси за излазак преко границе, нема ни говора да ће оне бити укидане, док се не реше неки кључни економски проблеми, само то је надлежност Савезне владе. а ми смо се својевремено залагали да се те таксе уведу, али смо тражили и одређене олакшице приликом повратка у земљу, да се на конто тог износа таксе која се плаћа, омогући грађанину да унесе извесну количину робе без плаћања царине.

Дакле, то су мање количине робе, нека безначајнија техничка опрема, гардероба и слично. То је надлежност Савезне владе. Ми на то нисмо могли да утичемо, а сама идеја о увођењу тих такси није била лоша, јер, знате, неозбиљни су они који обећавају да ће, када дођу на власт, укинути све порезе и све таксе. Морају се плаћати порези, морају се плаћати таксе. Сада се поставља питање ко путује? Путује ипак онај ко има нешто новца, не путује онај ко нема ништа. Ономе ко путује једном у току године, није проблем да плати таксу од 100 динара. Колико је сада тај износ, ја не знам, ја одавно нисам путовао, али онај ко путује више пута, то је њему проблем што више пута плаћа.

Међутим, тај опет има неког интереса, тај не путује због туризма, него унесе неку робу и са том робом тргује и углавном тргује на црно и не плаћа држави порез и онда је правично да бар нешто плати држави приликом изласка. Тих сто динара испадне као неки паушални порез за оно што он унесе, унесе рецимо у једном или у два кофера. Цариник, када погледа, види да ту нема нешто бог зна колико интересантно да би се посебно оцаринило, али из тога се извлачи неки приход и на тај приход се нигде ништа не плаћа и ово је један ипак ситнији износ за те људе који плате за ону робу коју продају, препродају, кроз коју тргују. Тражити државу у којој се баш не плаћају никакви порези, никакве таксе је бесмислено, а видели смо да таквих држава у свету има, то су Арапски емирати, који иду на нафту, па могу себи тако нешто да дозволе.

Водитељ: Чини ми се и код нас, на Косову, кажу.

Др Шешел: На Косову изгледа да има великих налазишта нафте и да је то један од додатних мотива Американцима да нас овако притишћу, стежу. Изгледа да су они неким сателитским осматрањима утврдили велике резерве, а наши научници још до тога нису дошли, у перспективи ће вероватно успети да дођу, а то је и разлог више да ми грчевито чувамо Косово.

Водитељ: Али, на Косову се не плаћају ни таксе ни порези. Кажу да је и то један...

Др Шешел: Не плаћају се таксе и порези, а ми ћемо учинити све што је у нашој моћи, да натерамо све грађане да плаћају таксе и порезе.

Водитељ: Ево, једно питање које сада мало иде са политичком конотацијом. Зашто се Југославија супротставила свим западним силама, нарочито Америци и шта фали оним државама где Америка има своје базе - Драгиша из Прахова.

Разбијање српства

Др Шешел: Ми се нисмо супротставили Америци и другим западним државама зато што су оне хтеле базе на нашој територији. Ми смо се супротставили јер је њихов план био да разбију Србију. Помагали су све српске непријатеље, и Хрвате и Словенце и Муслимане и Шиптаре, све, а њом су у старту кренули против Србије. Хтели су да се Југославија поцела по Авнојевским границама, то је имало изразито антисрпску позадину, јер нам је Тито наметнуо те границе које су цепале српске земље. Затим, нас не подносе јер смо ми у њиховој свести традиционални савезници Русије на Балкану, Американци су свесни да Русија не може вечито остати на коленима, тако да се журе да униште све њене потенцијалне савезнике пре тог времена када ће Русија да устане на ноге да опет буде велика и моћна империјална сила. То време долази, питање је када. То су ти разлози и Американци једноставно не траже базе на нашој територији, они траже отцепљење наших територија, они би базе успоставили на Косову и Метохији као што су успоставили у Македонији, али тек када Косово издвоје из састава Србије. Они још не успостављају базе у Републици Српској, базе у правом смислу речи, базе имају на подручју Муслиманско-Хрватске федерације и Хрватској, али би хтели потпуно да пацификују Републику Српску, да је подведу под муслиманску контролу, па би онда и тамо изграђивали базе. Они немају базе у Црој Гори, али би желели да се Црна Гора издвоји из Савезне Републике Југославије и онда би тамо отворили базе. Они би да нас опкољавају и сабијају на што мању територију, они не желе нас као партнере, они не желе нас као савезнике, они желе нас да униште.

Драгиша Радуловић: Једно питање које је доста старо: шта је са старом девизном штедњом и како ће се она вратити?

Др Шешел: Стара девизна штедња се мора вратити, а у припреми је закон о повратку, о закону се још расправља, много је примедби било на први нацрт текста, а када ће се вратити тешко је на то питање одговорити. Ми у Влади се бавимо мишљу да тражимо варијанту да се омогући исплата старе девизне штедње у првом тону су онима који имају штедне партије до хиљаду марака. Таквих је 86 одсто од укупног броја штедних партија, а то је укупан износ између 250 и 300 милиона марака.

Дакле, ако нам крене процес приватизације, то неће бити тешко, а када ми исплатимо те најниже штедише, онда ћемо лако у фазама ове остале. Онај ко има 2-3 милиона марака штедње, он ће моћи

да купи неку мању фабрику, да купи неку зграду, да купи неку земљу, да купи нешто друго што је у адекватној вредности његове штедње. Нама је проблем велики број партија малих штедиша који сада немају ни за хлеб. Немају ни струју да плате, а остало им је 400, 500, 700, хиљаду марака на штедној књижици. Да прво њих разрешимо и био би велики успех ако би у овој години могли да ликвидирамо свих тих 86 одсто штедних партија. Лакше бисмо се носили са овим другим.

Драгиша Радуловић: Још једно питање, веома је, очигледно, интересантно Косово за наше гледаоце, без обзира на све, дијалог је једина разумна могућност за разрешење Косметско-Метохијске кризе. Албанци морају да схвате да је Косово интегрални део Србије и СР Југославије, и тек онда треба расправити питање о чијим људским правима треба разговарати, о правима Албанаца или Срба. Истовремено, можда треба размислити и о једном питању, а то је питање утврђивања држављанства Шиптара на Косову, јер је чињеница да велики број Шиптара нема држављанство Савезне Републике Југославије.

Др Шешел: Влада Србије ће непрекидно да нуди дијалог. Ми ћемо још безброј пута ако треба да шаљемо нашу делегацију на Косово и Метохију, а Албанци неће пристати на дијалог све док им Американци обећавају отцепљење. Прво, Косово као федерална јединица у саставу Југославије да би стекло атрибуте државе, државне атрибуте и онда у некој другој фази када затреба отцепљење референдумом.

Драгиша Радуловић: Што се тиче Шиптара без држављанства?

Др Шешел: Њих има у великом броју, али нико жив не зна колико. Нико жив не зна уопште колико Шиптара живи на Косову и Метохији. Они су последњи попис становништва бојкотовали, а сви ранији потписи су били лажирани, сами Шиптари су надували бројке, па се дешавало, рецимо, да умре неки Шиптар, 10 година његова породица не пријављује смрт да би и даље имали пензију, или се роди дете па га у 7-8 општина пријаве као новорођенче, па испадне да је уместо једног и другог, да у ствари има 7-8 деце.

Ми морамо под хитно сређивати матичне књиге држављана, земљишне, друге катастарске књиге и завести ред у држави, али наш је проблем што морамо на свим пољима да делујемо да радимо. У коју год групацију друштвених послова завирите, видите да тамо има много нагомиланих проблема. Влада непрекидно ради, непрекидно заседа, 10 седница смо већ имали, а основни проблем је Косово и Метохија, поготову због ових спољних притисака. Сада нама збивања диктирају потезе, а немамо могућности на миру неке систематске потезе да сами благовремено повлачимо. Имамо економску кризу и социјалну беду, а онда морамо сређивати стање у здравству, школству, информисању, у својинској трансформацији, нема где не треба много да се ради. Ентузијазма имамо, а да ли ћемо бити способни, е, то ћемо да видимо.

Питање држављанства

Драгиша Радуловић: Шиптари који не би доказали да су држављани Савезне Републике Југославије били би апатриди или би били страни држављани, а онда би према њима однос морао да буде као према својим држављанима.

Др Шешел: Као према страним држављанима, што не значи да би смо их ми све протерали. Има неких који би хтели са миром да остану да се баве неким делатностима. Рецимо, дође Немац у нашу земљу, хоће да се бави бизнисом, нешто да ради итд. Што би он нама сметао? Нама је корисно да он ту буде, али ако би покушао да се бави сепаратистичким активностима, одмах бисмо га протерали, као што то Немци раде са страним држављанима са своје територије или Американци, или Енглези. Дакле, не може онај ко није држављанин једне земље на њеној територији да се бави антидржавним активностима.

Драгиша Радуловић: Поменули сте Немце, они су посебно, односно њихова дипломатија, били иритирани једном вашим изјавом о великој Србији која ће се граничити са великом Немачком.

Др Шешел: Ја мислим да нису били иритирани, ја знам многе немачке политичаре којима се то свидело, то знате, расту неке снаге у Немачкој које ће можда ићи у том правцу. Нисам се ја само шалио када сам дао ту изјаву. Имамо извесну позадину, а наш је проблем, неколико тих политичара у Немачкој: прво Геншер, за кога кажу да је пореклом из Баната, па онда Кинкел, за кога кажу да је пореклом из Срема - то су ови наши домаћи Немци који су протерани после Другог светског рата, јер су били у Хитлеровој служби у току самог рата и они сада имају неку посебну дозу мржње према Србији и српском народу. Они су сада и лично мотивисани да се свете.

Водитељ: Малочас сте, чини ми се, од-

говорили на део једног питања. Папир је у мојим рукама, па да не ускратимо одговор гледаоцу који га је поставио: пре неколико месеци поставили сте питање Албанаца и Шиптара на Космету, ко је рођен у Албанији, да се тамо врати, а Шиптари који су рођени на Космету, нека остану на свом огњишту, јер су то наши људи. Какво је ваше мишљење у вези са тим?

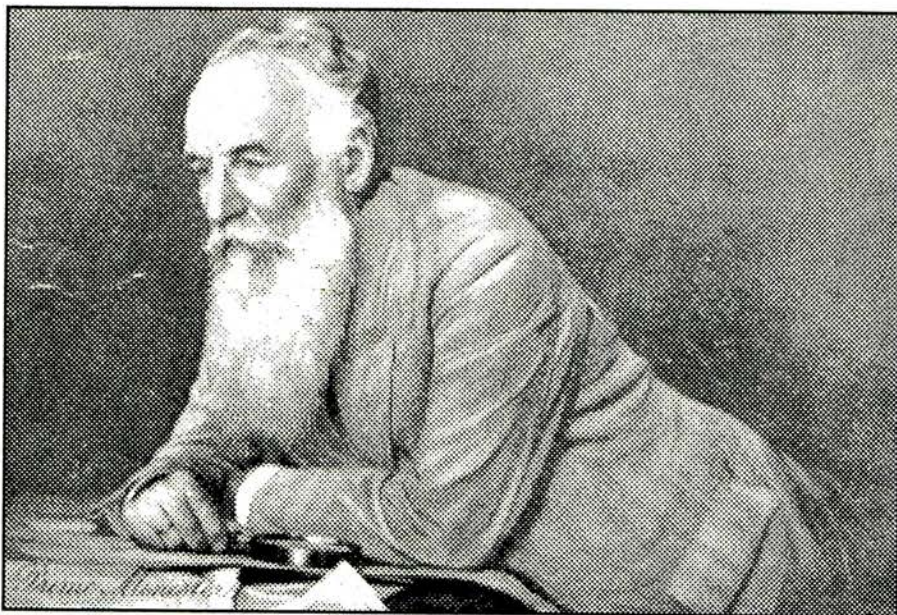
Др Шешел: То је питање држављанства, знате. Има и неких који су рођени у Албанији, али су држављани Србије и онда они имају сва права као и други држављани. Није то сада питање рођења, него питање држављанства, питање правног статуса. Они који нису наши држављани, а раде против наше земље, једноставно морају да иду.

Водитељ: Дуле из Душановца пита док сте, господине Шешел, ја бих рекла, претендовали на место председника Србије у изборној кампањи, акценат сте ставили на продају државне имовине. Дали се држите тога?

Др Шешел: Да, и ево већ три пута сам као председник Владиног одбора за привреду и финансије дао налог Републичкој дирекцији за имовину, за имовину Републике Србије, да ми поднесу регистар комплетне имовине са којом Србија располаже. Међутим они одговарају да велики број општина још увек нису поднеле евиденцију имовине на својој територији. Сада ми тражимо варијанту да те општине натерамо да у наредних месец дана поднесу сву евиденцију, иначе ћемо им обуставити финансирање из буџета. Морамо их некако натерати да то раде, да тражимо правну форму како да то у складу са законом спроведемо. Чак, кажу негде, скоро половина општина се оглушила на захтев Владе од пре неколико година, да се изврши попис државне имовине и да се упути у Београд.

Водитељ: Када ће бити враћена стара девизна штедња?

Др Шешел: Одговорио сам на то питање.

Први радикал Никола Пашић : да га је краљ послушао, Срби би живели у једној држави

Драгиша Радуловић: Ево још једног питања када је реч о Косову: страну мешање у решавању косметске кризе цела Србија је одлучним НЕ одбацила, међутим, ових дана били смо у прилици да видимо како је амерички конгрес унапредео Ругову у председника Републике Косова. Докле ћемо дозвољавати мешање Американаца у нашу земљу?

Др Шешел: Ја мислим да је и наше стрпљење на измаку. Ако нам крену опет са жељим завођењем санкција, онда ћемо и ми одлучније мере морати да проводимо против америчке администрације. Знате, они још плене наше бродове, наши бродови су заробљени у њиховим лукама, односе се крајње непријатељски, нису ни признали Савезну Републику Југославију. Ми ћемо морати да неке контра мере применимо у најскорије време.

Драгиша Радуловић: Добро, на питање сте делимично одговорили, с обзиром да сте пре уласка у Владу пензионерима обећавали безбедну старост, бесплатно лечење, редовнију исплату пензија и егзистенцију, све што је достојно живљења. Шта сада, када сте у Влади, поручујете бирачима и какав је ваш коментар?

Др Шешел: Нисам баш тако обећавао, ја мислим да сам био много умеренији у тим обећањима. Безбедну старост никоме нисам могао да обећам. Видите, ја се увек највише бојим претераних очекивања, а никада не дајем неумерена, превелика обећања. Ја мислим да је то један добар наступ, иначе у животу.

Ми ћемо се трудити да решавамо проблем по проблем. Што се самих пензија тиче, да обезбедимо редовну исплату, па онда и заостало да исплатимо. Али ће још дуго реални износи наших пензија бити ниски. Још увек пензије неће људима обезбеђивати могућности за задовољавање разних потреба, чак и оних на које су некада навикли. Још увек ћемо живети у друштву оскудице. Треба на то рачунати. Али, желимо да обезбедимо поштену власт. Можда ћемо ми бити успешни, а можда неуспешни у овој власти, али смо убеђени да се за нама неће вући прљави трагови криминалних афера, проневера, спекулације и тако даље. То гарантујем. А какви ћемо бити и да ли смо испунили народна ишчекивања, то ће народ да процењује на следећим изборима. Ми опет идемо пред суд народа.

Драгиша Радуловић: Славица из Неготина пита, да ли господин Шешел може да одговори када ће се успоставити редовна исплата пољопривредних пензија, то сте већ рекли.

Др Шешел: Она је већ сада на извесан начин редовна, али је сад оптерећује ово закашњење. Значи, сада се исплаћује месец за месец, али касни се са шест пуних месеци.

Драгиша Радуловић: Зашто се Врховни савет одбране не састаје када је војска на Косову у стању повишене борбене готовости и на њу се пуца?

Др Шешел: Врховни савет одбране је саветодавно тело, врховни командант оружаних снага. И, зашто се не састаје, питање се може упутити врховном ко-

манданту. Он процењује да ли има потребе да се састане.

Драгиша Радуловић: Познати сте по томе да сте се залагали за то да свака влада у периоду 100 дана понуди концепт превазилажења кризе и да конкретна решења. У уводном излагању вечерас сте почели са наговештајем санкција, значи ли то да ова влада неће бити у могућности да превазиђе насталу ситуацију?

Запад прижељкује немире

Др Шешел: Ја мислим да ћемо бити у могућности да превазиђено насталу ситуацију, али сам говорио и о ономе што је ван наше моћи, јер нема те владе коју не би дочекала иста судбина као ову садашњу ако одбије да прихвати страни диктат, ако одбије сагласност покушаја цепања Србије. Многи су наговештавали - ако случајно радикали уђу у владу, настаће рат, настаће инвазија, десиће се ово, десиће се оно. Ништа се није десио. Улазак СРС у Владу свет је оценио на сасвим нормалан начин, и није проблем ко чини ову владу и каква је ова влада. Проблем је само њено одбијање да прихвати страну мешање у унутрашње послове Србије и њено одбијање да се испоручи Косово и Метохија.

Драгиша Радуловић: Макар ће страном пресијом више да одвлече пажњу, и потенцијал овог народа ће бити усмерен да се бави сопственим питањем, сопственим проблемима и више усмерен на стално парирање неким спољним факторима.

Др Шешел: Они су у ишчекивању да ће економска криза и социјална беда изазвати немире ширих размера, грађански рат у Србији, хаос који би им омогућио да заврше послове, да нам узму Косово и Метохију, Црну Гору, Санџак, да нас дефинитивно сведу на београдски пашалук.

Драгиша Радуловић: Економска криза и социјална беда је карактеристична и за Албанију, Македонију, Бугарску и Румунију. Тај план би се проширио можда целом Европом?

Др Шешел: У Албанији је био грађански рат који је, додуше, кратко трајао, али се десио. Шта ће се тек десити у Македонији, пошто је тамо некада био већи проценат шиптарског становништва него у Србији, то је сада велико питање. Што се тиче Бугарске, Румуније, тамо је економска криза тежа него код нас, без обзира што су Американци обећавали огромне кредите, огромне доларске износе, ништа се од тога није десио.

Драгиша Радуловић: Американци имају исти систем као влада Анте Марковића?

Др Шешел: Обећали су 25 милијарди долара, па ништа од тога није било, ако се сећате.

Водитељ: Да ли су санкције због народа или људи који су на власти?

Др Шешел: Санкције су због народа, а не због људи на власти. Санкције немају никакве везе са људима на власти. Санкције би се примењивале било каква вла-

ст да је у Београду, ако та власт одбија да преда Косово и Метохију, као што су се раније санкције примењивале због помоћи званичног Београда и целе Србије Републици Српској Крајини, Републици Српској. Те су санкције много блаже него оне раније, наравно. Није проблем ових санкција које су већ успостављене, него је проблем што оне могу бити наговештај нечега много тежег. Ове санкције се успостављају јер власт у Србији не жели да преда Косово и Метохију.

Водитељ: Зашто јесенас господин Шешел није учествовао као гост на ТВ Крајина у време изборне кампање, питање за госта и домаћина.

Др Шешел: Мислим да се десио један проблем, да ми је у исти дан била заказана емисија на ТВ Крајина и на приватној ТВ Неготин. Та емисија на неготинској телевизији је била раније, а емисија на ТВ Крајини је била тек у 11 часова, а онда смо се ми договорили да гостујем на приватној, а да се емитује филм на ТВ Крајини и тај је филм емитуван. Једноставно смо хтели да не дође до неког понављања. Онај ко би гледао емисију на ТВ Неготин, не би после имао стрпљења да гледа сличну емисију на ТВ Крајина. Хтели смо то мало да разбијемо. Иначе, тај термин смо добили на ТВ Крајина у предизборној кампањи.

Водитељ: И ја сам имала лично задовољство да радим емисију са садашњим министром за информације, господином Александром Вучићем.

Др Шешел: То је било после избора. **Водитељ:** После избора, да, али у сваком случају, били су и радикали у нашим програмима.

Др Шешел: Били су, али се не можете баш похвалити да смо раније били заступљени у вашим програмима. Били смо једно време проскрибовани, није нас било никако на вашој телевизији. Ко зна колико година постоји ТВ Крајина?

Драгиша Радуловић: Шест година.

Др Шешел: Шест година, а тек крајем прошле године ми смо успели да се појавимо.

Драгиша Радуловић: Мој коментар је био...

Др Шешел: Није то баш нешто чиме се ова телевизија може похвалити.

Драгиша Радуловић: Мој коментар је био у договору емисија, ја сам вам рекао наспрам активности.

Др Шешел: Јесте, ја сам хтео да дођем и 1996. године да гостујем, па ми то није омогућено, јел тако? Одговор је јасан, али не смета ми, зашто.

Драгиша Радуловић: Има једно домаћинско питање - у општини Неготин у току су активности на полагању оптичког кабла и уградњи нових централа у циљу стварања што квалитетније везе са спољним светом. Планирају се крупни захвати у путној привреди. Какви су изгледи да се одређеним финансијским ињекцијама планирани послови и остваре?

Др Шешел: Ако буде могућности за неке финансијске ињекције, наравно да ће приоритет имати та стратешка улагања. Ја не могу сада да обећам конкретан новчани износ. Оно чему ће ова вла-

да тежити је да све инвестиције буду углавном распоређене на територији целе Србије, да се да и оним крајевима који су релативно неразвијени, али како ће све то изгледати сад не бих могао лицитирати.

Приватизација

Драгиша Радуловић: Уз уважавање и других привредних колектива у општини Неготин, треба казати да је Индустрија хемијских производа „Прахово“ највећи колектив и да је највећи део онога што је у овом граду урађено, почев од овог хотела где смо ми сада, урађено у време када је „Прахово“ одлично радило. Међутим, данас „Прахово“ дели судбину свих великих колектива и кажите нам на Косову перспективе таквих колектива, који су, на крају крајева, од интереса не само за једну локалну средину, већ су од интереса за Републику, јер Индустрија хемијских производа производи ве-штачка ђубрива која су неопходна.

Др Шешел: „Прахово“ ће морати да иде у приватизацију. Без приватизације нема економског оздрављења. Али, то мора бити квалитативна приватизација, не, дакле, чистом папирологијом. Мора се наћи страни партнер. Сувише је то озбиљан објекат да би се то морало затварати чистим папирима, расподелом акција и тако даље. То мора бити приватизација за готов новац. Онај износ који се може постићи на тржишту, али након јавне лицитације.

Уколико избегнемо ове санкције, ми ћемо већ у најскорије време моћи да уђемо у тај процес приватизације и мислим да ће бити заинтересованих фирми из целе Европе за куповину фабрике у Прахову. Прво због тога, што Европска унија покушава те такозване прљаве технологије да избаци са своје територије. Она потпуно покушава елиминисати хемијску индустрију - производњу вештачког ђубрива, петрохемију, затим производњу целулозе и папира и читавог низа других производа који спадају у такозвану прљаву технологију, а ми ћемо морати да имамо још дуго такве фабрике, јер нема нам изласка из економске кризе ако такве фабрике не задржимо. Али, морамо наћи повољне варијанте и добре стране партнере који би били у стању да уложе новац у нову технологију и обнављање производног циклуса.

Драгиша Радуловић: У сваком случају, ако санкција не буде, мислим да неће бити, очекује се интензивнија приватизација.

Др Шешел: Да, мислим да ћемо убрзати процес приватизације и да ће се ти ефекти врло брзо осетити.

Драгиша Радуловић: Још једно питање - чујем да америчка администрација и даље прети, да ће у случају оружаног сукоба на Косову унilaterално интервенисати ради заштите Шиптара. У том смислу, као услов поставила је именовање америчког посредника за Косово са компетенцијама које Холбрук има у Босни и Херцеговини.

Др Шешел: Нема ништа од тога. Ми нећемо прихватити. Влада Србије неће прихватити страни посредника. Неће ничијег комесара прихватити. То не значи да ћемо ми сакривати процес решавања косовског проблема, и ако почне дијалог, да ће тај дијалог бити сакривен од очију јавности. Свако ће моћи да посматра шта се ту дешава, чак смо спремни на директан ТВ пренос ако дође до тог дијалога. Али, да неко други буде арбитар, да неко други руководи тим дијалогом, да буде моделатор, то не долази у обзир, бар не док постоји ова Влада Србије. Америка неће директно војно интервенисати у смислу слања копнених трупа. Од тога нема ништа. Америка не шаље своје трупе тамо где не обезбеди приход трупа.

Драгиша Радуловић: Логистичку подршку.

Др Шешел: Не само логистичку подршку, него формалан приход. Тек уз сагласност Републике Српске је дошло до стационарања америчких трупа на подручју бивше Босне и Херцеговине. Овде те сагласности неће бити, док постоји Влада народног јединства.

Драгиша Радуловић: Стиче се утисак да тензију дижу неке радио станице које себе називају независима, које раде на територији Београда, сталним преношењем неких, рекао бих, чак и анонимних саветника у једном министарству или у другом министарству који прете санкцијама, који дају оцену овој земљи.

Злоупотребе медија

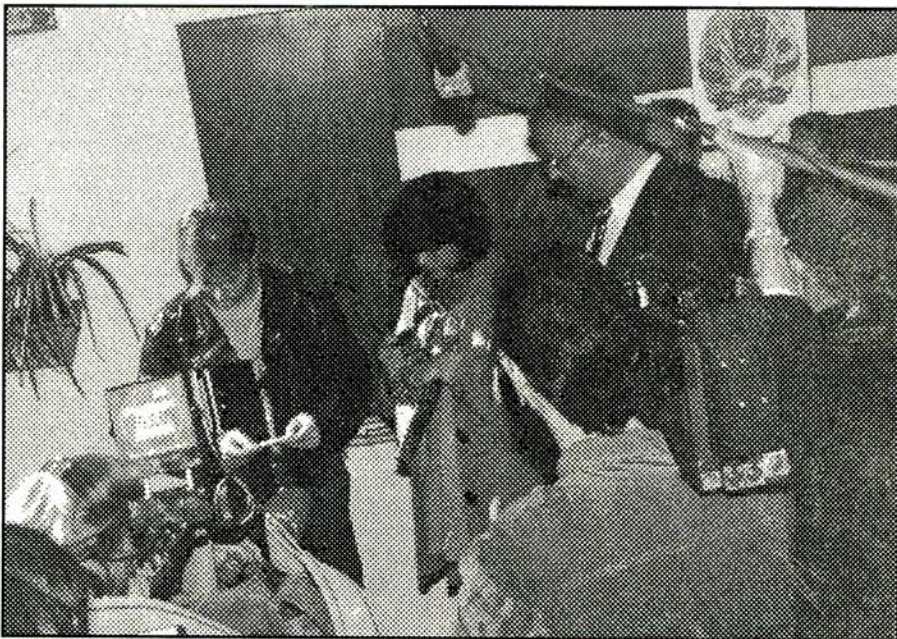
Др Шешел: Постоји страна агентура у нашој медијској сфери. То су све оне радио и телевизијске станице и новине које примају новац од американаца и од других западних сила, од разних владиних и невладиних агенција, од СОРОС-ове фондације и тако даље. Такве радио-те-

левизијске станице нису више специјалност Београда, таквих сада има у целој Србији. Не значи то да се ја залажем за њихово укидање. Не. Него треба јавности рећи о чему се ради.

Драгиша Радуловић: Сумњам да би такве радио-станице или телевизијске станице могле да делују на територији Америке. Једна Аустрија, која себе проглашава изузетно демократском земљом, није имала ни једну једину приватну ни радио ни телевизијску станицу.

Др Шешел: Да, али ја мислим да ми треба да предњачимо у томе и да треба да задржимо и приватне радио-телевизијске станице. Сада приликом доделе фреквенција од стране савезне власти, да се одреде и конкретнији новчани износи који ће се плаћати на име такси за коришћење фреквенције, да и држава има неке користи од тога. Није наш народ наиван и он се не да преварити. Тешко да таква пропаганда може да успе, кад су наши људи свесни шта су циљеви западних сила. Да неко нас сада третира као магарце. Видите, Американци непрекидно понављају флоскулу о штапу и шаргарепи. Њихова намера је да нас третирају као магарце. Кад магарац слуша - добије шаргарепу, кад не слуша - туку га штапом по леђима. Само се они тако не могу понашати.

Драгиша Радуловић: На неки начин смо из спољнополитичких сфера, ушли у домаће привредне токове. Пољопривреда је једна од носећих полуга нашег укупног развоја, стога, с обзиром да је општина Неготин са својим потенцијалима велика житница сада, а могла би бити и већа, уколико би се репшло питање изградње система наводњавања на површини од десетак и више хиљада хектара. Читав посао је започет али због недостатка пара је питање када ће се кренути у реализацију. Вас, као потпредседника Владе, питамо: колико ви можете да се заложите да овакви капитални инвестициони објекти добију приоритет у финансирању.

Иако у немилости медија, српски радикали излазе и побеђују на изборима

Др Шешел: Такви објекти ће сигурно имати приоритет у финансирању, само треба имати у виду са каквим се тешкоћама сада суочавамо. Не можемо ићи у финансирање таквих објеката у ситуацији где кубуримо, муку мучимо са исплатама пензија, дечијих додатака и слично. Ако кренемо у озбиљнију приватизацију, ако се деси да тако направимо неколико приватизација попут ове са 49 одсто телефонije, можемо рачунати да кренемо и са озбиљнијим инвестицијама. Ако не буде те приватизације, нема ништа од таквих инвестиција. Једноставно, нема из чега да се финансира, ако нећемо додатно да штампамо динаре. Ако штампамо динаре, пропаде динар, опет ћемо имати хиперинфлацију, опет ћемо платити свести на две-три марке, а то не жели нико у Србији. Зато је основни приоритет да сачувамо вредност динара. Не можемо га ми апсолутно сачувати, али можемо што дуже на овом нивоу, па ако дође до неке корекције, још за пола године, да то не буде нешто страшно.

Драгиша Радуловић: Виноградар из Рајца - отац ми је из Винограда из Рајца, са свих страна се чују наговештаји о јачању пољопривреде. Донети су и закони о растерећењу ове привредне делатности, отпису кредита и претварању у јавни дуг федерације. Мене занима како ће се решити питање исплате откупљених тржних вишкова? Прошлогодишњи род грозња још увек није исплаћен.

Др Шешел: Наш је основни проблем што имамо монополе у сфери откупа пољопривредних производа. Чак и оне фирме којима су отписани пољопривредни кредити или претворени у јавни дуг, реч је о укупном износу од три милијарде динара или отписивања или претварања у јавни дуг федерације - и те фирме не воде уопште рачуна да плате сељацима пољопривредне производе које су од њих узеле. Таквих фирми има свуда широм Србије. Пошто ми те фирме као Влада не можемо натерати да плате, могли би сељаци да их туже суду, па после једног дужег судског поступка да дође до извршења пресуда, али то је мукотрпно и сељацима неисплативо. Судски трошкови би били и већи од оног износа који се потражује.

Шта ми можемо да урадимо и шта ћемо морати да урадимо, да сузбијемо монополе у сфери откупа пољопривредних производа, па да сељак нема више потребу да ономе ко га је једном прешао и није му на време платио било шта испоручује, да може да исплати дугове, да могу приватници да откупљују као што је то био случај са малинама пре неколико година. Онај ко има паре тај откупљује, онај ко нема пара, тај не може да откупљује и нека пропадне. Нема другог начина да поправимо положај сељака. Доста је било шлепања тих нездравих фирми, лоших фирми. Ја мислим да је био погрешан овај начин, али то је сфера савезне власти, савезне државе и гласао сам у Савезној скупштини против тога да се отписују ти аграрни кредити и да се претварају у јавни дуг федерацији. То није смело тако да се ради. И да навикава-

мо оне који примају кредите да не морају да их враћају. То је веома лоше у једној озбиљној држави.

Ако је требало помоћи сељацима, онда је требало помоћи на заобилазни начин - директно произвођаче, а не посреднике. Од овог претварања и отписа пољопривредних кредита, посредници су највише имали користи. Читава булумента посредника који с једне стране пију крв сељацима, а с друге стране својим понашањем ометају праву пољопривредну производњу.

Драгиша Радуловић: Још једно питање, хоће ли се наставити са републичким програмом обнове пољопривредне механизације?

Др Шешел: Постоји аграрни буџет Републике Србије. У том аграрном буџету има још извесна сума новца, мислим негде око пола милијарде динара, не могу баш тачну цифру да изнесем. Тај аграрни буџет функционише на досадашњи начин. Видећемо да ли ће бити неких промена у начину његовог функционисања. У сваком случају, пољопривреда увек мора изискивати максималну бригу државе и држава мора својом озбиљношћу према томе да се односи. Наш су проблем разно-разни паразити у тој сфери.

Драгиша Радуловић: Борба против такозване сиве економије, шверца, присутна је и на овим просторима. Међутим, на улицама и даље има дилера девиза и нелегалне трговине. Како ће се све то вратити у легалне токове?

Др Шешел: Не можемо ми све те људе да прогнамо са улица. Углавном су то људи који немају другде да зараде паре, док ми не обезбедимо довољан број радних места, а то можемо само оздрављењем економије. Не можемо све те људе да отерамо са улице. Данас их отерамо, сутра се врате. Ако их данас ухапсимо, сутра их морамо пуустити, они се прекосутра врате на улицу. Морају од нечега да живе и да издржавају своју децу. Нису они проблем. Проблем су они који организовано наступају на црном тржишту. Ови ситни дилери који раде за свој рачун, никада не угрозе курс динара. Курс динара угрозе пословне банке које организовано упуте дилере на улицу и лансирају новац из примарне емисије, или новац из разноразних кредитних анжмана. Они угрозе курс динара. Било је неколико тих банака које су почетком ове године направиле велики монетарни удар. Сетите се како је то изгледало у једном тренутку кад је динар почео нагло да пада, негде у фебруару месецу, па се успео повратити на курс негде испод пет динара за једну марку. Али, било је погрешно вештачки га враћати на много нижи курс него што је реалан. Сада имамо реалан курс динара и наш је циљ да га што дуже сачувамо оваквим каква је.

Водитељ: Уколико председник Милошевић прихвати страни посредовање у решавању косовског проблема, да ли ће господин Шешел остати у Влади?

Др Шешел: Не. Нећемо остати у Влади ако било ко прихвати страни посредовање, страну арбитражу по питању Косова и Метохије или било ког другог дела

Србије. Шта је могуће? Могуће је да странци долазе, да разговарају са нама, да разговарају са Шигтарима. Али, не смемо дозволити никакво институционално мешање. Проблем је институционалног мешања: кад се призна с наше стране да је неко посредник, онда он постаје моделатор. Тада прераста у арбитражу. То не смемо дозволити. А, то што ће неки странац да дође, било који, разговара у Београду, дозговара са председником Милошевићем, разговара са Мирком Марјановићем, разговара са било којим министром, па оде на Косово и разговара са представницима албанских политичких партија, разговара у Србији са представницима српских владајућих и опозиционих политичких партија, то није проблем.

Дакле, ми смо једно отворено друштво и немамо разлога да било шта кријемо. Чак може да дође да се упозна са ситуацијом. Али, да прихватимо институционално мешање и да нечији суд буде нама обавезан оријентир за наше деловање, то не долази у обзир, и ако било ко прихвати, ја не верујем да ће до тога доћи, јер да је хтео председник Милошевић, не би његова иницијатива била да се иде на референдум. Он је хтео да избегне било какво посредовање. То је хтела Влада Србије, све три политичке партије које учествују у Влади народног јединства категорички су биле против било каквог страног посредовања и мешања. Мислим да ће ова влада успети да спречи било какву страну интервенцију.

Водитељ: Мислите ли ви да ће се Црна Гора отцепити од Србије?

Др Шешел: Постоји таква опасност, али лично не верујем да ће до тога доћи.

Драгиша Радуловић: Кад смо код Црне Горе, питање - да ли ће Влада решити проблем регистрације црногорских возила у Србији?

Др Шешел: Мораће да реши тај проблем. Када, сада је то друго питање. Знате, ако све проблеме почнемо одмах да решавамо, прети опасност да се заплетемо као пиле у кучину. Морамо имати неку листу приоритета. Тај проблем мора доћи на дневни ред и мора се разрешити. Лично сам склон да се под извесним условима обезбеде могућности за регистрацију тих аутомобила. Био бих доста либералнији у увозу половних аутомобила из иностранства док наша фабрика не проради пуним капацитетом, док се не уведе нека савремена технологија, док не буде конкурентна и по новом неком типу који ће производити. Чак је данас корисније да се увозе половни аутомобили, јер њихов век трајања је краћи, а за багателу се могу купити у иностранству, него да се купују луксузна нова кола, за која се плаћа велика сума новца. Некад се мерцедес у добром стању може купити за 4-5 хиљада марака у Немачкој, зашто не омогућити људима да то купе, а обезбедити плаћање неког солидног износа на име царина и пореза.

Дакле, да не буде превисок износ, да не буде већи од онога којим је плаћен аутомобил, него отприлике да се то умањи према кубикажи аутомобила, па да онај ко има, издвоји 4-5 хиљада марака да ку-

пи полован аутомобил у иностранству, да му није овде тешко да плати овде 1-2 хиљаде марака за царину, порез и регистрацију и да тај аутомобил вози неко краће време него што би возио нов аутомобил. Ваљда ћемо за то време бити у стању и да оспособимо нашу фабрику. Ваљда ће процес приватизације да напредује и да та фабрика почне нормално да производи и тада бисмо имали нека строжа царинска ограничења у погледу увоза аутомобила.

Драгиша Радуловић: Зашто нема ТВ преноса из скупштине?

Др Шешел: Републичка скупштина има телевизијских преноса. Ми ћемо се постарати да се они више никада не укидају. У Савезној скупштини још нисмо успели да се изборимо за ТВ пренос. Нисмо добили подршку већине посланика, иако скоро на свакој седници на тему ин-Бистрирамо.

Водитељ: Да ли сте, господине Шешел, гледали емисију - „Да ли сте заборавили“ и честитке за пријем у Савез младих социјалиста?

Др Шешел: Не знам о каквим је честиткама у Савез младих социјалиста реч. А, емисију „Да ли сте заборавили“ гледао сам неколико пута.

Драгиша Радуловић: Какве мере ће убудуће Влада предузети у циљу сузбијања, у циљу измирења обавеза према пољопривредницима за продате производе и може ли исплаћени износ да буде принамен на име уплате пореза и других обавеза према држави?

Др Шешел: Може, у случају кад је роба давана држави. Кад се држава појављивала као купац пољопривредних производа, рецимо, кад је попуњавала своје робне резерве као што је случај с пшеницом, кукурузом, сојом, сунцокретом и тако даље. Али, кад су пољопривредне фирме вршиле откуп и саме после тога трговале, извозиле, продавале, користиле те пољопривредне производе, онда ту држава нема обавезу. Имају обавезу

саме те пољопривредне фирме. То је проблем. Видите, држава направи добар потез, отписани су пољопривредни порези из 1994. и 1995. године кад су они били у највишем износу, а они који су их уредно платили - то им је признато као аванс за плаћање овогодишњих пореза и пореза за наредну годину. То је један добар потез и то је стимулативно за пољопривредне произвођаче и то им скида један баласт са врата. Тамо где се држава појављује као купац, дакле, могућа су ова пребијања. Тамо кад су неке друге друштвене фирме - купац и кад оне располажу оним што су купиле, држава се ту не појављује ни као посредник, ни као гарант, ни у каквој улози.

Држављанство свим Србима

Драгиша Радуловић: Зашто борци из Републике Српске немају право да добију југословенски пасош?

Др Шешел: Ми се залажемо и министар за Србе ван Србије у Влади народног јединства Републике Србије, већ креће са иницијативама према савезним органима власти да се убрза процес доделе југословенског и српског држављанства свим Србима који су избегли или су прогнани са територије Републике Српске - Републике Српске Крајине или било које друге територије.

Драгиша Радуловић: Како сте обезбедили војводе који су учествовали у задњем рату?

Др Шешел: Како смо их обезбедили? Ако нису имали радни однос - запослили смо их. Неки који нису имали станове, решили су уз нашу помоћ своје стамбене проблеме. Нису сви још решили. Неки јесу, поготову они који су са подручја Београда. Њима смо успели највише тих проблема да разрешимо.

Драгиша Радуловић: Зашто продајемо капитал странцима и дозвољавамо

страна улагања, ако смо Америци за Косово рекли - не?

Др Шешел: Ма, ми не дамо територију а хоћемо страна улагања. Хоћемо и америчка страна улагања. Знате, кад продајете фабрику, ту фабрику нико неће да однесе. Онај ко купи фабрику, он не врши општинску власт, јел тако? Нити врши републичку - државну власт. Он купи фабрику, дође и мора у њој да производи и мора добро да плати наше раднике. Њему се не исплати да доводи раднике преко океана. Њему је најјефтинија радна снага овде, јел тако? Ако жели да придобије наше раднике и да их натера да добро раде, мора добро да их плати.

Дакле, имамо вишеструку корист. Ми ћемо наплаћивати порез на основу производње у тој фабрици. Скинућемо један терет са државе, а радници ће бити у стању да зараде и да живе од свога рада. Нико неће однети ту фабрику. Фабрике се не носе кад се купе. Оне остају овде.

Драгиша Радуловић: То значи да странци могу да уложе средства, али Србија није на продају.

Др Шешел: Србија није на продају, средства се могу улагати у природна богатства и у фабрике и тако даље.

Драгиша Радуловић: Када ће бити обезбеђене пристојне плате за запослене у култури и просвети?

Др Шешел: Мислим да ћемо још дуго чекати пристојне плате за запослене у култури и просвети и у другим друштвеним делатностима. Био бих лажов када бих обећавао да ћемо у неко скорије време постићи солидне плате, да ћемо постићи пристојне плате. Биће ту још много муке и много проблема.

Драгиша Радуловић: Неки ваши наступи створили су вам имиџ жестоког противника. Изборни плакат је показивао породичног човека. Шта је од овог маркетиншки потез?

Др Шешел: Ја сам и породичан човек и жесток политички противник и жесток политичар, али мислим да смо ми радикали људи добре воље, да смо смиреног резонувања, да смо радикални. Бити радикалан, значи захватити ствари у корену. Безпоштедни смо у критици, али нисмо људи мржње.

Влада народног јединства

Драгиша Радуловић: Хоћете ли нам рећи нешто о функционисању саме Владе народног јединства.

Др Шешел: Влада за ових нешто више од месец дана, врло добро функциониса. Имамо висок степен разумевања. Интензивно радимо. Пуни смо ентузијазма, добре воље. Релативно се лако договоримо и још није било никаквог проблема, никаквог сукоба, што не значи да их неће бити. Али је битно да то све што се једном и мора десити решавамо на један принципијелан начин и да сачувамо основну меру међусобног поверења.

Драгиша Радуловић: Која су најактуелнија питања којима се тренутно бавите?

У Влади народног јединства све се решава принципијелно, уз основну меру међусобног поверења

Др Шешел: Рекао сам вам већ, Ковово и Метохија, економија и социјална сфера.

Драгиша Радуловић: Поменуто је да је на данашњи дан умро председник Јосип Броз Тито. Да ли су други криви за административне границе, Авнојевске границе које су нам задале највише проблема?

Др Шешел: Криви су и Титови следбеници, слугерање, међу којима је било много Срба који су жртвовали свој народ ради својих каријеристичких амбиција. Тито сам не би могао ништа. Он је главни кривац, али није једини.

Водитељ: Надовезујем се на ваш одговор и питање - ко је имао снаге од српских лидера да после обнове маршалу Титу каже - не.

Др Шешел: Било је доста тих који су имали снаге, али су заглавили на Голмом отоку. Неки су убијени, неки су стрељани. Није их било довољно. Да их је било довољно, пао би Тито. Пошто их није било довољно, они су страдали.

Водитељ: Рецимо, и ово је кратко питање - да ли онима који су неспособни за војску не треба давати ни потврду за ношењем оружја.

Др Шешел: Ја мислим да онај ко није способан да служи војску, не треба да добије ни дозволу за ношење оружја. Да би неко добио дозволу за ношење оружја, треба да прође кроз основну војну обуку, да зна да рукује тим оружјем. То је моје лично мишљење. Да вам искрено кажем, не сећам се како је то у закону регулисано, али претпостављам да је тако и у закону.

Драгиша Радуловић: Каква је разлика из Устава из 1974. и новог из 1990. по начину доношења?

Др Шешел: Устав из 1974. године није никада имао никакав легитимитет, што значи да није одговарао вољи народа, да је наметнут. Устав из 1990. године у старту је имао елементе октроисаног устава, али је накнадно стекао легитимитет вишестраначким изборима из децембра 1990. године. Све политичке партије које су изашле на изборе 1990. године, изашле су по одредбама тог устава и оне су га накнадно верификовале. Оног тренутка када се састала новоизабрана Народна скупштина, тај устав је накнадно примио елементе легитимности.

Водитељ: Када ће се укинути пензије Шиптарима који су некада били на власти, а сада демонстрирају у првим редовима?

Др Шешел: Видећемо то. Полако. Све ће ствари доћи на ред и на своје место.

Водитељ: Ристић Александар пита: имам уверење о држављанству Југославије и Србије. Стигајем околности имам овде у Неготину предузеће. Живим у Македонији. Да ли је могуће да добијем личну карту и пасош?

Др Шешел: Ако је тај господин држављанин Србије и СРЈ, мора да добије и личну карту и пасош, чим затражи.

Водитељ: Ово је већ малочас дато као тема кроз једно питање: да ли сте упознати да виноградарима у Неготину гро-

жђе није исплаћено осам месеци. Када ће бити исплаћено? И да ли ће, овај део одговора ће бити занимљив, бити разлике због девалвације?

Др Шешел: Знате шта, не може бити разлике због девалвације, али морала би камата због кашњења и то она камата коју пословне банке обрачунавају кад оне дају кредите. Лично не верујем да ће ти виноградар добити камату, а дај боже да истерају до краја да им се исплате сви ови дугови. Има доста мафијашког понашања у сфери откупа пољопривредних производа. Да ли ћемо бити у стању да томе станемо на крај, видећемо.

Драгиша Радуловић: Питање - када би Шиптари са Косова гласали, да ли би дошло до промене у констелацији снага на политичкој сцени Србије?

Др Шешел: Ако настави да делује ова Влада народног јединства, Шиптари никако не могу угрозити. А опстанак ове владе зависи пре свега, од ње саме. Ако ми будемо добри и успешни, ако народ осети побољшање, ако осети озбиљну власт у коју може имати поверења, ми ћемо наставити да владамо и у следећем мандату. Ако не будемо добри и успешни, пропаћемо - народ неће хтети за нас да гласа. А, ова Влада народног јединства има не само апсолутну, има више него двојструћинску већину у Народној скупштини - од 250 посланика, ми имамо 192.

Дакле, можемо и устав да мењам. Можемо да изгласамо сваку одлуку која нам падне напамет. Али смо опрезни. Водимо рачуна о сваком потезу. Чувамо се да не пренагнимо негде, да не направимо неку озбиљнију грешку. Што се тиче Шиптара, ако би изашли сви на изборе и ако би сви гласали за албанске политичке партије у Републичкој скупштини, било би их негде око 25 одсто. Максимално 30. Само они који имају држављанство могу да гласају. У Савезној скупштини би их било десетак. Дакле, за садашњу владу, они не би представљали никакву опасност.

Драгиша Радуловић: Ипак постоји констатација: да су Шиптари били коректни и лојални, они су већ имали своју државу, чак су имали већи утицај...

Др Шешел: Направили су страшну грешку 1981. године оним бунтом - ту су нама Србима ишли на руку. Знате, да није било 1981. године, шиптарске побуне, коју су српски комунисти подлачки називали - контрареволуцијом и тиме нам напакували, јер цели Запад је подржао контрареволуционаре, јер је цели Запад против комунизма. Уместо да се каже - сепаратизам, овде се годинама говорило о контрареволуцији. Страшну нам је то штету нанело. Да су се тада Шиптари примирили, да су сачекали у овом статусу 1990. годину, 1991. годину, распад Југославије, слом комунизма, они би се лепо, комотно отцепили и отишли, не би имали шанси да их зауставимо.

Драгиша Радуловић: У једном моменту су имали већи утицај од самих Срба.

Др Шешел: У марту 1981. године оним бунтом, Шиптари су нам ишли на руку, јер њихов бунт је довео до убрзавања

неких политичких процеса у Србији, до смене комунистичких гарнитуре, до прве смене генерација. Знате, захваљујући томе смо успели да се релативно лакше отарасимо Петра Стамболића, Николе Љубичића, Драже Марковића и многих других из тадашње комунистичке булументе која је слепо служила Титу.

Драгиша Радуловић: Факат је да су Срби добар и искрен народ. Док смо ми неговали братство и јединство, велики број Срба се изјашњавао као Југословени, истовремено на другој страни су уз помоћ Запада плели једну другу мрежу.

Др Шешел: Да, једино су Срби желели искрено Југославију, а други то нису хтели. Други су Југославију сматрали као привремено и пролазно решење - до отцепљења.

Драгиша Радуловић: Постоји ли могућност да се надокнади штета коју су Језда и Дафина нанели на тај начин што су покрали овај народ?

Др Шешел: Постоји могућност да се делимично надокнади та штета. Томе ће Влада морати да се посвети, пре свега Савезна влада. Знате, својевремено је направљен анкетни одбор Савезне скупштине који је направио извештај. Тај извештај никада није разматрала Савезна скупштина. Ове две банке ће морати напакон да иду под стечај. Мораће да се конституише стечајна маса, да се види колика је та маса и да се иде на обештећење штедиша. Како ће се морати вршити то обештећење? Не као код старе девизне штедње.

У овом случају код „Југоскандик“ и „Дафиментбанке“ мораће претходно да се види колико је који штедишта на име камата добио од те банке. Када се исплата камата рачуна као исплата главнице, ако је примио 12 или 14 одсто месечно на име камата, па камате све узео, а остала му главница, можда је кроз камате добио више него што му главница износи. Ако се коцкао на тај начин са државом, онда нема право да тражи надокнаду. Нама је проблем сиротиња која је и задњи динар за то дала. Људи су некад продали кућу и уложили у банку. Добили су можда за два три месеца камате и остали без ичега. Значи, ту до краја морамо бити правични, да се у маси гледа колико је ко извукао на име камата, па да му се то одбije од главнице, а ако је још нешто преостало, да му се исплати. Ако је неко на име камата добио више него што му износи главница, ми ту не можемо тражити да врати назад, то је немогуће. Он је своје добио и готово. Али у овом случају да обештетимо из ове преостале масе, оне који су страдали кроз пословање „Југоскандик“ и „Дафимент банке“. Убудуће, да воде рачуна да се не коцкају са таквим банкама. Где вас год привлаче са превеликом каматом, можете да страдате.

Драгиша Радуловић: Да ли ћете гостовати и на приватној телевизији?

Др Шешел: Да. Чим ме позову. Ја сам тамо био неколико пута гост, мислим укупно три пута. Радо се одазивам свим позивима и мислим да би сваки политичар требао тога да се држи, и политичар режима и политичар опозиције, јер

овакви наступи за мене су велики испит, једна велика школа. Кроз питања која ми гледаоци постављају, много учим и много сазнајем о прекопацијама грађана, о прекопацијама народа. Као политичару то може само да ми користи.

Водитељ: Имате и питање, надам се да није личне природе - да ли обилазите још нека привредна предузећа или се после ове емисије враћате у Београд?

Др Шешел: После ове емисије се враћам у Београд. Касно је сувише, у ово доба се не обилазе колективи, колико ја знам, а ништа друго није било ни планирано. Планирана је само ова емисија. Данас сам имао напоран радни дан у Београду. После тога сам се спаковао и кренуо.

Водитељ: Поред три сина које имате, да ли очекујете кћерку?

Др Шешел: Очекујем бебу, па како Бог одлучи, само нека буде живо и здраво.

Водитељ: Да ли је господин Шешел примио већ неки лични доходак, претпостављам овај функционерски, од кад сте самог краја марта...

Без функционерске плате

Др Шешел: Нисам никакав функционерски лични доходак примио. Ја сам и даље у радном односу у Савезној скупштини. Једноставно нећу доћи у ситуацију да примам две плате. Ако сам тамо у радном односу, некако рачунам и остаћу тамо, да је то уштеда за буџет Србије. Овамо се мало понашам локал-патриотски што би се рекло. Друго, и док сам био председник општине Земун, никад ни један једини динар ја нисам добио од општине Земун. Не зато што нисам могао, могао сам бар функционерски додатак уз ову плату савезног посланика, то нисам хтео, апсолутно ниједан динар и мој наследник на тој функцији - Стево Драгишић се на исти начин понаша.

Водитељ: Ви сте баш одговорили на једно питање које се налази у овој групи питања, а има их подоста. Дакле, функције на нивоу општине, владе, рецимо, ви сте већ рекли на свом личном примеру и случај када се задрже директорска места у матичним предузећима - каква је става Владе Србије по том питању?

Др Шешел: Влада Србије о томе није расправљала, а ми, српски радикали смо против тога. Ми имамо случај само једног министра без портфеља, да је уједно и директор једне фирме. Ми смо својим примером показали да је немогуће опстати на две такве функције и као министри се понашамо веома скромно, немамо неке посебне прохтеве. Ја, рецимо, много путујем кроз Србију и никада нисам узео ниједну дневницу, нити мислим да узем. Користим службени аутомобил Владе. То је оно што ми припада по функцији. Можда да плаћам возњу по Србији, не бих могао.

Значи, имам на располагању возача и бензин за тај аутомобил, мада га набавља возач на основу бонова. Ја никада ни једног динара не узимам за путне трош-

кове. Не знам кад сам у животу наплатио путне трошкове.

Водитељ: Још једно занимљиво питање, па ћу препустити вама - шта господин Шешел мисли о продаји фреквенција за телевизију, да ли би од тих средстава биле исплаћене пензије и децији додатак?

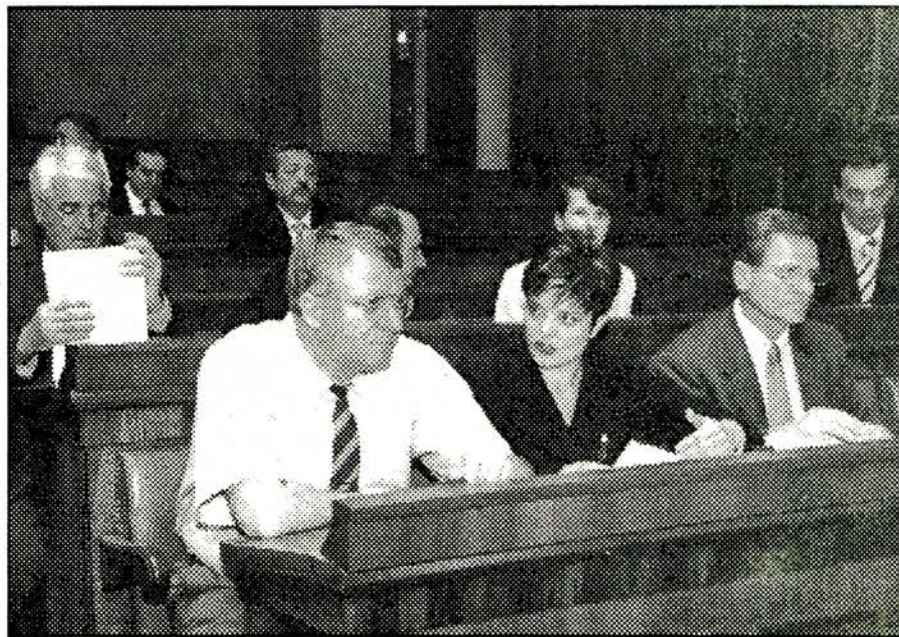
Др Шешел: Не могу баш све пензије и децији додати да се исплате, али то ће опет за државу бити значајан извор прихода. Могу неке обавезе да се тиме покрију. Ја мислим да треба продати све фреквенције, уколико има заинтересованих купаца. Дакле, уколико има заинтересованих приватних радио и ТВ станица. Треба ту паметно да се одмери висина таксе за фреквенцију. Значи, не сме да буде претеран износ, па да се гасе радио-телевизијске станице, а не сме ни сувише мали износ да буде, да обезвреди природно богатство, какве су фреквенције. Фреквенције су вам као налазиште нафте, као рудник угља, као шума, вода, једно природно богатство народа и државе.

Водитељ: Занимљива је ваша ранија програмска оријентација везана за средства информисања и њихову приватизацију и динстинкцију оних који би тре-

председник Владе, наш мандатар, међутим, показали смо, пошто су шест месеци трајали преговори око састава нове Владе, у једном тренутку добру вољу и одустали од тог захтева, али смо инсистирали до краја да састав Владе буде пропорционалан односу снага у Републичкој скупштини. У Влади има 15 радикала, 15 социјалиста, 5 ЈУЛ-оваца и један ванстраначки министар, то је министар Беко без портфеља. Мислим да је то било добро решење. До задњег момента смо инсистирали да и СПО уђе у Владу, али они нису хтели. Они су говорили да сами желе у Владу, али да неће са нама. Ако нећете с нама - шта ћу вам ја, сад не морате.

Водитељ: Шта мислите о политици Мила Ђукановића?

Др Шешел: Прихватио сам функцију потпредседника Владе, такав је био однос снага у Народној скупштини. Ми радикали смо дуго инсистирали да наш буде председник Владе, наш мандатар, међутим, пошто су шест месеци трајали преговори око састава нове Владе, у једном тренутку смо показали добру вољу и одустали од тог захтева, али смо инсистирали до краја да састав Владе буде пр-

Савезна скупштина: др Шешел на радном месту

бало да буду на буџету. Хоћете ли кратко одговорити, то мене лично занима?

Др Шешел: Залажем се да у државним рукама остане само државна телевизија Србије, државни радио и ништа више. Све остало да се приватизује. Да Компанија „Политика“ буде под контролом Владе са 51 одсто учешћа државног капитала. Све остало да буде приватно и ако може да опстане на тржишту, да опстане, ако не може, да се угаси.

Драгиша Радуловић: Зашто сте прихватили функцију потпредседника Владе и шта мислите о политици Мила Ђукановића?

Др Шешел: Прихватио сам функцију потпредседника Владе - такав је био однос снага у Народној скупштини. Радикали су дуго инсистирали да наш буде

опорционалан односу снага у Републичкој скупштини. У Влади има 15 радикала, 15 социјалиста, 5 јуловаца и 1 ванстраначки министар. То је министар Беко, без портфеља. Мислим да је то било добро решење. До задњег момента смо инсистирали да и Српски покрет обнове уђе у Владу, али они нису хтели. Они су говорили да сами желе у Владу, али не са нама. Ако нећете са нама, шта ћу вам ја, не морате. Ми тако никада нисмо наступали категорички и никада нисмо према некоме били тако одбојни, никада нисмо били тако нетрпељиви.

Зашто сам пристао да будем потпредседник Владе? Зато што је требало и сам да преузем личну одговорност за функционисање ове Владе. Можда би било лагодније да су радикали ушли у Владу, да

сам ја остао ван Владе. О тој варијанти смо расправљали и то би било извесно бежање од одговорности. Овако по расподели, по свим принципима добили смо два потпредседничка места и на та два потпредседничка места дошли смо Томислав Николић и ја. Ово је прилика да покажемо да ли нешто вредимо и да ли нешто знамо. Ако не покажемо, онда ми одосмо и доћи ће неки други политичари. Народ неће да трпи никога ко није способен и ко неће да ради онај посао који му је вољом народа предоређен.

Што се тиче Мила Ђукановића, ми смо били раније у жестоком политичком сукобу, па сам онда тријумфално ишао на Цетиње, на његову инаугурацију и то после оног прогона из Црне Горе, изношења на рукама, забране уласка, јер ми је две године противзаконито и противуставно било забрањено да уђем у Црну Гору. Када ја најавим да идем у Црну Гору, они мобилишу све специјалце, контролишу све прелазе, чуда су се дешавала. Овог пута сам тријумфално дошао на Цетиње. Не свиђа ми се политика коју води Мило Ђукановић, поготово његова два кључна потеза у последње време, залагање да стране силе посредују у процесу решавања Косовско-Метохијског питања и његово супротстављање референдуму у Србији. Мислим да су то крајње погрешни потези и показују да је он, у ствари, у моралном смислу пољубан, да осећа велику опасност од предстојећих избора и да повлачи крајње лоше потезе који ће му се разбити о главу.

Водитељ: Која је ваша процена резултата избора у Црној Гори?

Др Шешел: Не знам, мислим да ни једна странка сама неће имати апсолутну већину у Народној скупштини. Очекујем да ће радикали солидно проћи на тим изборима, да ће омет бити парламентарна странка.

Водитељ: Ових дана предстоји анализа рада, заправо оних првих сто дана рада Владе у Републици Српској, Владе господина Додика. Најављена је и могућа реконструкција те Владе. Да ли има изгледа да би радикали можда.....

Др Шешел: Ја не верујем да ће до тога доћи, али у септембру су парламентарни избори, па ћемо видети како ће се ствари развијати. Наша оцена те владе је лоша, имамо много примедби и критиковањемо ту владу до краја. Ми се већ захуктавамо за предизборну кампању у Републици Српској и чим се заврше избори у Црној Гори свом снагом идемо на изборе у Републици Српској.

Водитељ: Да ли је Ибрахим Ругова рођен у Албанији или на Косову? Да ли је држављанин Албаније или СРЈ?

Др Шешел: Ја не знам где је рођен Ибрахим Ругова и, колико знам, држављанин је Савезне Републике Југославије и када путује у иностранство, путује са нашим пасошем.

Водитељ: Да ли пољопривредници који су прошле јесени испоручили своје тржне вишкове и нису наплатили, имају право на надокнаду курсних разлика између померања курса динара према немачкој валути? Докле ће марка да доминира у Југославији?

Др Шешел: Одговорио сам на ово прво питање. То се не би могло усклађивати са курсом марке, али би се могла обрачунавати камата када би сада пољопривредници тужили, па судови радили ажурно. Међутим, проблем је са нашим судовима што су врло неажурни, неефикасни, процеси трају по неколико година.

Што се тиче немачке марке, није случајно што је она код нас уведена практично као паралелно средство плаћања. Прво због тога што је велики број људи из наше земље радио у Немачкој, још увек ради, и када је реч о страним девизама, имамо највећи прилив управо у маркама. Друго, када је динар почео нагло да слаби, да пропада крајем 80-тих година, и марка се морала појавити као алтернативно средство плаћања. Док није дошло до наглог пада долара, ретко су људи тражили марку, ретко су куповали. Куповао је само онај ко је намеравао да путује у иностранство. Тада смо ми имали годишње инфлације од отприлике 20 посто, то је крајем 70-тих година, па нам је и то изгледала као нека дубља криза. Од владе Милке Планинц и Бранка Милкулића дошло је до пада динара. Прва катастрофа се задесила са владом Анте Марковића, када смо имали свакодневну девалвацију и када су људи престали да обрачунавају вредност у динарима и попуто прешли на марке. Онда смо 1990. године имали извештај стабилности и то је трајало до 1991. године, до отцепања Словеније, Хрватске, Македоније и тада је наша власт била приморана да штампа велике количине динара, да иде на хиперинфлацију да би обезвредила динаре који су се затекли у рукама Словенаца, Хрвата, Македонаца и других, јер су они те динаре почели нелегално да убацују на српско тржиште. Покуповали би сву нашу робу да наша влада није обезвредила динар. Међутим, онда је кренуо тај стампедо хиперинфлације, влада се 1993. године није са њим носила како треба и дошли смо до оне ситуације у којој је динар био апсолутно обезвређен, а плате сведене на две марке месечно, пензије на једну марку итд.

Водитељ: Ово је сада више са једним полемичким тоном. Професор Воја из Неготина пита - господин Шешел говори да је стварање југословенске државе претило да уништи тековине ослободилачког рата српског народа у XIX и XX веку. То није тачно. Не познајете довољно историју.

Др Шешел: Ја мислим да тај професор не познаје довољно историју. Србији су Лондонским пактом из 1915. године гарантоване западне границе које су скоро приближне линији Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица. Не баш Карлобаг, али рецимо рт Плоче. Да је Србија остала на тим границама, решила би све своје унутрашње проблеме и израсла у стабилну државу. Које су грешке краља Александра и тадашњег режима?

Пре него што се Никола Пашић вратио у земљу, влада Стојана Протића је почела да обавља послове за краља Александра и да испуњава све његове налоге по питању уједињења са Хрватима

и Словенцима. У новембру 1918. године више од две трећине котарских и обласних народних одбора на подручју Босне и Херцеговине донело је одлуку о одбијању послушности земаљској влади у Сарајеву и о директном прикључењу свог котара или своје области Краљевини Србији. После прводецембарског акта о уједињењу, Стојан Протић, као председник краљевске владе, упутио је циркуларно писмо свим котарима и свим областима да до даљњег морају признати супремацију земаљске Владе у Сарајеву.

Друго, наша војска је заузела и Словенију после Првог светског рата. Словенија се могла повући, могла је део Словеније дати Аустријанцима и имали би у Аустријанцима пријатеље, могла је део дати Италијанима и имали би у Италијанима пријатеље. Могла је Хрватску дати Мађарима заједно са Хрватским приморјем и имали би у Мађарима пријатеље, све до Карлобага. Ово друго је могло остати под нашом контролом и да се створи озбиљна држава. Да смо тако урадили, не би било Јасеновца, не би било многих других српских трагедија, не би нам после отели Македонију, нити Босну и Херцеговину, ни Српску Крајину, не би доводили у питање Косово, нити Санџак и Војводину. Десило се шта се десило. Трагика је историје што је она непоновљива. Десило се, и сада морамо да видимо шта ћемо са последицама. Сада не вреди кукњава. Морамо неке историјске поуке извучити. 1928. године краљ Александар је схватио да нема ништа од заједничке државе и тада се бавио мишљу да изврши ампутацију Хрватске. Тада су га спречили неки српски политичари, међу њима Светозар Прибичевић, који је после израстао у једног од највећих издајника српског народа. Он је просто напао краља Александра и рекао да је то невиђено у историји да неки краљ сам смањује своју краљевину. Да је бар тада направио тај потез, све би било другачије.

Водитељ: Често се помиње и теза да је Србија требало да разбије Југославију и да прогласи своју државу на територији где живи српски народ.

Др Шешел: Издајничке опозиционе партије у Србији су се 1991. године залагале да Србија прогласи суверенитет и независност у АВНОЈ-ским границама. Сећате се тога. Ми смо се залагали да се Република Српска и Република Српска Крајина одмах уједине са Србијом и Црном Гором. Међутим, режим у Београду је био сувише опрезан према томе, није се усуђивао, а режим у Подгорици је категорички био против те варијанте.

Водитељ: Када ће се одвојити политика од економије?

Др Шешел: Немогуће је да се одвоји политика од економије. Апсолутно немогуће. Нема политике без економије. Ми, нажалост, имамо много политичара који се уопште не разумеју у економију, али временом ће се и они ишчистити са политичке сцене. Суштина сваке политике је економија.

Водитељ: Зашто сви баш мрзе Србе? **Др Шешел:** Не мрзе сви Србе. Ми смо се нашли Американцима на путу у реализацији њихових геостратешких интереса и због тога покушавају да нас униште. Нашли смо се на путу и Немцима у покушају обнове Аустроугарске и сада су Немци и Американци делимично ускладили своје напоре на Балкану.

Водитељ: Панић Божићар пита - зашто се заташкавају криминали појединих челника из свих партија у целој Србији, па и овде?

Др Шешел: Немојте да се заташкавају криминалци из свих партија. Да видимо да ли имају неки из Српске радикалне странке. Ја не верујем да има такав.

Школство

Водитељ: По приватизацији школства, да ли ће школовање бити доступно свима, или само богатима? Како ће бити извршене селекције ученика?

Др Шешел: Школовање мора бити приступачно свима и ми ћемо радити на реформисању школског система. У првој фази ће се радити реформисање универзитета. Ви знате какви су наши претходни ставови по том питању. Говорили смо о њима у предизборној кампањи, а сада ћемо видети колике су шансе да се то спроведе. Рецимо, ја сам лично за укидање пријемних испита на факултетима. Сматрам да на прву годину факултета треба да се упишу сви који желе да студирају, а имају завршену средњу школу, али прва година да буде тешка, селективна, па до краја септембра ко положи све испите, може да настави студије бесплатно. Ко не положи, а жели даље да студира, мора да плаћа. Да свима буде бесплатно школовање, то је немогуће. Дакле, ја сам да бесплатно школовање буде за добре студенте.

Водитељ: Шта ће господин Шешел да учини по питању криминала и корупције и увођења правне државе? Да ли би ушао и био прихваћен у Влади да није искористио ситуацију са Косовом?

Др Шешел: Чинићемо све као Влада народног јединства да се до краја успостави правни поредак и да се уништи криминал. Друго, ми нисмо искористили никакву ситуацију. Ми смо само показали стрпљење, одлучност и принципијелност. Разговарајте са социјалистима у Неготину. Ја мислим да је огромној већини лакнуло, да су многи одахнули када су чули да је коалиција склопљена са радикалима, а не са Српским покретом обнове. Огроман је број грађана који није учлањен ни у једну странку делимично одахнуо, јер им је ова варијанта чистија, отворенија, принципијелнија, него да се ушло са Српским покретом обнове. Какав би тада хаос настао у Србији, то Бог зна. Видели смо шта се дешава по Београду, по другим општинама где је владала коалиција „Заједно“, док се није посвађала и како то сада делује. Убеђен сам, можете и да ћутите, очекујем да ћете да ћутите и нећете да

се изјасните, али сам убеђен да и ви тако мислите, да тако процењујете, да су овде у Неготину многи одахнули када су чули да је ипак ова варијанта у Народној скупштини реализована.

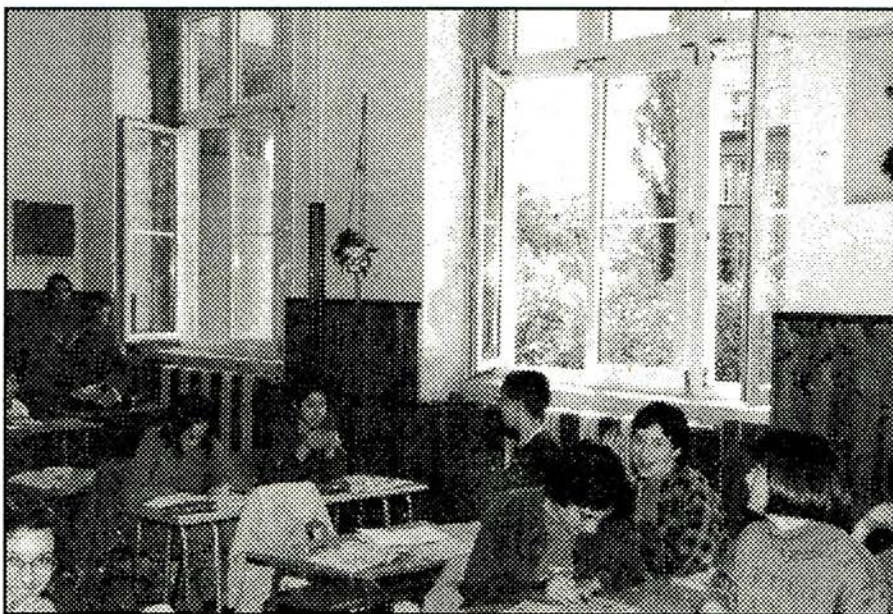
Водитељ: Чини ми се да сте имали ниво од шест месеци до конституисања Владе, да је ваша странка и ви лично ипак одржала један реноме и оно за шта се залагала. Био је леп гест тај што сте ви до краја инсистирали да и Српски покрет обнове

Др Шешел: То није само ствар лепог геста. Ми смо то искрено хтели. Нисмо вукли за рукав по сваку цену да уђемо, нисмо тражили виле на Дедињу, на Кошутњаку, нисмо тражили амбасадорска места.

Водитељ: Зашто сви из своје земље могу да изађу, а ми излазак из земље плаћамо? Шта ће бити са правоснажним су-

лици, а на црно је 7,00 динара та иста врта цигарета. Стране цигарете су отприлике 12,00 динара. Ја не пушим, па не знам то баш добро, али мислим да сам прилично информисан. Дакле, ми као Влада држимо цене цигарета на 4,00 динара, али то измиче контроли у пракси, јер цигарете не иду у киоске, не иду у продавнице, него се продају на црно и углавном се продају по 7,00 динара. Значи, неко извлачи екстра профит. Ми тражимо варијанту да станемо на крај таквом извлачењу екстра профита.

Водитељ: Шта се променило од када сте у Влади народног јединства, од када имате толико ресорних министарстава, од када сте равноправни у том систему? Шта се променило на локалном нивоу, рецимо када је Српска радикална странка у питању? Шта је са просторијама Српске радикалне странке?

Однос радикала према школству најбоље се види у Земуну, где су реновиране све школске и предшколске установе

дским решењем Дафимент банке? Да ли можете да наложите судским органима извршење?

Др Шешел: Судови су нам крајње неефикасни и Влада не сме директно да се меша у рад суда. Влада само решава системска питања деловања правосудног система, али ћемо морати да применимо неке системске мере и да рад судова учинимо ефикаснијим. Има много правоснажних пресуда које ни судови нису у стању да спроведу у пракси.

Водитељ: Зашто на тржишту нема цигарета, а има их на улици?

Др Шешел: Прво, десила се велика криминална афера у Дуванској индустрији Ниш. Ухапшен је бивши директор Смиљко Костић. Сада је ново руководство у фабрици, фабрика нормално послује и дневна произвођа се одмах прода. Приликом изласка из фабричког круга плате се све акцизе и дажбине држави. Онај ко купи цигарете, склања у складишта, па чува и чека повећање цене или пушта на црно у продају. Званична цена је просечно 4,00 динара по пак-

Др Шешел: У Неготину још имамо проблема са просторијом Српске радикалне странке. Мислим да још немамо ни телефон у тој просторији. Годинама смо се борили да добијемо било какву просторију. Нисмо имали никакву и сада смо добили нешто што је крајње неусловно, једна врло мала собица, требају нам боље просторије, али имамо проблема са општиним и мораћемо преко Министарства за локалну самоуправу да се изборимо, да се то питање напокон решим. Мислим да је више ствар локалног нивоа власти зашто тај проблем још није решен. Шта се променило у Влади, моћи ће се закључивати када истекне тих првих сто дана. Ми интензивно радимо по питању Косова и Метохије, припремамо системске мере у економској сфери, концепт нам је да идемо на обарање стопе пореза и доприноса на плате. Одустали смо од ребаланса буџета без обзира на девалвацију, чувамо курс динара и спремамо сада неке нове системске законе, рецимо Закон о локалној самоуправи, Закон о универзитету, имаћемо интер-

венције у Закону о својинској трансформацији, радимо на Закону о информисању, радимо на читавом низу других законских пројеката. Ту треба нешто времена и ова влада је ипак влада извесног компромиса и морамо ићи у процес међусобног усаглашавања, тако да ће нека решења спорније да излазе у јавност, али је добро да их унапред прочешљамо и онда неће бити неопходна нека велика расправа у скупштини када имамо до краја пречишћен, размотрен, претресен законски текст.

Водитељ: Када је реч о просторијама, јуче сам у Трстенику видео целу једну кућу на којој пише да је то седиште Српске радикалне странке. Међутим, тамо су сви прозори полупани. Да ли је то папуштено?

Др Шешељ: Ми немамо никакву кућу у Трстенику. Ми имамо страначке просторије у једној приземној згради у Трстенику, али не у целој згради, већ само део те зграде. Имамо само две канцеларије, али сајетне и са телефоном. У Неготину заиста немамо услова.

Водитељ: Да ли имате информације да је на простору Тимочке Крајине појачана радијација?

Др Шешељ: Не, било је неких шпекулација да је дошло до ширења радијације из Бугарске, али колико ја знам и колико смо информисани у Влади Србије, да није било неке појачане радијације, никакве радијације која би доводила у питање здравље људи, бар тако смо информисани. Ја лично нисам проверавао.

Водитељ: Врло често се ових дана говори у медијима о томе да је наша национална мањина на Косову ван стандарда, што значи да су превише добили, чак и преко онога што гарантују неке друге земље које себе декларишу као изузетно демократске. Ви се, као што знам, залажете за културну и персоналну аутономију на Косову. Какав је то раскорак? О којим се правима ради? Који је то вишак права, а шта је заправо истина у свему томе?

Др Шешељ: Ми смо против територијалне аутономије. Територијална аутономија води одвајању од Србије. Дакле, ми можемо да прихватимо само оно што Устав прописује, ништа више од онога што је у Уставу. Ми смо као странка и против овога. Ми би потпуно укидали територијалне аутономије, али ово је за нас затечено стање и пошто смо по том уставу изабрани на изборе, пошто очито као странка делујемо на основу одредаба тог Устава, ми поштујемо то затечено стање док се не усагласе воље одређених политичких партија или евентуално Устав промени. Ми смо за увођење културне аутономије. Ако Шиптари не желе да иду у наше школе, нека формирају своје приватне. Ако не желе наше културне институције, нека формирају своје, ако не желе наше информативне институције нека формирају своје, ако не желе да учествују у нашем систему социјалног осигурања, нека формирају свој систем, али сами нека финансирају, нека њихови доприноси одмах иду у њихове фондове, а др-

жави само да плаћају порез. То је једна варијанта која би до краја била принципијелна, која нама не би сметала и на крају, што бисмо ми Шиптаре терали да служе војску ако они не желе. Можда је и за нас боље да не служе нашу војску. Нама је сигурније за нашу децу. Моја три сина ће ускоро бити војници и ја желим да они буду сигурни у тим касарнама. Ако затреба да се боримо за отаџбину, онда треба сви да се боримо и синови и очеви, али баш да га неко не убије на спавању у касарни.

Водитељ: Захваљујемо се господину Шешељу на једном веома исцрпном разговору. Одговорили сте на сва питања. Једино је остало неко које нисмо поставили, а ви сте очекивали.

Др Шешељ: Не знам, очекивао сам да имате и нека тешка питања.

Водитељ: Углавном су ток ове емисије диктирали наши гледаоци. Ово је углавном оно што је већ обрађено кроз део питања. У вези узурпације и криминала смо већ одговорили.

Др Шешељ: Ја се надам да ћете ме још некад позвати, тако да ће бити прилике да се одговори и на неко питање које вечерас није постављено.

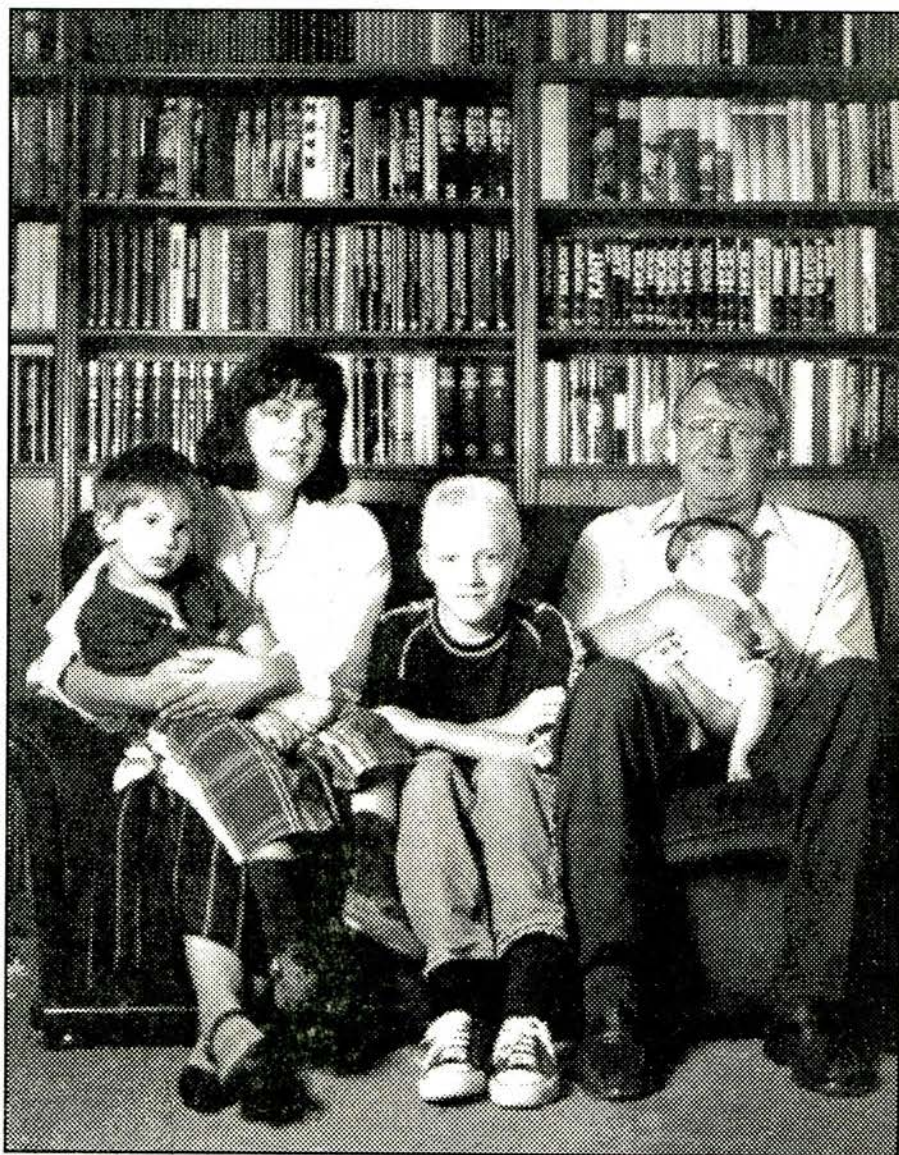
Водитељ: Овде има места за још телевизија.

Др Шешељ: Увек је то конкуренција. Увек су све партије међусобно конкуренција и увек су све телевизије међусобно конкуренција, иако ја знам да овде има места за још неколико телевизија и локалних и регионалних.

Водитељ: У време када сте гостовали на самосталној телевизији, ми смо ипак били од стране Радио Београда замољени да ваш наступ проpratимо и будите сигурни да је ваш наступ на самосталној телевизији био врло лепо и професионално прапраћен.

Др Шешељ: То што сте ви коректни једни према другима не значи да нисте конкуренција, него сте коректна конкуренција. Ја се надам да ће овај ваш професионални наступ да се задржи и у будућности, да се неће повратити стање од пре неколико година.

Водитељ: Дакле, драги гледаоци, обрађам се лично вама. Протекла два сата са нама у студију је био др Војислав Шешељ, потпредседник Владе народног јединства Републике Србије и председник Српске радикалне странке.

Ко има децу не помисли на рат

У ПОЛИТИЦИ НЕМА ЉУБАВИ И МРЖЊЕ

У политици је мржња непозната категорија. Када политичар неког напада, то ради да би га поразио. Ударци се задају али их треба и трпети. Сада, у заједничкој влади, сарађујемо на истом послу

Водитељ: Поштовани гледаоци желимо вам добро вече. 20 је сати и 7 минута, политичка трибина ТВ „Сунце”, гост емисије је господин Војислав Шешељ, потпредседник Владе Србије и председник Српске радикалне странке.

Господине Шешељ, добро вече и добро нам дошли.

Др Шешељ: Добро вече, боље вас нашао.

Водитељ: Шта је исправније рећи, да ли прво потпредседник Владе Србије, па председник Српске радикалне странке, или обрнуто, изгледа некако природније, председник Српске радикалне странке и потпредседник Владе Србије.

Др Шешељ: И ја мислим да би то било природније и по неком временском редоследу.

Водитељ: Господине Шешељ, ово је наш трећи, може се рећи јубиларни разговор. Знате, оно „трећа срећа”, па нека буде сада срећа, али као последица нашег вечерашњег разговора.

Др Шешељ: И раније није било никакве несреће у разговорима. Додуше, једном док сам путовао за Аранђеловац имао сам удес, али тада није ни било емисије.

Водитељ: Не поновило се.

Др Шешељ: Добро смо прошли, није било страшно.

НЕ – страним судијама

Водитељ: Сада нека буде срећа по Србију, јер изгледа - Србија је у тежим околностима него када смо причали протшли и претпрошли пут.

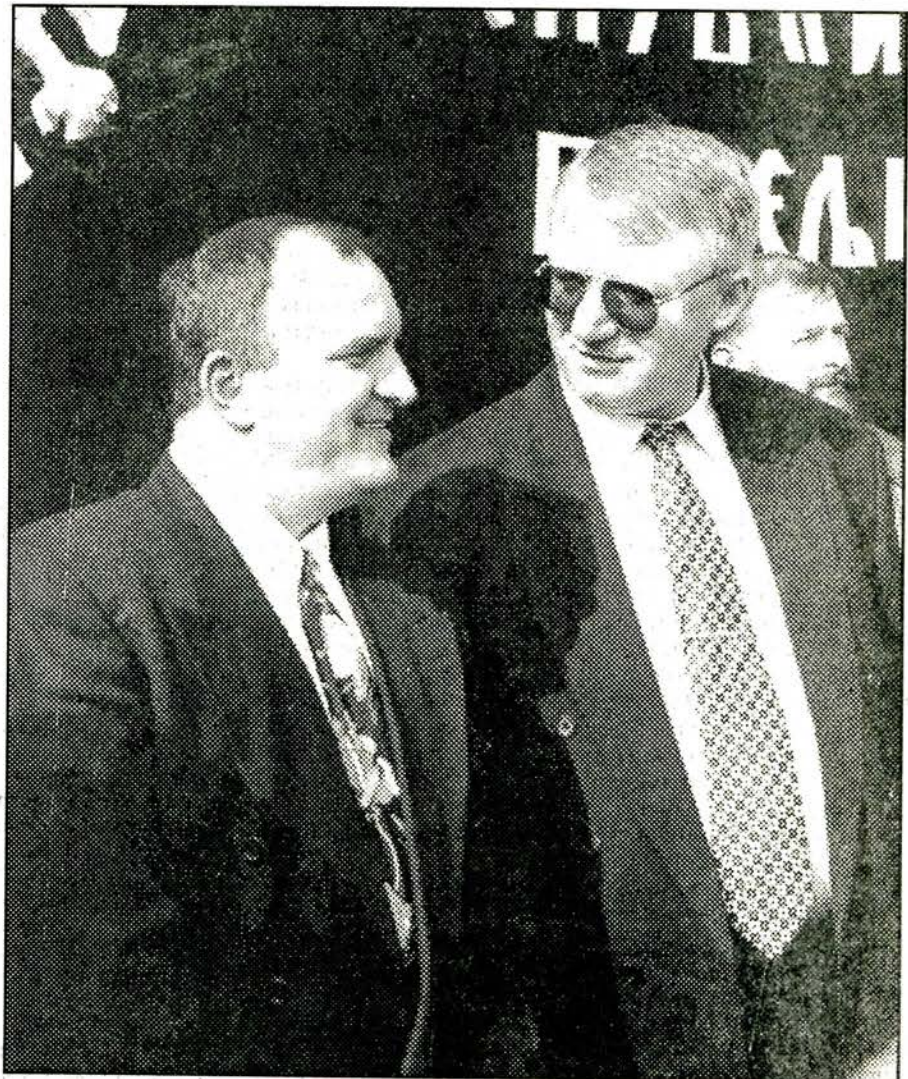
Др Шешељ: Да, Србија је у све тежим околностима, али то је нешто што смо знали унапред, што смо претпостављали и што смо наговештавали. Знали смо да предстоји жесток притисак западних сила на Србију поводом Косова и Метохије и, то после Српске Крајине, после Републике Српске и после извесних политичких промена у Црној Гори. На реду су Косово и Метохија и циљ западних сила је да нам отму ту територију. А, наше је да је сачувамо по сваку цену. Влада народног јединства, која је формирана 24.

марта, чврсто је одлучила да брани Косово и Метохију.

Водитељ: То ће бити централна тема наше вечерашње емисије, а ми да позовемо и наше гледаоце, мада питања већ стижу. Док сам долазио у овај студио добио сам неколико питања, онако успут, а како рече колегиница Наташа Ивано-

вић, телефони већ звоне. Али, да то ипак и учинимо, позивни за Аранђеловац је 034, а број телефона 725-154. Дакле, поштовани гледаоци, господин Шешељ вам је на располагању.

Па, господине Шешељ, тешко је одабрати право питање за почетак ове изузетно важне и горуће, од стратешког зна-

Од настанка Српске радикалне странке, радикали имају исти задатак: очување наших националних територија

чаја теме за Србију. Шта осећате као потребу да кажете после свих ових дешавања у задње време?

Др Шешел: Па, ја не осећам никакву потребу да говорим, али ја сам дошао да одговарам на ваша питања. Ја сам данас ваш гост, тако да сам спреман да одговарам на сва могућа питања, без икакве цензуре, и ваша и на питања гледалаца ваше телевизије.

Водитељ: Хоће ли Србија опстати?

Др Шешел: Ја сам убеђен да хоће. По природи сам велики оптимиста. Свестан сам свих ових проблема у којима се налазимо. Нисам човек без страха и плашим се због свих ових изазова који су пред нама, али чврсто смо одлучни да издржимо, чврсто смо одлучни да најпромишљеније, најпапетније потезе вршимо у наредним данима, месецима и годинама које су пред нама да бисмо сачували Србију, да бисмо сачували све српске територије, и да бисмо се извукли из економске кризе и социјалне беде.

Водитељ: Противимо се страном мешању. Хоћемо ли Гонзалеса примити у Србију?

Др Шешел: Примећемо сваког странца добре воље који дође на нашу територију и разговараћемо, али не дамо нико да буде посредник, да буде арбитар, да буде судија у нашој кући. То не дамо. Дакле, не дозвољавамо да се неко меша у наше унутрашње односе. Разговарамо са свима.

Водитељ: На референдуму, народ је рекао НЕ. А, Душко Михајловић пре неки дан на Б-92 рече да је то НЕ у ствари ДА.

Др Шешел: Душан Михајловић је безначајан политичар. Шта он представља у Србији? Знате, увек је од некога на поклон добијао посланичке мандате и после је гледао да се материјално окористи о функцију власти, да се лично обогати, да се та групација око њега обогати и да уђе у разноразне малверзације, шпекулације итд. Човек без икаквих моралних скрупула и не вреди коментарисати његове изјаве.

За дијалог без цензуре

Водитељ: Недавно је био и пријем поводом Дана државности. Интересантан је ваш одговор у вези сусрета са Горицом Гајевић и Миром Марковић, када сте рекли да сте Ви и раније разговарали о важним државним темама, да се нисте срели само на пријему поводом Дана државности.

Др Шешел: Да, то није био наш први сусрет. Претходно смо имали један састанак код Мирка Марјановића, где су били Мира Марковић, госпођица Гајевић и ја, као челници политичких партија које су ушле у Владу народног јединства, и на том састанку смо се договорали о неким кључним политичким, економским, социјалним потезима у оквиру припрема неких нормативних аката. Радимо на изменама у нормативно-законској регулативи и први резултати ће се видети већ за који дан. Обелоданићемо неке пред-

логе нових закона на којима упорно радимо. Један од њих је Закон о локалној самоуправи. Али, има још неколико системски важних закона са којима ћемо се ускоро појавити пред Народном скупштином. Још је то у фази израде и усаглашавања, дискутовања о појединим решењима. Знате, кроз те дискусије ми долазимо до неких нових варијанти, а са коначним решењима изаћи ћемо и пред Народну скупштину.

Водитељ: За разлику од многих политичара, Ви имате изузетан осећај за контакте са јавношћу, па ево Вас и у Студију Телевизије „Сунце“ у Аранђеловцу. Некадашњи потпредседници Владе би се силно двоумили када би кренули у неку локалну телевизију, којих, додуше, није било до скоро, али у локалним не би да гостују, баш им не би пало на памет.

Др Шешел: Ја сам се увек залагао за принцип јавности, отворености, подложности јавној критици сваког политичара, и онај политичар који не сме да изађе пред суд својих грађана, једноставно, не треба ни да се бави политиком, а ја по природи ствари волим да уђем у расправе, дискусије, полемике, а кроз то и многу учим. Највише учим од народа. Највише искуства извучем и кроз ова питања која добијем у гостовањима у радио и телевизијским емисијама или на јавним трибинама, митинзима. Често путујем и доста сам у контакту са људима. Веома је важно да се у политици сачува тај директни контакт и да се на основу њега повлаче извесни потези.

Уредна исплата пензија

Водитељ: Господине Шешел, рекосте да сте доста у контакту са људима. Па, и ја сам на неки начин. Мислим да би најбоље било, када бих кренуо са питањима, да управо почнемо са питањима наших гледалаца, јер изгледа да ће телефони данас радити више него икад. Ако се слажете, то би било најбоље, да чујемо глас народа. Пешић, пензионер, „Шта ће те урадити са пензијама. Ми имамо наду само још у Вас. Немојте нас изневерити.“

Др Шешел: Ово што нам је сада основни задатак, то је да обезбедимо редовну исплату пензија. Шта то значи? Да у току ове године имамо најмање 12 пензија, односно да имамо 24 исплате на по пола месеца. И, ево за овај месец то већ одржавамо. Јуче су почели, мислим да није све завршено, али јуче су почели са исплатом првог дела пензија за фебруар. Значи, у овој години не сме бити ни једно ново кашњење. Шта то значи? То значи стабилизацију прилика у сфери пензијског осигурања.

Затим, пензије увек морају бити на оном Законом одређеном нивоу у односу на просечне плате и сада тражимо варијанту како да надокнадимо пензионерима оне две и по пензије које касне, и како да надокнадимо земљорадничким пензионерима, мислим да им касни шест или седам пензија, како да надокнадимо дечје додатке који касне годину дана. То је сада једна мука са којом покушавамо

изаћи на крај, али кроз потребу за реалним изворима средстава. Мало нас ометају и ове нове санкције. Нису толико тешке најновије санкције Контакт групе, колико је лош одјек у светским пословним круговима и колико ће то лоше утицати на бизнисмене да уђу у наш процес приватизације. Јер, нама је шанса да дођемо до готовог новца искључиво приватизацијом. Приватизација фабрика, поготову оних најпривлачнијих, приватизација државног земљишта, посебно грађевинских парцела за индивидуалну и привредну изградњу и продаја извесног дела државне имовине који није неопходан за функционисање државе. Ми немамо другог начина да дођемо до свежег новца, а да избегнемо штампање пара.

А, ево видите, сви ми који смо у Влади народног јединства једногласни смо, једнодушни у одлуци да не примењујемо то крајње средство из нужде - штампање пара, да би се подмиривале обавезе државе, јер то обара вредност динара и то даље угрожава животни стандард свих грађана земље. Дакле, довијамо се с муком. Храбрије ћемо кренути у тај процес приватизације и трагамо за решењем да надокнадимо што је држава дужна својим грађанима. Прво ове заостале пензије и дечје додатке, а онда идемо на стару девизну штедњу.

Прва нам је идеја, рецимо, да се затворе сви штедни улози до 1000 марака. Таквих је 86% од свих партија девизне штедње. А, то је негде између 250 и 300 милиона марака. Није то неки претерано велики износ. То можемо да урадимо, па онда да кроз процес приватизације иду ове крупније штедише и да, пошто не можемо одмах дати новац, купују државну имовину. Многи од њих су спремни да купе плацеве за стамбену изградњу, многи од њих су спремни да убрзано легализују нелегално подигнуту кућу. Има око 200.000 нелегалних кућа у Србији. Нелегално подигнутих објеката. Ту бисмо ишли на убрзан процес легализације. Поједноставили би процедуру коју држава прописује.

Дакле, има читав низ варијанти. Наравно, морамо све то да усагласимо, јер Влада народног јединства је, ипак, Влада компромиса. Ми смо се појавили са различитим програмима у тој Влади. Сада то треба да усагласимо. Треба да одважимо сваки наш потез и, наравно, да консултујемо стручњаке. Ту смо доста активни. Консултујемо, пре свега, Економски институт, статистичаре. Имамо извесан број експерата с којима свакодневно разговарамо о примени појединих мера.

На нас су сада велики притисци да дигнемо цене: Ми томе одолевамо. Још нико нисмо дозволили дизање цена. Некад ћемо морати, али када будемо морали, гледаћемо да то буде у најнижем проценту и ако морамо да дигнемо неке цене, да у истом тренутку обаремо стопу доприноса и пореза на плате. Сада је то 123% за просечну плату. Ми би то морали да обаремо радикално. Да у првој фази оборимо испод 100%, па да онда сводимо све ниже и ниже. Идеално би било да се то сведе на 50%. Да се ослободу

фирме плаћања тих огромних доприноса и пореза и да могу онда постепено да повећавају плате својим радницима или запошљавају друге раднике. А, и они који сада нелегално запошљавају, да се на овај начин охрабре да легализују радни однос. Прво, да не стрепе од могућих инспекција, а, с друге стране, да и ти људи имају регулисан пензијски стаж, да имају здравствено осигурање а не да раде на црно и да уопште нису обезбеђени за старе дане.

Водитељ: Значи, неће бити девет пензија, као што смо могли да сазнамо из штампе.

Др Шешел: Не, у овој години мора бити 12 пензија и то ћемо, како знамо и умемо, да обезбедимо. Е, сад, колико ће бити више од тих 12, то ћемо да видимо. Не могу да дајем сада, тренутно, неумерена обећања. Највише се бојим превеликих очекивања. Знате, треба имати извесног стрпљења. У сваком случају, ова Влада ће да заводи ред и дисциплину колико год буде у стању, а и према нашим министрима ћемо бити ригорозни. Има да их утерујемо да раде како треба.

Строго контролисана поскупљења

Водитељ: Господине Шешел, дали сте нам шлагворт и за још два питања, из Вашег одговора. Да питамо у вези пензија, у вези легализације дивље градње. Значи, Ви се залажете за то да се убрза процес, да они плате шта треба да плате, и да то буде извор прихода, и у вези струје, када сте поменули да држите чврсто цене, да не дозвољавате поскупљења, има написа у штампи, не сећам се тачно у којим новинама сам то прочитао, али наслов је био „Шешел се договорио“ или „одобрио поскупљење струје“.

Др Шешел: То је жута штампа, то је овај „Дневни телеграф“, најлажљивија новина која је икада излазила у Србији. Разноразне лажи и клевете лансирају не-

прекидно. Кажу - од 1. маја да сам се договорио да струја поскупи 30%. И, ево, данас је 1. мај, нема никаквог поскупљења струје, а камоли 30%. И, ако буде морало бити неко поскупљење наредних месеци, ја вам гарантујем да неће бити 30%, иако ми имамо најјефтинију струју у Европи, 2,5 цента по киловату. Просечна цена струје у Европи је 5 центи по киловату. Значи, два пута већа, али ми водимо рачуна о животном стандарду.

И, држава је овде намерно на штети јер не може да иде с таквим ударом на становништво. И овако људи гладују, и овако људи немају за хлеб и млеко довољно, а камоли за неке друге потрештине. Али, тражимо неке варијанте. Сваки пут када морамо да идемо на поскупљење, ми ћемо да тражимо варијанту да оборимо ове доприносе на плате, па да фирме могу дати веће плате.

Водитељ: Сунчица из Скопља, из Македоније, иначе то је Сунчица Вељковић која је директорка Телевизије 96. То је телевизија која има програме на српском језику, приватна телевизија у Скопљу, данас је боравила овде у посети у Буковичкој Бањи и Телевизији „Сунце“, па када је чула да сте Ви вечерас гост, оставила је питање да Вам га прочитам. Иначе, тренутно је у Београду, и каже - отићи ће у крај града где може да прати ...

Др Шешел: Боље би било да ме је позвала у Скопље да тамо гостујем на њеној телевизији, па да ми поставља питања.

Водитељ: Ево, можете рачунати да смо се договорили, ако сте вољни, како да не.

Др Шешел: Како да нисам вољан.

Водитељ: Одлично, договорено. „Дали је господин Шешел упознат са ставом председника Кире Глигорова да се за Шиптаре отвори коридор према Македонији, и то за оне Шиптаре који не желе да остану на Косову“.

Др Шешел: Ја први пут за то чујем. Колико ја знам, Киро Глигоров тражи од западних сила да му помогну да се спречи

прелазак Шиптара са Косова и Метохије у Македонију, уколико дође до неких жешћих сукоба сепаратиста са српском полицијом. Могуће да је реч о коридору преко Македоније да иду даље за Албанију. Могућа је та варијанта, и о томе је било говора у штампи последњих дана.

Међутим, ми се трудимо да не дође до неких озбиљнијих сукоба на Косову и Метохији. Ми се трудимо да сузбијемо шиптарски тероризам и мислим да је ту наша полиција била веома ефикасна. Главна банда је уништена. Банда коју је предводио Адем Јашари. Изгинуо је већи број наших полицајаца. То је за нас велики губитак, али полицајци савесно и часно обављају своје дужности. Наша војска се показала крајње ефикасном. Заптитила је наше границе. Разбила неколико терористичких банди које су се покушале са великим количинама оружја пребацити из Албаније. Ту је показала велики степен одлучности, способности, и мислим да ћемо ми са овим изаћи на крај.

Достојанственији живот избегличке популације

Водитељ: Петровић из Тополе - „Кавкав је Ваш став према Србима ван Србије, наиме, да ли припремате неке пројекте за побољшање њиховог живота, на пример запошљавање или слично“ мисли на избеглице и људе који су ...

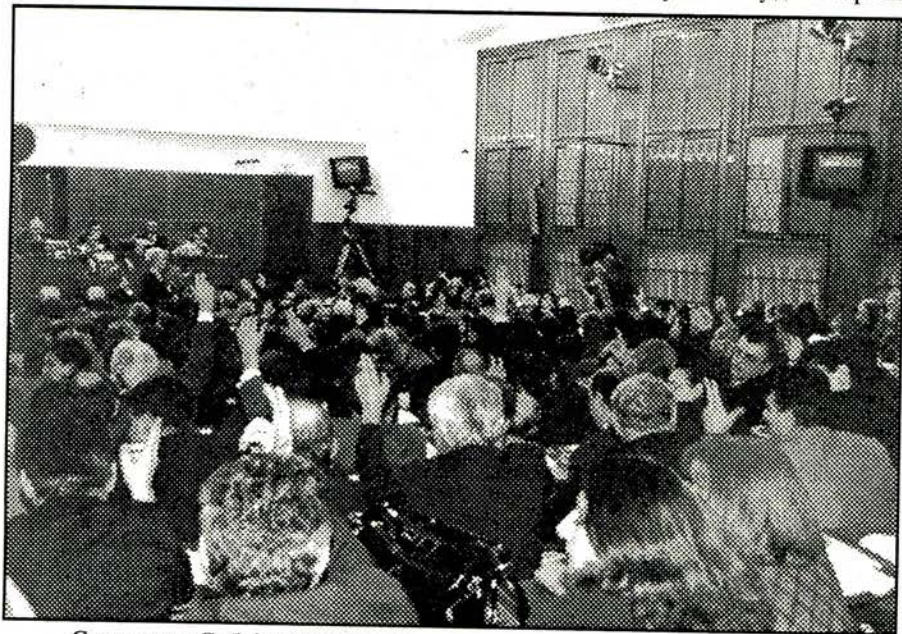
Др Шешел: То је у надлежности савезне државе, поготово питање држављанства. Сада је министар за Србе ван Србије у Влади Србије, Милорад Мирчић, иначе члан Српске радикалне странке, припремио један захтев Савезном министарству унутрашњих послова и Савезној влади да се убрза процес доделе држављанства Савезне Републике Југославије свим прогнаним Србима, иселим са подручја бивше Југославије који се данас налазе у Србији и Црној Гори, и ми ћемо из петних жила настојати да се то што пре уради. Знате, док им се не регулише питање држављанства, њихова позиција је крајње лоша.

Друго, економска ситуација у Србији је свима лоша. Не може се рећи да има било ко у Србији, осим једног уског круга заиста богатих људи, да данас добро живи. Не живимо добро. Живимо лоше. Али, морамо издржати и не смемо плаћати и ону цену коју од нас траже замајавајући нас обећањима - живећемо боље ако предамо Косово и Метохију. Сутра ће бити - живећете боље ако предате Војводину, живећете боље ако предате Рашку област, па ће нам Србију свести на Београдски пашалук и онда ће тражити да се некаква квислиншка власт успостави у Београду. Због тога не смемо на те њихове шаргарепе да наседамо.

Водитељ: Значи, биће и за људе који су дошли у Србију, стицајем околности, које су нам познате, бар што се Вашег ангажовања тиче, и приступа свему томе, бољих дана. Бар да се регулише њихов статус...

Др Шешел: Убеђен сам да ће бити ...

Водитељ: И да буду изједначени у свему са.....

Скупштина Србије, право место за остварење свих народних интереса: од пензија до целовитости територије

Др Шешељ: Да, и мислим да ћемо ићи мало озбиљније на доделу плацева за индивидуалну стамбену изградњу, бар оних који имају нешто мало новца да уложе у кров над главом. Јер, време пролази, новац се потроши а они остају потпуно небринути.

Исти аршин за све лојалне грађане Србије

Водитељ: Небојша Живковић - „Да ли знате тачно колико има неалбанског живља на Косову и Метохији”, ту мисли на Турке, Горанце, Роме, који сигурно не би ратовали, и - „какав је однос Срба и Црногораца с једне стране, и Шиптара са друге стране”.

Др Шешељ: Па, Шиптара, убеђен сам, нема више од милион, а неке озбиљније процене говоре да их има свега око 800 хиљада. Доста их се иселило.

Водитељ: Сто хиљада је у Немачкој.

Др Шешељ: И више од сто хиљада. Ко зна колико. Не може Немачка ни да их преброји. А и у многим другим земљама. Знате, ни Шиптарима се не ратује и многи од њих нису заинтересовани за сепаратистичку политику. Кренули су трбухом за крухом тамо где је бољи живот, где је економија успешнија итд. а, Срба има око 200 хиљада на Косову и Метохији, Муслимана око 150 хиљада, око 150 хиљада Рома или Цигана. Има седам хиљада оних који се изјашњавају као Египћани. Има неколико десетина хиљада горанаца. Има изван број Турака, не знам тачно колика је цифра, али поприлично. Има припадника других националности. Они су сви лојални Србији. Скоро сви.

Када се направи некаква паралела албанског и неалбанског становништва на Косову и Метохији, онда ту Албанци не могу да постављају баш неке посебне захтеве на основу тога. Нема ни подлоге.

Друго, нећемо ни да расправљамо о томе хоће ли Косово бити у саставу Србије или неће. Хоће. Има да буде по сваку цену. Нема о томе разговора.

Водитељ: Томић из Аранђеловца - „Да ли имате програм за оне Шиптаре који нису милитантни”. Некада смо говорили - поштени Албанци, друге категорије...

Др Шешељ: Не, не треба говорити о тим категоријама. Постоје лојални Албанци. Искрене патриоте. Који се сматрају држављанима Србије и њих ћемо морати ефикасније да заштитимо, јер су сада они на највећем удару албанских терориста. Видите како их убијају, прогонсе, малтретирају. Ми морамо да их заштитимо. Њима је сада најтеже. Они су у најопаснијем положају.

Вишестраначким управним одборима до квалитетнијих медија

Водитељ: Да, показало се то и приликом ових терористичких аката уперених управо према Албанцима, који су, што кажете, на страни Србије. Ивковић из Крагујевца пита: „Да ли ће бити неки нови дневник у 1930 и зашто још увек Српска радикална странка не улази у управне одборе великих медијских кућа”? Каже да је програм катастрофално лош и да су неопходне промене - зашто

оклевате?

Др Шешељ: Представници Српске радикалне странке мораће да уђу у управне одборе свих јавних предузећа. Међутим, не можемо све проблеме у истом тренутку да решавамо. Имамо сад неке приоритете. Имамо три приоритета. То су - Косово и Метохија, економска и социјална питања. Наравно, радимо и по питању информисања, у припреми је нови закон о информисању. Радимо и по питању школства. У припреми је нови закон о универзитету. Радимо по читавом низу других питања. Ту треба извесног времена.

А, стањем на државној телевизији ми нисмо задовољни. Ту ћемо морати озбиљне мере да применимо, али не онако, знате, да уђемо трговачки, па баш ће човек бити на том месту, на том итд. Онда се ништа принципијелно не мења. Морамо системски променити услове деловања државне телевизије, а поготово увести вишестраначки управни одбор чија ће структура одговарати саставу Народне скупштине.

Интервју по мери Српског покрета обнове

Водитељ: Мира из Аранђеловца - „Да ли сте слушали интервју војводе Ђујића из Америке, зашто сте нас обмањивали пет година, да ли то заслужује српски народ”? Не зна се на који се интервју мисли, да ли имате неке....

Др Шешељ: Ја знам на који се интервју мисли. Нисам гледао ту емисију, али сам чуо да је синоћ то било на Студио Б, али не знам на шта се односи - обмањивање. По чему сам ја то обмањивао. Знате, војвода Ђујић има 91 годину и он је већ доста осенилио, и он је јуче причао причу како је самном договорио да ја окупим 5.000 четника на Динари, а да ће њега нека пријатељска држава избацили падобраном да преузме команду над тим четницима и да ослобађа Задар и Шибеник, па је онда тако читав низ других ствари изнео које представљају чисту небулозу. Чак је рекао то да га је за војводу прогласио лично Дража Михајловић. То није истина. Прогласио га је војвода Илја Бирчанин, јер Дража није прогласио ниједног војводу. Војводе су проглашаване у складу са четничком традицијом и има ту читав низ других ствари, он је изрекао претњу да ће ми одузети звање четничког војводе, што, такође, није могуће, и што не може да уради, али шта су његове суштине замјерке бар како су ми интерпретирани тај разговор.

Прво, што сам против монархије. Ја сам увек био против монархије и он је то знао. Чак је и он био против ових живих Карађорђевића, забрањивао им је да улазе у те емигрантске домове, рецимо у Лестеру на традиционалном скупу Срба. Није смео да се појави ни принц Томислав, ни принц Александар више година и тако, било је ту разних проблема али су то депласиране ствари.

Затим, замера ми је што нисмо гла-

сали за предлог Српског покрета обнове да се уведе веронаука у школе као обавезан предмет. Ми нисмо за увођење веронауке као обавезног предмета, и замјерао ми је што смо ушли у Владу са социјалистима и ЈУЛ-ом. Наша концепција је била четворна коалиција, концептрациона Влада националног јединства. Ми смо до задњег дана инсистирали да и Српски покрет обнове уђе у Владу, а Драшковић је уцењивао социјалисте и ЈУЛ, он ће ући под условом да ми не уђемо. Били сте очевици. Он је такве изјаве јавно давао. Ми смо до задњег дана хтели четворну, али он није хтео, шта онда да радимо. Не може наша политичка судбина да зависи од тога шта Драшковић мисли, шта не мисли, какви су његови хирови, какве су његове жеље за амбасадорским положајима и вилама на Дедињу итд.

То су те три кључне замјерке, како сам ја чуо, од оних који су гледали емисију, али знате, мени је жао што је до тога дошло. Драшковић је послао једну групу новинара код Ђујића. Ђујић је чак изолован и у својој организацији. Једном раније, када су новинари тако од њега једну изјаву извукли, оградила се организација чији је он формални председник, али практично већ седам, осам година не може да обавља ту дужност. Обављају је други људи. Али шта да се ради.

Водитељ: Такве су прилике.

Др Шешељ: Да, 1991. година.

Свештенство у служби политике

Водитељ: Можда би било интересантно за гледаоце Телевизије „Сунце”, с обзиром на то да имамо интересантне емисије у којима управо гостују теолози, говоримо о вери и религији, цркви, па би можда било занимљиво да и нашим гледаоцима објасните због чега сте против увођења веронауке у школе.

Др Шешељ: Нисам против увођења веронауке, него сам против увођења као обавезног предмета.

Водитељ: Значи - да буде факултативно.

Др Шешељ: Факултативно може, али да сваки родитељ потпише сагласност да његово дете похађа часове веронауке, али претходно треба две ствари да се постигну. Да црква обезбеди да се свештеници не мешају у страначку политику.

Видели сте шта се десило на прошлим изборима. Велики број свештеника шабачко-ваљевске епархије потписао је петицију којом је, практично, позвао народ да гласа за Српски покрет обнове. Ја не могу своје дете поверити сутра да иде на веронауку код свештеника који су страначки ангажовани. И, тамо је тај ђакон Љуба Ранковић, мислим и потпредседник Српског покрета обнове, члан највишег руководства, и друго, ти свештеници су за монархију. Они то интимно могу да буду, али не могу цркву да везују за монархију, јер црква треба да припада подједнако и монархистима и републиканцима. Морају се створити услови да је и црква способна да се прихвати ов-

ог посла, а не да се настава веронауке претвори у неку нову наставу марксизма, само са неким обрнутим предзнаком. То би било погрешно.

Водитељ: Да не буде индоктринација никаква...

Др Шешел: Нема индоктринације, поготову је опасна страначка и идеолошка индоктринација. Значи, ту треба да се постигне један сасвим конкретан договор са црквом.

Водитељ: Перић из Вукосаваца - „У предизборној кампањи сте обећали за шест месеци да препородите Србију, или ћете у супротном, ако се то не деси, сви из Српске радикалне странке дати оставку. Да ли сте одступили од обећања.“?

Др Шешел: Тако нисам рекао, али сам убеђен да ће се за шест месеци осетити битно побољшање стања у Србији. За шест месеци нико није у стању да препороди Србију. Ја сам једну другу тезу износио. Ако је Србија 50 година била под комунистичком диктатуром треба јој најмање 25 година да се отараси свих негативних последица. Ми ћемо још дуго да патимо због свега овога што нас је снашло, па чак смо у горуј позицији од других бивших комунистичких земаља, јер је код нас постојао концепт друштвене својине, што нигде на свету ниједна држава није имала. Сада ми из тога морамо испливавати кроз процес приватизације.

Влада компромиса – воља народа

Водитељ: Друго питање истог гледаоца - „У изборној кампањи сте критиковали све из владајуће партије, а сада то не

чините. Да ли су се они нагло поправили или сте Ви погрешили онда или сада“?

Др Шешел: Нити сам ја погрешно онда нити сада. Онда су они били конкуренти. Ништа нема природније него да се критикују конкуренти. А, сада смо постигли договор о формирању Владе народног јединства и постали смо партнери. И сада, као партнери, не можемо међусобно јавно да се сукобљавамо. И, када има међу нама неких несагласности онда то расправљамо на седницама Владе и на међустраничким седницама. Морамо јединствено излазити пред народ. То је нешто најприродније у политици.

Како ја могу сада, као потпредседник Владе народног јединства да критикујем председника Владе или свог колегу потпредседника из неке друге странке. Колико би трајала та Влада? Или, да они критикују мене? Ми смо се раније међусобно критиковали. Свако је имао своје аргументе за ту критику. И свако је имао одређен проценат присталица у народу на основу те критике. Је ли тако?

Ми смо имали веома велики број гласача, око милион и 200 хиљада, леви блок је имао нешто више од нас, око милион и по, значи, грађани су се определили на основу наших аргумената, на основу нашег програма, наше убедљивости и наших међусобних критика. Грађани су рекли своје. И народ је пресудио да ниједна политичка партија не може сама да формира Владу. То је била воља народа. Пошто не може ниједна политичка партија да формира Владу, ми смо били пред дилемом или ћемо се договорити да формирамо заједничку, коалициону Владу, или ћемо ићи на нове изборе. И, шест месеци је трајао тај процес догова-

рања. Најмање смо ми, радикали, учествовали у томе. На свега четири састанка смо били. Главне преговоре је водио Српски покрет обнове. То је била права трговина. Ко зна шта је све ту било. И, да смо ишли сада на ванредне изборе, на предизборну кампању, после овог заопштавања стања на Косову то би за Србију било веома лоше. Ми смо онда приступили озбиљном договору, да се направи концепт Владе народног јединства на минимуму наших заједничких програмских циљева, који је изложио премијер Марјановић на седници Народне скупштине и да идемо сада да радимо оно што нам је тај заједнички минимум.

Основно је сада - Косово, економска криза, социјална беда. Да видимо шта може заједничким снагама. Свестан сам и великог ризика који смо презели улазећи у ову Владу, али је крајње време било да се прихватимо тог ризика. Знате, осам година смо на политичкој сцени, осам година смо опозиција. И, још нас народ није видео у улози владајуће партије. Јесте негде на општинском нивоу, али на нивоу Србије још није. Е, сад да се мало огледамо и у тој улози. Уосталом, да кроз ово и нешто научимо. Ми сада и учимо. Ми раније никада нисмо били министри. Сада јесмо и сад учимо како се обавља та функција. А, народ ће да буде судија и он ће на следећим изборима да процењује да ли је требало да улазимо у Владу или није. Да ли смо били успешни или нисмо. Да ли смо разочарали. Да ли смо оманули, или смо постигли извесне резултате. То ће народ да процењује. И, ми смо свесни да нам је то једини судија пред кога излазимо као политичари.

Министар за Србе изван Србије Милорад Мирчић (први с десна) упутио је захтев за убрзавање процеса добијања држављанства

Приватизација – лек за многе бољке нашег система

Водитељ: Станишић из Тополе - „Шта кажете на појаву у Србији функционисања тзв. паралелне власти у општинама, привреди, полицији, судовима а Топола је у томе пример. Ти системи не могу паралелно да функционишу. Они функционишу али на штету народа и грађана. Тако правна држава и губи позицију”. Тако каже човек.

Др Шешел: Не мислим да баш у свим сферама постоји паралелна власт. За привреду лек је приватизација. Када је све приватно и када се зна ко је где власник и у којој мери је власник, у ком проценту, онда је све јасно.

Водитељ: Чист рачун.

Др Шешел: Јесте. Друго, у држави, на локалном нивоу је на власти онај који има већину одборника у Скупштини општине. Ту нема паралелних власти. У полицији не верујем да постоји паралелна власт. Али, постоји извештан дуализам због доминантног облика државне својине оличене у концепту друштвене својине. Знате, друштвена својина је један прикривени облик државне својине где нико не одговара за лоше последице а за оно што је позитивно одмах се сјати да узме главну вредност....

Без двојних функција

Водитељ: Онај ко је представља. Каже Милан Живановић из Аранђеловца - „Када сте постали потпредседник Владе Србије дали сте оставку на место председника Општине Земун. Како тумачите да поједини председници градова па и нашег налазе се на месту директора разних фондова, на пример вода, управним одборима у пет, шест организација, разних савеза а увек имају одступницу у мешовитим фирмама”, каже човек - власт квару људе.

Др Шешел: Мислим да овај принцип који смо ми показали и који смо спровели треба да буде пример за углед за све друге. Не могу на силу никога да натерам да се одрекне двојности функција, али ми смо одмах поднели оставке на свим функцијама. Ја сам поднео оставку на место председника Општине Земун, Александар Вучић на месту директора Спортског центра „Пинки” итд. Мислимо да на томе треба инсистирати до краја. Један је тамо наш члан Владе истовремено и директор али он је министар без портфеља, Чедомир Васиљевић из Шапца. Он има једну велику фирму која је акционарско друштво по облику власништва. Нико други нема никакве двојности у обављању тих функција осим овог што смо посланици и савезни и републички, али то није у колизији са учешћем у Влади, јер Скупштина је закондавна власт а Влада је извршна и управна власт.

У „случају СРЈ” затајили сви међународни закони

Водитељ: Вељко из Аранђеловца - „Контакт група доноси Одлуку о завођењу санкција против СРЈ и српског народа без доказане кривице и било каквог права на одбрану од неоснованих оптужби. Који то правни и морални закон дозвољава и да ли се негде у цивилизованом свету то још дешава. Како се борити против тога и шта нас, односно Србију још чека.”

Др Шешел: Никаког правног основа нема за ово што су урадиле западне силе. Никаког. Они нас осуђују што чувамо своје границе и кажу - претерана употреба силе. Шта је требало? Да пустимо албанске терористе да са товарима оружја уђу у нашу земљу? Шта има природније? То би исто Американци урадили на америчко-мексичкој граници. Исто. И свака друга држава би то урадила, ако је у стању да то уради. Шта треба - да пустимо да албански терористи заустављају мирне грађане на друмовима, да отимају људе, да нападају на куће итд. Да ли то треба да пустимо?

Нема ту - неумерене употребе силе. Ту се сила примењује баш у оној мери која је неопходна да се угуши такав облик асоцијалног понашања, да се уништи тероризам. Али, западне силе подржавају албанске терористе. Они их наоружавају. Обучавају. Директно потпомажу. Да би се остварио њихов крајњи циљ да се Косово и Метохију отцепе од Србије. Они кажу - не од Савезне Републике Југославије.

То је само једна игра. Они би хтели неки специјални статус. И по могућности да трупе НАТО пакта дођу, да се стационирају, да гарантују тај специјални статус, да фактички то отму Србији, али формално да буде у саставу Савезне Републике Југославије. Која подмукла замисао - да Косово буде федерална јединица, равноправна са Србијом и Црном Гором, па онда инсистирају да у Подгорици буде режим који ће бити оријентисан против Београда и да се уз помоћ режима у Подгорици и режима у Приштини влада над Србијом.

То смо имали у Титовом комунистичком периоду, па Србија није могла да поднесе и сад би овде Србија завалила - бежимо из такве државе, не можемо да поднесемо и онда би они рекли - Србија је крива што се распала Савезна Република Југославија. То је та подмукла замисао. Не смемо то ни по коју цену дозволити.

Знате, може ме сутра народ критиковати да нисмо баш све поправили у економији што је требало. Да нисмо решили све социјалне проблеме, да смо били овакви, да смо били онакви. Спреман сам на све то. Али не може сутра нико да укаже прстом на мене ни у министре у овој Влади и каже - ви сте предали Косово и Метохију. Чуо сам синоћ у тој емисији на „Студију Б” унапред су рекли да ћу ја потписати предају Косова и Метохије. То не долази у обзир. Нигде. Да ме доведу пред стрелачки строј не долази у обзир. Ако случајно до тога дође ова Влада неће постојати. То вам гарантујем. Не долази у обзир, једноставно.

Водитељ: Вероватно имате и програм да и економски осетимо вајду од Косова, јер Косово много пара из овог дела Србије вуче.

Космет – плодносно поље Србије

Др Шешел: Има изгледа и много нафте на Косову. И то су Американци снимањем из космоса установили и то је један додатни мотив. Знате, изгледа да има а ми то још нисмо истражили. Ми немамо ни пара ни технологије да истражимо, поготово на оним дубинама где се претпоставља да има. Изгледа да су заиста огромна налазишта. То је додатни економски разлог, а друго „Трепча” би могла да се развије у перспективи јер има доста залиха руде, угља, огромне количине угља. За триста година има угља на Косову и Метохији.

Могли би још велики број термоцентрала тамо да отворимо, да будемо главни извозник електричне енергије у Европи. То је једна веома продуктивна економска грана, профитабилна, која би била велики допринос изласку из садашње економске ситуације. Само нам не дају предах. Стално нас притишћу, не дају предах, а не можемо да ангажујемо ни страни капитал у тим високо профитабилним пословима. Ту би било много заинтересованих. Рецимо, да дамо лиценцу за експлоатацију угља, на изградњу термоцентрала и да кажемо, ви улажете паре, подижете термоцентралу а наш је толики проценат од зараде. Наша је земља, наш је угљ, наша је територија, наш је толики проценат. Значи, извучајемо проценат као држава и још запошљавамо наше раднике и тиме нам допунски доприносе. То је варијанта у коју бисмо ми улазили. То је најламетнија варијанта у овој ситуацији када немамо свој новац да улажемо. Али видите, не дају нам предах, не дају нам да дишемо.

Водитељ: А, да се не деси сутра да када кренемо у процес приватизација да управо шиптарски сепаратисти дођу до важнијих привредних колектива на Косову.

Др Шешел: Не могу они да дођу до ових тешких предузећа јер једноставно немају пара да то плате. Нећемо дати да ишта иде у бесцење. Томе ћемо се грчевито супротставити. Све оно што се прода мора да се прода за готов новац и то према процени вредности. Они могу доћи у посед неких ситних предузећа која откупе неки објекат итд. и да дају паре.

Равнотежа економије и екологије

Водитељ: Ми бисмо овде у Шумадији искрено волели да почне мало жељња експлоатација на Косову. Ево, „Колубара” се примиче и Аранђеловцу на неки начин а ми имамо претензија да будемо туристичко место на пример.

Др Шешел: Знате шта, ми морамо и „Колубару” да експлоатишемо и то ко-

лико могућности дозвољавају. И ако отворимо нове руднике угља на Косову и Метохији, нове термоцентрале, неће престати експлоатација у Колубарском басену. Док ту постоје залихе угља чија је експлоатација економски исплатива ми ћемо на томе радити. Ја бих био нечовек када би вам сада обећавао - е, заштитићемо вас еколошки овако или онако. Затворићемо га.

Водитељ: Бар да буде спорнија експлоатација.

Др Шешел: Добро, знате шта, експлоатација угља не треба да се успорава, треба чак да буде бржа јер нам је сада то потребно. Сада је то један од главних модела производње електричне енергије. У следећем веку биће нешто друго. Па, угљом можда неће бити ни потребан. Знате, ако се пронађе могућност контролисане фузије, на томе се интензивно ради, на томе раде све велике силе, многи научни институти, иде тешком муком али једног дана ће вероватно да освоје и такву технологију, онда ће садашњи енергетски извори бити депласирани. Е, та фузија за разлику од физионе производње електричне енергије, која је еколошки опасна, то су садашње термолукларне центре, фузиона технологија не би била еколошки опасна, јер код физије се иде на цепање тешких атома а код фузије се иде на спајање лакших атома и производњу тешких, тако да не постоји ризик. Нисам баш стручњак и компетентан за та питања али имам неко основно знање. Постоји тај изражени проблем за околину. Проблем нуклеарног зрачења, проблем дефекта центре који

онда доводи до угрожавања људи, природне околине и слично.

Радикали против „јагњених бригада“

Водитељ: Зоран Аврамовић из насеља Бангладеш, питање је са социјалним предзнаком, то је део насеља у Аранђеловцу - „У овај град када дођу заменици или помоћници министара, некада беше тако, јели су јагњад и прасад на гозбама на Букуљи, било их је 30-ак. Мислите ли да је то време прошло и да новац који је утрошен у те сврхе може да се употреби за помоћ вртићима, болницама на пример?

Др Шешел: Била је та пракса присутна у нашој земљи, када дођу републички челници, да им локална општинска руководство приређују гозбе, да се проводе итд. Мислим да је та пракса остала иза нас. Народ треба да упре прстом ако се то случајно негде понови. Али, ми ћемо гледати да то избегавимо по сваку цену. Ево, ја већ више пута долазим. Нисам ишао нигде на јагњетину, нисам ишао нигде на неке теревенке итд. Не само у Аранђеловцу него нигде у Србији.

Водитељ: Избегавате и на пиће да користите?

Др Шешел: Некад кад идем... добро, прошетам се, прошлог пута сам се прошетало кроз Аранђеловац, било ми је пријатно и свратили смо у један кафић на сок, на кафу. Знате, некад кад даље путујемо морамо негде да једемо, али најче-

шће једемо у колима. Узмемо лепињу са плескавицом, једемо успут и наставимо. Толико радимо да и немамо времена за тако нешто.

Политичари треба да воде рачуна да се у то не упуштају. Политичар треба и својим понашањем, комплетним животом да даје пример другим људима. Политичар мора да буде скроман. Не сме да буде похлепан. Не сме да тежи да се обогати злоупотребом своје функције. За мене могу сутра рећи да сам био неуспешан политичар али нико неће моћи да каже да сам лопов, да сам се лично обогатио, да сам био похлепан, да сам прекршио те основне моралне норме. А, сад, да ли ћу бити успешан или неуспешан то ће се тек видети, то нико унапред и не зна.

Водитељ: Љиља из Буковика - „Када ће да буду усклађене пољопривредне пензије“? Ето, пензионере то највише занима.

Др Шешел: Радимо на томе. Не могу да кажем до 15-ог, не могу да кажем за месец дана, не могу да кажем за три месеца али све што будемо могли да урадимо урадићемо. У Влади смо завели строге мере штедње.

Прво, одлучили смо одмах, једногласно, када је извршена девалвација а залагали смо се за девалвацију, иначе смо присталице реалног курса динара, да се не би овај увознички лоби додатно обогатио на прецењеном динару, и онда плаћају двоструку мању царину, одлучили смо да нема ребаланса буџета. Колико нам је толико нам је. Друго, ми успешност министара у Влади меримо по томе колико уштеде у свом министа-

Рад без личне користи: српски радикали не организују гозбе о државном трошку

рству а не колико се отимају да за своје министарство што више пара обезбеде.

Водитељ: Лаза из Буковика - „Каква је Ваша визија решавања проблема на Косову, да ли би временски могли да кажете“?

Др Шешел: Не могу да дајем такве временске процене. Сада је борба, очигледна борба, да сачувамо Косово да остане наше. Проблеми ће се решавати у дужем временском периоду.

Само конкурсом до директорских функција

Водитељ: Чампар Миливој из Аранђеловца - „Када ћете преузети власт у своје руке и ослободити овај народ од муке“? Ево стихова.

Др Шешел: Преузели смо део власти. Онолико колико је народ хтео да преуземе. Народ је одлучио колико ми власти заслужујемо. Значи, ако Влада има 36 министара, ми имамо 15. Петнаест имају социјалисти, пет ЈУЛ и један је ванстраначки. Тако је народ просудио на септембарским изборима. Ми смо само спровели вољу народа строго пропорционално нашој снази у Скупштини.

А, хтели смо да и Српски покрет обнове у томе учествује. Они су тражили енормно, тражили су 12, па 18 министара, па амбасадорска места, па неке директорске функције. Ми нигде нећемо тражити директорске функције. Ми само хоћемо да смо у Управном одбору, заступљени у сваком Управном одбору јавних предузећа, свуда ћемо бити и то већ креће полако. А, ми не тражимо за нашу странку директорске функције. Директор мора да се поставља јавним конкурсом. Међу онима који се јаве који испуњава највише услова. Ми се за то боримо. А не - сада ћемо неког радикала зато што је наш члан поставити на то и то место. Не. На јавним конкурсима па ко је најбољи. Али, у управном одбору морају да буду радикали. Управни одбор је пре свега контролни орган.

Водитељ: Бане Лукић, пензионер из Аранђеловца - „Да ли се стидите што сте издали опозицију и удружили се са црвеном бандом“?, како каже.

Др Шешел: Никога ја у животу никада нисам издао. Био сам опозиција до 24. марта. Најозбиљнија опозиција. Најжешћа опозиција. Сада смо владајућа партија. Бити опозиција то није нека вредност по себи. Вредност је бити власт. Свако ко је опозиционар жели да дође на власт. Нико не учествује у политичком животу да би вечито био опозиција.

Друго, да ли смо ми прекршили неки договор са другим партијама? Никада. Ми смо се пуних осам година борили да postanемо владајућа партија. Желели смо да ми сами будемо владајућа партија. Народ није дао. Народ је просудио да ниједна странка не може сама да преузме власт.

Е, пошто је народна воља била оваква наше је сада да усагласимо страначке интересе, своје страначке програмске циљеве и да покушамо нешто постићи да

би стање у држави било боље. Да ли ћемо успети или не то ће опет народ проценити на следећим изборима.

Са српском полицијом више нема шале

Водитељ: Андрија Бачић, иначе српски добровољац, поздравља Шешелја и пита - „Докле ће Албанци да убијају војнике и милицију“?

Др Шешел: Милицију убијају и убијају цивиле. На сву срећу, ниједан војник до сада није страдао. Знате, ми имамо добро обучене и војнике и полицајце. Регрути се не излажу овим ризицима. Регрути обављају неке послове. Имамо доста официра и подофицира и професионалних војника који имају борбено искуство. НАТО пакт се сада запрепастио како су ово ефикасно обавили на албанској граници и то у неколико наврата.

Нема с њима зезања што би људи рекли, а полицајци страдају углавном из заседе, с леђа или када им се заседа постави. Они који први налете они страдају. Чим дође до борбе полицајци се показују неупоредиво снажнијим, ефикаснијим, способнијим. И мала група полицајаца растури већу групу терориста. Дају се у бекство. Имамо и веома оспособљену полицију, посебно специјалне јединице.

Водитељ: И да тога не би требало да буде, с обзиром на то да су процене да је уништено језгро терориста.

Др Шешел: Главна терористичка група је потпуно уништена. Чак ни један од те групе није преживео, али има још таквих, мањих група, по шумама углавном, по забаченим селима и сада треба у најскорије време да то све ликвидирамо. Ко се нађе с оружјем у рукама да пуца на цивиле, на полицију, на војску, нема милости.

Укидањем монопола и привилегија до декриминализације друштва

Водитељ: Да, Раден из Смедерева има три питања. Прво - „Када ћете зауставити криминал како сте већ обећали“?

Др Шешел: Криминал се може зауставити само променом системских услова његовог појављивања. Дакле, укидањем монополског положаја појединих фирми, привилегија појединих групација, у друштвеном естаблишменту итд. Један од првих циљева је укидање извозно-увозних контингента и дозвола. Е, ту је, пре свега, надлежност Савезне владе и ту ћемо да се боримо на савезном нивоу.

Овде, на републичком нивоу, ћемо ићи у правцу поједностављења нормативне регулативе. Имамо превелики број прописа и тај превелики број прописа изазива контраекат. Ситуацију у којој се прописи не поштују и где се појављују разноврзне јегуље, које измигоље кроз те прописе и енормно се обогате. Затим идемо на смањивање стопе пореза, сто-

пе доприноса али на терање свих обвезника да уредно плаћају што значи да морамо имати ефикаснију и финансијску полицију.

Српски радикали - радикално и по питању наталитета

Водитељ: Друго питање је истог гледаоца - „С обзиром на то да исплате дејчјих додатака касне, како мислите да повећате наталитет. Ви конкретно допринос дајете, очекујете четврто дете, срећно било“.

Др Шешел: Да, ако бог да. Знате, то нису ствари у директној вези. У друштвима која живе на највишем нивоу, на највишем економском нивоу, имају највиши животно стандард најмањи је наталитет. А, у друштвима која су на најнижем социјалном нивоу највећи је наталитет. У Азији, у Африци, чак погледајте и те Албанце. Те ствари нису у директној вези.

Друго, радићемо заиста својски на обезбеђивању услова да се исплате сви заостали дејчји додаци. И, да буде још боља заштита и породиља и деце итд. Имамо читав низ идеја и гледаћемо што пре те идеје да уградимо у пропис. Али, ми треба да подстичемо и пропагандним напорима људе да рађају што више деце. Тамо где има за једно дете сигурно има за двоје, а где има за двоје сигурно има за троје. Боље је да имамо више деце па макар јели само хлеб и мармеладу него по једно дете па да је размажено, па овако па онако. И, ми радикали сами дајемо пример на том плану.

Водитељ: Са председником као перјаницом?

Др Шешел: Па, добро, нисам ја баш перјаница. Ево, Драгишић већ има четворо деце, мада је 25-годишњак. Сви се трудимо својски. Драган Тодоровић рецимо има четворо, ја за сада имам троје, имаћу више надам се.

Водитељ: Ако буду близанци онда ће те да их престигнете у старту.

Др Шешел: Народ каже - не треба то да се говори унапред, да се не урекне...

Водитељ: Да се померимо с места или чукнемо у дрво. Радомир из Смедерева још једно питање - „Како мислите да решите проблем Косова, с обзиром на то да Албанци најављују офанзиву против Срба“? Те у мају те у јуну...

Др Шешел: Већ смо о томе говорили. Морамо сузбити све облике тероризма. То је основно. Друго, нудићемо непрекидно дијалог. Спремни смо на дијалог. У сваком дијалогу наши аргументи су неупоредиво јачи. Не дозвољавамо страном мешање, кроз форме посредовања и арбитраже. Дакле, никакво страном мешање не долази у обзир, што не значи да ћемо ми процес дијалога држати у тајности. Не, то ће бити отворен, ја сам лично за то да буде директан телевизијски пренос чим почну неки озбиљнији разговори. То су те методе.

Али, остајемо при оним нашим идејама, да се среде матичне књиге држав-

љана, рођених, умрлих, да се обави ванредан попис становништва на Косову и Метохији и да се среде катастарске и друге земљишне књиге. Читав низ послова нас ту чека.

Водитељ: Да, то су ваши ставови који су познати нашим гледаоцима...

Др Шешел: И нико то у Влади народног јединства не оспорава.

Водитељ: И могу Вам рећи да то у народу наилази на велику подршку.

Др Шешел: Ми смо се око тога услагласили. То је огроман посао. Мора да се уради.

Водитељ: Али, мислите вероватно што пре, не на дуги рок...

Др Шешел: Знате, то ће се радити на дуже време.

Водитељ: Али, да бар ове године почну те активности.

Др Шешел: Ове године морамо почети.

Водитељ: Момчило Павловић из Смедеревске Паланке - „Зашто сте престали да критикујете функционере СПС-а откако сте постали потпредседник Владе“?

Др Шешел: Одговорио сам већ на то питање. Како сад да критикујем коалиционе партнере. Док постоји Влада народног јединства не може бити нашег међусобног јавног критиковања. Могу да критикујем неког конкретног функционера који сад од 24. марта па наовамо, уради нешто што је лоше и имам аргументе. Али, да се сада ми, коалициони партнери, јавно сукобљавамо, то би одмах растурило ову Владу. И зато то једноставно не долази у обзир.

Водитељ: О томе сте већ говорили. Миодраг Дабић, радник Индустије електропорцелана има два питања у вези дејчјих додатака - „Зашто се Српска радикална странка није одмах огласила у вези смањења дејчјег додатка“? јер, каже да је упола смањен, и - „докле ће радници овако сиромашно живети“? каже да има просек личног дохотка око 400 динара.

Др Шешел: Молим Вас, ја први пут чујем да је упола смањен дејчји додаток. Мислим да је то немогуће, да је смањен. Да је мање исплаћен, али не може бити смањен. Знате, дејчји додаток мора бити у оном износу који је Законом прописан док се не повећа. Да буде смањен, то једноставно не долази у обзир.

Водитељ: Ако се нешто десило, треба да се обрати надлежним службама.

Др Шешел: Јесте, али се касни годину дана. Сада се тек исплаћује за април прошле године. То је проблем.

Водитељ: Сиромашан живот радника, ниска примања, ...

Др Шешел: О томе непрекидно говорим.

Истина – заборављени кодекс новинарства

Водитељ: Госпођа Живковић каже: „Прочитала сам специјално издање земунских новина у којима су многи новинари отворено говорили о Вама. Било је ту разних мишљења. Ви сте за либерално, односно слободно новинарство, али какве принципе ваља у томе следити“?

Др Шешел: Новинари се морају држати морала. Ја сам за то да новинари пишу о свему и свачему. О свакоме. И, да критикују. Ми смо сами објавили све што су они написали. Углавном су ме критиковали. Али сам против тога да се објављују лажи. Да се објави да сам рекао нешто што нисам рекао. Или да сам урадио нешто што нисам урадио. То мора да се спречи и законом и неким моралним нормативима. То је оно што је проблем новинарства. Што је велики број новинара изгубио све моралне скрупуле. Сами измисле, сами лансирају. Ево, као што су измислили да сам обећао да ће струја да поскупи 30%. И то на насловној страни, на ударном месту, огромним словима: „Шешел обећао поскупљење струје 1. маја 30%“.

Водитељ: Значи, истину на пиједестал.

Др Шешел: Да се говори истина, да се критикује, да кажу да сам лош, да сам овакав или онакав - то ми ништа не смета. Смита ми само када слажу. Када слажу да сам нешто рекао, да сам нешто урадио што нисам рекао нити сам урадио.

Мањи порези на плате – већа запосленост у земљи

Водитељ: Чињенице да буду у првом плану. Гледалац Јањић - „Све више младих постају Ваще присталице и симпатизери. Да ли ћете учинити нешто у вези запошљавања младих“?

Др Шешел: Ако успемо да спроведемо процес приватизације ствараће се услови за отварање нових радних места. Ако оборимо стопу доприноса и пореза на плате такође ће фирме имати мало већу резерву за отварање нових радних места, натераћемо и неке приватнике да легализују на црно запослене раднике.

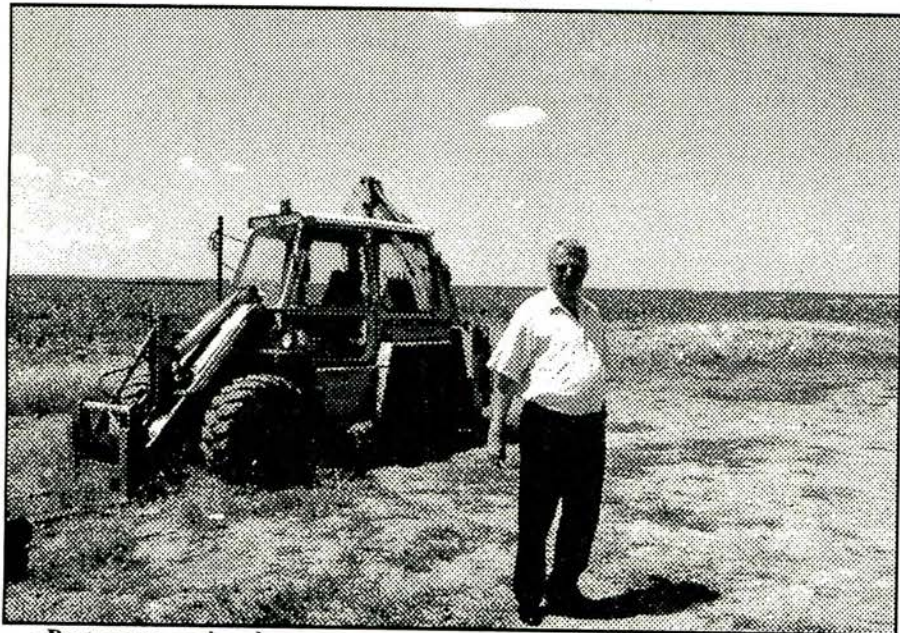
Водитељ: Тадић из Аранђеловца - „Да ли ће Влада Србије дозволити пренос возила из Републике Српске на таблицу Републике Србије“?

Др Шешел: Ту мора да се нађе неко решење. Какво, то ћемо тек да видимо. Још се тим питањем нисмо озбиљније позабавили у Влади.

Водитељ: Очигледно је да смо доста пара изгубили.

Др Шешел: Јесте. Знате, то је сада један проблем, препуцавање режима у Београду и Подгорици, непоштовање прописа у Црној Гори, кашњење власти у Београду за неким озбиљнијим реаговањем на конкретне друштвене изазове. Знате, ако наша фабрика не може да произведе још увек довољно аутомобила, онда треба тражити неку варијанту да људи увезу. Још нисмо разговарали о томе у Влади и зато наглашавам да је то моје лично мишљење, мислим да је сада повољније да људи увозе половне аутомобиле него нове. Зашто? Из више разлога.

Прво, за нове аутомобиле треба дати огроман новац а половни се увозе за багателу. У одличном стању ауто сте купили за четири до пет хиљада марака, рецимо у Немачкој. То су опет људи који имају паре али немају баш претерано. Имају нешто. Ми ту можемо да одредимо неке износе који нису превелики али који доносе значајне приходе у државни буџет па да то легализујемо. Ти ће се аутомобили пре раубовати на нашим путевима, пре ће нестати него да се гани нови увозе, а рачунамо за то време да ће наша фабрика аутомобила стати на ноге, да ће она моћи да подмири неким квалитетнијим моделима захтеве наших грађана. Неће увек свима моћи да се удовољи, свим прохтевима, али просечном грађанину у нашој земљи да омогућимо излазак из садашње економске кризе. Дакле, то је једна варијанта која би била повољна.

Радикалске идеје већ су доказане у пракси: покретањем комуналних радова у Земуну створени су услови за запошљавање великог броја фирми и радника

Легализацијом „половњака“ до исплате старе штедне!

Водитељ: Мој колега, комерцијални директор у угоститељству израчунао је, с обзиром на то да имамо сто хиљада аутомобила у Србији, када би држава Србија створила могућности свим људима да замене аутомобиле половним возилама која иначе стижу у Србију неким каналима, свих 100 хиљада возила и рецимо држава да наплати само по две хиљаде марака за увозну дозволу, то би било 200 милиона марака, таман колико би требало девизним штедишима који имају до 1000 марака....

Др Шешел: Ја сам склон таквом облику рачунања. У неким другим стварима сам то и демонстрирао. Према томе, изрекао сам ову идеју, али то једноставно још није стигло на дневни ред.

Већ смо имали десет седница Владе. Косово је приоритет свих приоритета и овај референдум који смо имали, веома успешан, и ови кључни економски и социјални проблеми. Сваки дан нас засипају захтевима за поскупљењем, за овим или оним а заиста чврсто одолевамо. Пазице, ти који подносе захтеве доста јаке аргументе имају. Цене се нису мењале годину или две дана. Али, ево ми истрајавамо у намери да заштитимо колико толико стандард и да спречимо обарање курса динара.

Водитељ: Да, али произвођачи млека кажу да ускоро млека неће бити.

Др Шешел: Јасно ми је то. И, неке корекције ће морати у будућности да се раде, али минималне корекције и увек да их прати обарање стопе на плате. Значи, да држава не буде похлепна, да отима у толикој мери, него да смањи тај прохтев, а да своје буџетске захтеве задовољи с неке друге стране. Али, ту нам је неопходан убрзан процес приватизације. Е, сад ако нас опет стегну са санкцијама тешко ће ићи та приватизација.

Где су радикали власт – седнице јавне

Водитељ: Гледалац Миљивојевић – „Зашто нема директних ТВ преноса скупштинских седница, када је то било једно од предизборних обећања“.

Др Шешел: Има. Све скупштинске седнице у Републици Србији се директно преносе. Све седнице Народне скупштине. На савезном нивоу још нема, ми смо тамо још опозициона странка. Непрекидно се за то залажемо. Сада нас је ЈУЛ у томе подржао видећемо да постигнемо неки консензус и тамо, па да се преносе седнице.

Водитељ: Мало је седница било па се човеку учинило да нема преноса. Колико је било седница, две или три.

Др Шешел: После формирања Владе била је само ова седница где смо расписивали референдум. Два дана је трајала та седница.

Америчко мило дете

Водитељ: Поповић има три питања. Прво, да ли можете нешто више да кажете о Милу Ђукановићу и његовом гостовању у Америци.

Др Шешел: Очигледно је да западне силе подржавају Мила Ђукановића у све већој мери уколико је његово супротстављање Србији изразитије. Мило Ђукановић се јавно залаже за страну мешање у наше унутрашње односе по питању косовско-метохијског проблема, затим нападао је овај референдум у Србији и у толико је подршка коју он има у западним силама јача. Запад рачуна и на његову победу у предстојећим парламентарним изборима у Црној Гори. Лично мислим да је он с ова два потеза изгубио доста присталица у Црној Гори. Видећемо какав ће бити исход, конкретно на изборима.

Водитељ: Друго питање, да ли Срби могу да имају своју ослободилачку војску? Необично питање.

Др Шешел: Срби могу да имају своју ослободилачку војску, тамо где су им територије окупирани, ако се на то мисли. Међутим, наш је проблем што тамо где су нам територије окупирани српско становништво је потпуно прогнано, али ја мислим да је овде алузација на нешто друго, да ми формирамо терористичке организације. Ми немамо намеру да формирамо никакве терористичке организације, ми ћемо штитити правни поредак, али државни реперсивни апарат, војска и полиција ће деловати све ефикасније и убеђен сам да ћемо тај тероризам угушити.

Водитељ: Треће питање, односно констатација Поповићева - ако ништа не предузмете у вези поскупљења, а кажете да предузимате и да држите под контролом, онда то није оно што сте обећавали.

Др Шешел: Шта сам обећавао? Обећавао поскупљења!

Водитељ: Не, каже да ћете то држати под контролом.

Др Шешел: Ја нисам обећавао никаква поскупљења, а друго, у принципу сам за либерализацију, али када оздравимо економске услове. Ја мислим да је идеална држава она држава која се што мање меша у економију, а сада нисмо у таквој могућности. Једноставно извештај број цена морамо да држимо под контролом. У перспективи ми ћемо смањити број роба чије ћемо цене контролисати. Поставља се питање што бисмо контролисали цене телевизора, када је толики увоз и када наша фабрика не може да поднесе ово. Ко има паре купује стране телевизоре, је ли тако и зашто бисмо тако неке техничке робе држали под контролом цена, али постоје основне животне намирнице које морамо држати под контролом, постоји нека врста грађевинског материјала и још неке робе. Затим, цене енергената морамо држати под контролом а настао би прави хаос када би смо то пустили сада испод државне контроле. То морамо чувати и морамо колико је то могуће заштитити и овај садашњи минимални животни стандард.

Несташице цигарета надували препродавци

Водитељ: Лукић - Ухапсили сте директора фабрике цигарета, мисли се на овог Костића из Ниша, и он каже - шта је сада то, нема цигарета?

Др Шешел: Видите шта се десило, прво, ухапшен је директор Дуванске индустрије Ниша јер је затечен у криминалу. Има много доказа и ја не могу да прејудуцирам судску пресуду, то ће суд сада све да истражи и да покаже, али шта се дешава са цигаретама?

Прво, сада је уведена контрола у самој фабрици и пошто су цигарете акцизна роба, дажбине се плаћају држави на изласку из фабричког круга и ми оно што је планирано да уђе у буџет на нову производње цигарета, добијемо и тај новац стигне у буџет, али они који купују цигарете склоне их у складишта, не износе у трговачку мрежу па неки чувају, очекујући поскупљење а неки дају у продају на црно. Уместо да неке врсте цигарета коштају четири динара, на улици се продају за седам динара.

Оне су практично поскупеле и ми се сада бавимо мишљу, али опет немојте ме хватати за реч, то је само размишљање, да се можда за неки динар и поскупи али да их буде довољно у продаји. Са четири на пет динара, па то је опет јефтиније него када се продају на улици по седам динара. О томе размишљамо, али нас упозоравају неки стручњаци, а статистика ће то одмах да урачуна па ће се рећи - већи скок цена, али чега се држе статистичари?

Статистичари се држе званичне цене цигарета и нико од њих не размишља што тих цигарета нема у слободној продаји, а нема их је ли тако? Ја нисам пушач, па не знам, али углавном се цигарете продају на улици. Тамо је седам динара та просечна цена ових обичних цигарета, а стране цигарете су негде око 12 динара.

Значи, и за један динар да се то коригује па да иде директно у продају не би било тако страшно и било би јефтиније, то би деловало на смањење општег нивоа цена, али нас онда статистика дочекује јер она оперише са овом ценом од четири динара а не оном од седам. Све снимо тог проблема и гледамо како да то ускладимо а да не изазовемо неке ценовне ударе.

Водитељ: Господине Шешел, према некој слободној процени овде имамо још бар 50-так питања на која нисмо одговорили, а до краја времена предвиђено за ову емисију је 15 и 8 минута. Тачније значи још 23 минута, практично значи два питања на минут.

Др Шешел: Кашњења није било због мене, је ли тако?

Водитељ: Не, због економско-пропагандних порука које смо морали да објавимо, јер смо преузели обавезу према комитентима. То значи у просеку два одговора за минут, с тим што питања у међувремену још увек стижу, па бисмо да замолимо и наше гледаоце да поставе питање, али да то учине у наредних 5-6 минута. Гледатеља из Аранђеловца, ма-

јка троје деце - како гледате на смањење дечијег додатка за 30%? Изгледа да ћемо морати нашу екипу сутра да пошаљемо на терен и да утврде у чему је реч, јер се говори о смањењу, неколико гледалаца о томе говори.

Др Шешељ: Немогуће, а ја ћу већ у понедељак да видим у Влади шта је у ствари у питању.

Водитељ: Слободанка из Аранђеловца - да ли би избеглице у приватном смештају требало да плаћају струју или не?

Др Шешељ: Постоје извесне олакшице које је Електропривреда успоставила на захтев Владе за домаћинства која су примила избеглице у смештај и ја мислим да те олакшице треба да постоје, али ми морамо тражити начин да компензујемо то Електропривреди.

Водитељ: Јелена из Баковице вас пуно поздравља и каже - да ли знате како ће се одвијати ситуација на Косову?

Др Шешељ: О томе се већ доста говорило. Не знам како ће се одвијати, али ја сам говорио о томе на шта смо све спремни.

Водитељ: Милош Шћекић из Аранђеловца - да ли формулација из саопштења Контакт-групе о учешћу страних представника у дијалогу о Косову подразумева посредовање или арбитражање?

Др Шешељ: Ми не прихватамо ни посредовање, ни арбитражање јер свако посредовање страних сила и међународних организација претвара се у арбитражање и зато покушавају да нам пошаљу Гонзалеса. Као, прво ће он посредовати да се успостави дијалог, а онда ће председавати дијалогом и усмеравати га, биће модератор, они све чешиће помињу

модератор. Значи, усмеравати дијалог и ако ми у једном тренутку будемо незадовољни са начином како он то усмерава, онда ће се рећи да ми спутавамо дијалог и онемогућавамо дијалог па ће опет неке санкције да нам заводе. Једноставно, не смемо да им уђемо у машину, а имамо искуства како су се ствари одвијале код Српске Крајине и Републике Српске.

Водитељ: Хоћемо ли да кренемо о Гонзалесу?

Др Шешељ: Приммићемо сваког ко дође, ако Гонзалес дође у Београд, тражи да се са мном види, примићу га у седишту Владе и разговарати са њим о свему и свачему, али Гонзалес не може да буде посредник између српске владе и албанских политичких партија на Косову. Не може. Приммићемо га, свуда, где год хоће да дође, нека дође са уредним пасошем, са уредном визом, може да путује где год жели и да разговара са ким год жели. Ми смо отворена земља.

Водитељ: Милорад Дамњановић - има ли неке разлике између пљачкализације и приватизације?

Др Шешељ: Мора да буде разлике и зато се ми залажемо пре свега за приватизацију, за готов новац. Мислим да ће ту бити извесних промена из садашњег закона, али не могу, наравно ни ја о томе унапред да говорим, док се то на Влади све не продискутује и док не дођемо до неких коначних решења иза којих ће стати цела Влада.

Водитељ: Сада бих вас замолио за кратак одговор јер смо прошли пут о томе елаборирали па су и наши гледаоци причавали као нешто о симпатичној емисији. Јовановић из Аранђеловца, поз-

дравља господина Шешеља и пита како гледате на појаву странака које пропагирају нејединство, на пример Странка староседеоца и дошљака у времену када треба да будемо јединствени?

Др Шешељ: То су будалаштине, а која је то странка и ко је њен члан, пустиће то.

Водитељ: Миленков са Колоније - да ли ће се укинути таксе са обрачуна електричне енергије, на пример ТВ претплате и слично и када ћете дозволити регистрацију возила, о томе смо већ говорили.

Др Шешељ: Да, такса се неће укинути али ћемо тражити начина да је фиксиримо, да буде у фиксном износу и наравно да буде мања него што је до сада била.

Српски радикали не трпе шовинизам

Водитељ: Лидија Лазаревић из Бијелине - да ли припадници других националности могу да буду чланови Српске радикалне странке?

Др Шешељ: Да, ми већ имамо у свом чланству много грађана других националности и других вероисповести. Имамо у свом чланству Мађара, Словака, Бугара, Румуна, Русина, Муслимана, Шиптара, Горанаца и имали смо једног добровољца Шиптара који је погинуо у Херцеговини, као добровољац Српске радикалне странке. Једног, али вредног.

Водитељ: Миленковић - сви су у Влади и народу свесни да је притисак Запада велики и да ли треба да сва младеж Србије изгине на Космету, па да се опет заврши са Косовом онако како хоће За-

Српски радикали су националисти, воле свој народ и поштују друге. Такав став подразумева супротстављање шовинизму

Јавност рада, један од основних принципа српских радикала, лежи у основи радикалног изборног успеха

пад?

Др Шешел: Све ћемо учинити да младеж Србије не изгине на Косову. Ми имамо професионалну полицију, имамо доста професионалних војника, а ако буде требало да се повећа њихов број, повећаће се пре свега са добровољцима и убеђен сам да ту неће бити потребна нека општа мобилизација, убеђен сам.

Друго, ако дође до те, опште мобилизације, она ће бити делимична и пре свега усмерена да се обезбеде други објекти на нивоу Србије, за сваку евентуалност а са шиптарским терористима и ако дође до неке њихове озбиљније побуне, обрачунаваће се, пре свега, професионалци, они који имају већ ратно искуство, који су оспособљени за те послови. Ми нећемо излагати необучене и младе људе таквим ризицима, то нам је заједнички став.

Водитељ: Станић из Тополе, поздрављамо све у ...

Др Шешел: Наравно, ако буде онако стани-пани, онда сви морамо да будемо војници и ми и наши синови, ко је год способан за оружје, мораћемо да бранимо отаџбину. Ако запрети нека масовна пшира агресија. Ја не верујем да ће баш до тога доћи, лично не верујем.

Водитељ: ... из Тополе, поздравља све у Телевизији Сунце и констатује да је програм све бољи и бољи, хвала му и каже - хвала господину Шешелу што је дошао баш за 1. мај и пуно среће вам жели у раду, у Влади и каже да је ипак тешко са СПС-ом.

Др Шешел: Ја не бирам датуме када гостујем у емисијама, прекинано сам рекао био у Суботици, пре тога у Нишу, где год ми се укаже прилика, где год ме позову на локлану телевизију ја се радо одазивам, и не само ја него сви људи из руководства Српске радикалне странке. Ми сматрамо да треба непрекидно да будемо на тапету јавности и траба да будемо

изложени немилосрдним питањима гледалаца.

Водитељ: Ана из Аранђеловца - какве су шансе за исплату старе девизне штедње, с обзиром на то да сте сада у Влади, а о томе смо говорили.

Др Шешел: Стара девизна штедња се мора исплатити до последњег цента и то једноставно нико не може и не сме да доведе у питање. Кључно је питање када ће се исплатити, на томе радимо и један законски пројекат се спрема, можда већ за мај месец, а кроз процес приватизације очекујемо да ћемо највећи део тог проблема разрешити. Ја сам лично стари девизни штедиша, немамо неки велики претерани износ новца, али за мене и моју породицу би то пуно значило у садашњој ситуацији.

Водитељ: Драгана из Аранђеловца - да ли постоји могућност стране војне интервенције и шта мислите о ситуацији, уколико санкције потрају нешто дуже?

Др Шешел: Мало је вероватна страна војна интервенција, поготову сада после ефикасне акције наше војске на граници. Неће западне силе ићи на директну војну интервенцију, неће стати своје војнике да ратују против Срба. Они би хтели да дођу али уз наш пристанак, у некој варијанти. Дакле, под притисцима, под претњама санкцијама, да ми пристанемо да они стационарирају своје трупе. Е, на то нећемо пристати.

Водитељ: Радичевић из Аранђеловца подсећа да о Ђујићу нисте тако говорили 1989-90. године.

Др Шешел: Нисам, наравно, ни данас нисам ништа лоше о њему изрекао, ја сам рекао да ми је жао и ја разумем. Он има 91 годину и то што је синоћ рекао, када овако сагледате то је жалосно. То говори да човек већ нема неке основне представе о животу.

Водитељ: Бранимир из Аранђеловца - честита ...

Др Шешел: То је природан процес, ретки људи доживе 91. годину и тешко је остати са 91. годином ментално при свести, поготову неколико хиљада километара копнене разлике, па коментарисати догађаје, а нарочито када дође група новинара о трошкуну Градске скупштине Београда као делегација Српског покрета обнове и они ту емисију режирају на лицу места.

Нема везе, мени то лично не смета, само остао ми је један лош угисак, једно искрено жаљење што је до тога дошло, али шта се може? Ја сматрам да је Ђујић једна историјска личност и веома ми је драго што смо се познавали, што смо у једном периоду имали добре односе. То моје поштовање према њему неће нимало променити, али жао ми је што је до овога дошло и ја морам да кажем шта је ту истина. Мислим да сам и верно интерпретирао шта је било у тој емисији.

Космет ће бранити професионалци

Водитељ: Бранимир из Аранђеловца честита на уласку у Владу, а питам - као потпредседник Владе да ли се можете ангажовати у случају мобилизације да на Косово не иду деца до 30 године, већ родитељи преко 30 година. Рекли сте да ће ићи најпре професионалци.

Др Шешел: Професионалци, да.

Водитељ: То је најбитније.

Др Шешел: Онај ко се лично определио за тај позив или војника професионалца, полицајца...

Водитељ: Госпођа Продановић, каже да је обожаватељка господина Шешела. Имамо изјаву даме.

Др Шешел: Само да ме неки љубоморни муж не појури после ове емисије.

Водитељ: У политичком смислу, каже - ипак да се не разуме толико у политику, али на основу ТВ извештаја и закључака Контакт-групе стичем утисак да нешто није урађено у вези преговора са Шиптарима и зашто се тако дуго чекало на преговоре са Шиптарима када имамо горка искуства, можда није у реду начин на који је све то урађено.

Др Шешел: Ја сада не могу да одговорим зашто се дуго чека, али сада нудимо дијалог и нудимо га интензивно, нудимо га непрекидно и владина делегација је 13 пута путовала до сада у Приштину нудећи преговоре. Шиптари одбијају преговоре. Шта је било раније, да је било среће, да 1918. године не улазимо у заједничку државу са Словенцима и Хрватима, него да се посветимо сређивању стања у нашој држави.

Водитељ: Шта је било, било је.

Др Шешел: Сада је бесмислено постављати такво питање - шта би било, кад би било. Десило се, готово је. Сада је на нама да о последицама расправљамо, да решавамо проблеме који су настали из тих последица и ми не можемо променити оно што се у историји већ десило.

Водитељ: Вера Жунић из Аранђеловца - да ли се спрема нови Закон о информисању?

Др Шешел: Да, то сам и чекао од почетка емисије.

Водитељ: И каже да без главног уредника из СРС у РТС, нема ништа од промена.

Др Шешел: Не можемо ми сада ићи на то. То је онда уношење трговачких елемента. Нама главни уредник ту, вама - тамо и тд, то је оно због чега смо ми критиковали наступ СПО-а у преговорима око састава Владе Србије. Ми хоћемо свуда да су наши представници у управним одборима. А, уредници, директори у јавним медијима као у свим јавним предузећима морају да се постављају на основу јавног конкурса.

Водитељ: И, о томе смо говорили вечерас. Душица из Буковика поздравља господина Шешела и пита - када ће се обавити попис становништва на Косову и Метохији. О томе смо говорили. Поздравља вас пуно и жели вам да добијете једну несташну девојчицу - тако каже.

Др Шешел: Нека буде живо и здраво, уопште се не поставља питање - мушко или женско.

Водитељ: Душка из Барајева пита - господине Шешел, да ли ће бити локалних избора?

Др Шешел: Као Влада о том питању још нисмо расправљали. Спремамо Закон о локалној самоуправи, али као странка желимо да што пре дође до локалних избора и залажемо се да се већ пред крај ове године одрже нови локални избори.

Водитељ: Да ли ће се нешто урадити са фирмама које не уплаћују допринос за пензион фонд?

Др Шешел: Ту ће морати нешто да се уради, али се сада боримо како да оборимо стопу доприноса. Мораће, али шта ћете сад кад фирма не исплаћује месецима плате, па и кад исплати, исплати по 200 динара. Како сада ми да натерамо ту фирму да плати и доприносе за пензије. Значи, морамо прво да обезбедимо нормално пословање, стварањем економских услова и кроз процес приватизације. Када почне нормално да послује, онда ћемо је обавезати у одређеном року да надокнади све оно што није уплатила. Али у сваком случају, никоме не пада на памет да се ускраћује пензијски стаж на основу тога, што фирма није могла да плати. Пензијски стаж мора бити свима загарантован.

Водитељ: Радоје Величанин моли Шешела да упозори Владу у Албанији да не дира наше границе и каже - да би им требало мало припремити.

Др Шешел: Није паметно да ми сад претимо Албанији. У неким фазама смо и могли, али сада није паметно, да то не искористе западне силе. Сад Американци тврде да смо ми претили Албанији. Па НАТО пакт расправља да ли да распоређује своје трупе у Албанији. Не треба ми никоме да претимо. Ми само треба да покажемо своју одлучност. Не дамо своје - никоме.

Водитељ: А, Фатос Нано подржава терористе.

Др Шешел: Он подржава терористе и треба ми непрекидно да говоримо да он јавно подржава терористе. Видите, министар одбране Албаније је поднео оставку кад је ликвидирана ова терористичка

група, која се убила преко албанске границе. 18-19 је убијено.

Стамбени проблеми – обавеза локалне власти

Водитељ: Зоран, ратни војни инвалид, овог рата, најновијег пита - да ли бисте могли да помогнете у решавању стамбених питања поготово, у Аранђеловцу где смо ми запостављени?

Др Шешел: То су пре свега, требали да раде органи локалних власти. Ми смо у Земунској општини, много тих проблема разрешили, веома много. Од општине до општине је ситуација различита, пре свега, локални органи власти су имали обавезу да то питање ургентно решавају.

Водитељ: Драган из Аранђеловца пита - када ће судски органи да обављају своју функцију по закону?

Др Шешел: И, ту ћемо неке реформске захвате направити. Морамо судство учинити ефикаснијим, бржим, поштнијим. Морамо уништити корупцију, уозбиљити правосуђе, једном речју.

Водитељ: Снежана Карић пита - када ће бити исплаћена одштета ратним војним инвалидима?

Др Шешел: Е, то је сад једно веома тешко питање - када ће? Не знам када ће.

Водитељ: Сукцесија још није обављена.

Др Шешел: Јесте. Веома је тешко питање. Једном ће морати да се уради, али када, то нико данас није у стању да одговори.

У земунској општини, под вођством радикала, многим инвалидима прошлог рата решено је стамбено питање

Водитељ: Данко из Крћевца пита - Шта мислите о обавезном пензионом осигурању пољопривредника, да ли би оно могло да буде и на добровољној основи?

Др Шешел: Лично сам против обавезног пензијског осигурања пољопривредника, али на Влади још нисмо стигли да о томе разговарамо.

Водитељ: Миланка Микић, економиста из Аранђеловца пита - Управа јавних прихода ме дужи порезом, иако нисам ни радила, само сам тражила дозволу за рад. У међувремену сам се запослила у државном предузећу и након три месеца сазнала сам да треба дозволу да одјавим. Ваше мишљење о овом случају. То је мало нека административна заврзлама.

Др Шешел: Не познајем предмет и не могу сада да дајем став. Може да се десило да погрешим, а не волим да грешим.

Неопходна и реформа школства

Водитељ: Не ваља давати погрешна и празна тумачења, јер онда нису лекови, већ може да буде супротно.

Снежана Петровић пита - шта мислите о реформама на вишим школама и факултетима, посебно медицинским и шта мислите о томе, ако ученик на пријемном има довољан број бодова а при том нема пар хиљада марака да потплати и не упише факултет или вишу школу?

Др Шешел: Ради се у Влади нов Закон о универзитету. Наша идеја као СРС је била да се укину пријемни испи-

ти, а да прва година буде селективна. На прву годину да се упише, буквално ко год жели, па да га тамо дочека огроман број теоријских предмета, па ко може да их исполаже у року, може и да настави редовно студирање бесплатно, а ко не може, ко изгуби прву годину, а жели да настави студије, мора да плати. Мислим да је то најпоштеније.

И санкције и уцене због отимачине српских територија

Водитељ: Горан из Буковика пита - да ли су санкције поново уведене због вас и Слободана Милошевића?

Др Шешел: Санкције нису уведене ни због мене, ни због Слободана Милошевића. Санкције нам уводе и то постепено извесном градацијом која је приметна, не би ли нам отели Косово и Метохију. Многи су говорили - ако радикали дођу на власт, биће смак света - одмах рат, одмах ово, одмах оно. Видите како је то прошло у међународним медијима. Знају они на Западу, шта значи воља народа и глупо је да било ко од њих наступи јавно и да нападне ту чињеницу што су радикали у Влади. Не. Њима радикали као такви не сметају. Они само траже варијанту да узму Косово и Метохију, после тога Рашку област и Санџак, Војводину, и добар је за њих онај ко би им помогао да то ураде.

Водитељ: Момчило Павличевић из Смедеревске Паланке у вези проблема који тиште пољопривреднике каже - је-

дино код нас пољопривредник који не плати порез, не може да се лечи и овери књижицу. Шта ћете ви предузети у вези тога као потпредседник Владе?

Др Шешел: Мислим да су већ неке мере предузете и да су неке пореске обавезе отписане поготову, из 94. и 95. године, када је био велики удар на пољопривреду после увођења новог динара. Тад су порези енормно порасли и заиста је било тешко сељацима. Е, сада је то у доброј мери отписано. Онима који су ипак платили, то се урачунава као аконтација за ову годину и за наредне пореске обавезе.

Казна или награда

Водитељ: Јаворка Јањић из Тополе, приватник, пита - С обзиром на то да се залажете за приватизацију, да ли ћете обављати контролу и над локалним властима, с обзиром да су власти у Тополи на пример, прописале комуналне таксе за власнике приватних радњи од 3 до 30 хиљада динара?

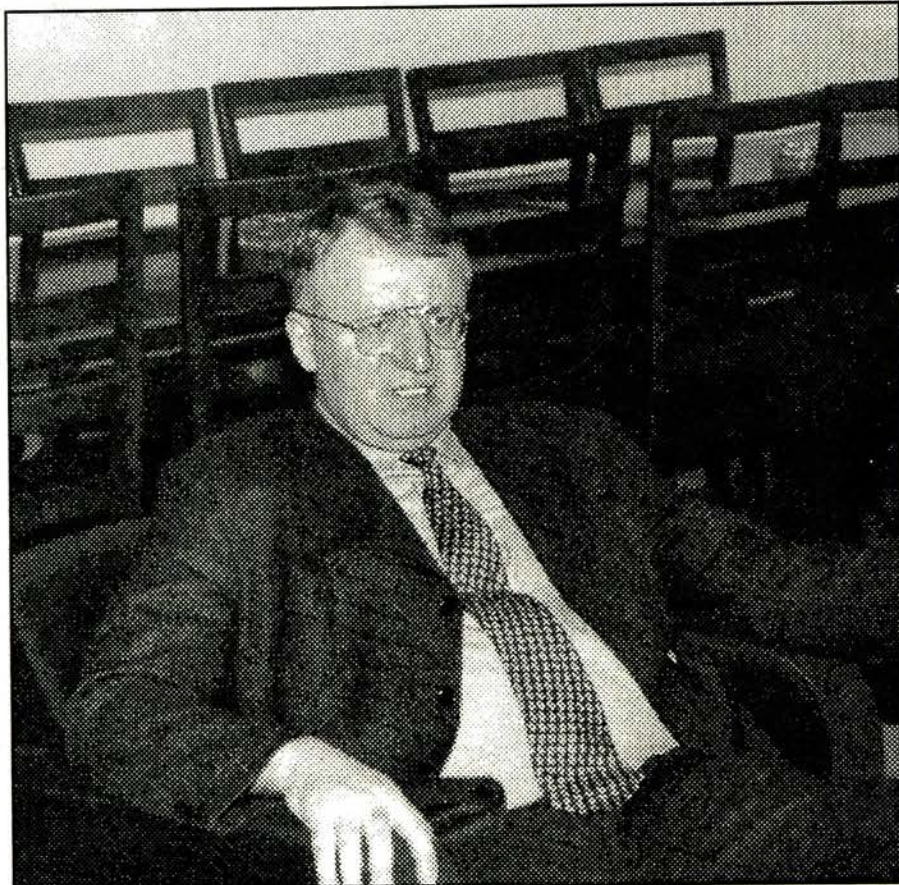
Др Шешел: Знате шта, локалне власти одговарају грађанима те општине. Локалне власти су онакве, какве су грађани те општине желели. Ако локалне власти нешто ураде што је у складу са законом а неповољно за грађане, дакле тамо где су овлашћени прописују таксе, па претерају, онда грађани треба да их казне на следећим изборима. Ако би се Влада мешала у све нивое одлучивања локалних скупштина, онда бисмо ми практично укинули локалну самоуправу. И не треба у све да се мешамо. Ми се мешамо само у неке кључне ствари. Што се тиче неких локалних такси, тамо где општина претера са висином таксе, натераће приватнике да се преселе, да се одјаве и да се преселе у неку другу општину. То није паметан потез. Паметна општина, увек одмери колика ће бити та такса - да задовољи општинске потребе, буџетске, а да буде стимулативна за фирме које плаћају таксу, јер ако је претерана, фирме беже, поготову, мање фирме беже.

У политици нема ни љубави ни мржње

Водитељ: Ерић пита - како вам је било на слављу код господина Милошевића и како сте се осећали кад сте се поздрављали са госпођом Миром Марковић коју сте до јуче жестоко нападали?

Др Шешел: Нападали смо се као политички противници. Сад смо ушли у коалициону владу националног јединства, сада морамо да сарађујемо и то је нешто сасвим природно. Шта то значи - како сам се осећао? Раније кога сам год напао у политици, нисам га нападао са мржњом. Знате, код мене мржње нема. Код мене је мржња непозната категорија.

Ја нападам да бих победио некога, да бих га поразио. Нападам аргументима, некада са већом оштрином, некада са мањом оштрином, али и трпим ударце са

Српски радикали у политичкој борби признају само језик аргумената

разних страна и мислим да их доста успешно трпим. То је суштина политике да се странке сукобљавају, свађају, препиру, да народ посматра и да се одређује на основу убедљивости наших аргумената.

Сада смо ушли у један заједнички посао и уопште не смо да се нападамо, сад морамо да сарађујемо. Ако будемо успешни, све три странке ће имати користи од тог успеха - ако не будемо успешни - све три странке ће имати политичке штете због тог неуспеха. Ту су чисте ствари у политици, до краја чисте. Знате, ми радикали не замагљујемо неким мутним причама, неким архаичним изразима суштину политике. Политика је веома једноставна и проста ствар. Треба на најједноставнији начин да се анализирају те политичке категорије, да свима буде јасно.

Водитељ: Верица Урошевић нам помаже у вези дечијих додатака и каже да је примила 312 динара за двоје деце у децембру 1996. а сад каже - да је примила 185 динара. Израчунала је да је то умањење од 40%.

Др Шешељ: Не, није умањење дечијег додатка, већ је мања исплата сада. Нису стигли све да исплате. Ево, ја ћу у понедељак прво да се позабавим тим питањем.

Водитељ: Ви у Влади, ми ћемо у народу.

Милан Милановић указује на малверзицију у општини Смедеревска Паланка у вези програма Владе Србије, ради се о средствима којима Влада Србије помаже привредне колективе - да ли можете да га примите на разговор?

Др Шешељ: Како могу овако сада да

му обећам. Знате, ако почнем да примам грађане на разговор по појединачним захтевима, онда ћу сво време да проводим у тим разговорима и нећу стићи ништа да урадим. Предлажем том грађанину из Смедеревске Паланке да фотокопира документацију којом располаже, да упути представку Министарству индустрије и онда ћемо то да узмемо у поступак, да видимо. Ако то буде интересантно за министра индустрије, онда ћемо га позвати на разговор у Владу.

Водитељ: Професор Рајко из Бијелине пита - да ли је требало одржати референдум, јер се зна да је Милошевић својим понашањем омогућио долазак страних снага, а сада путем референдума жели да скине велики део своје одговорности?

Др Шешељ: Референдум је требало одржати да би се демонстрирала ваша воља, да не дозволимо страном мешање у унутрашње послове Србије да спасавамо Косово и Метохију.

Водитељ: Светомир Рајковић из Аранђеловца пита - колико је СРС заступљена на територији Србије у општинским одборима и да ли знате ко је председник општинског одбора СРС у Аранђеловцу. Уједно вас поздравља и позива на вечеру.

Др Шешељ: У Аранђеловцу је Дејан Лукић председник општинског одбора. Имамо општинске одборе у свим општинама у Србији. Негде су бољи, негде лошији. Тек смо недавно добили канцеларије за наш општински одбор у Аранђеловцу, раније нисмо имали. Још не-

мамо телефон, требало би и то за 2-3 дана да решимо, а у неким општинама имамо одборнике, у неким општинама немамо одборнике.

Знате, за нас је био неповољан изборни закон на протеклим локалним изборима, иако смо имали солидан проценат гласова, Коалиција „Заједно“ је била нешто јача од нас, левица је била јача а ми као трећа странка нисмо много одборничких мандата освојили, али у сваком случају веома се озбиљно развијамо као странка и мислим да предњачимо по степу организованости.

Водитељ: Ово је позив на вечеру?

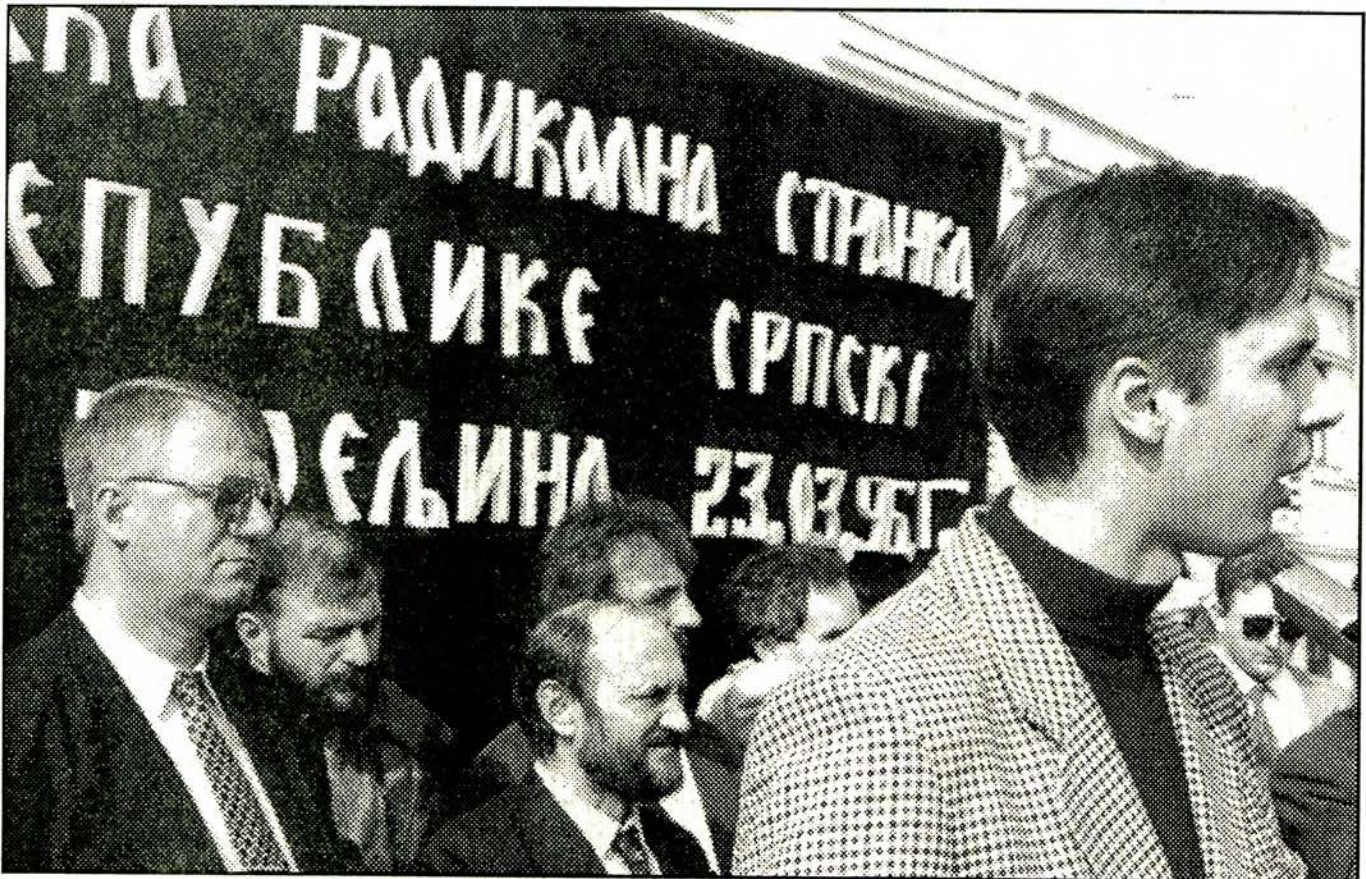
Др Шешељ: Позив на вечеру са задовољством одбијам. Можда је бољи израз са захвалношћу одбијам. На дијети нисам, али избегавам, где год да путујем, избегавам све оно што ме одвлачи од основног посла. Рецимо, прошти пут сам прошетало кроз Аранђеловац јер ми је било лепо да прошетам, а на вечере иначе не идем.

Водитељ: Стева из Аранђеловца пита - може ли се очекивати од нове Владе да исправи неправде учињене појединцима од стране СУП-а и суда?

Др Шешељ: Може се очекивати, али видећемо у којој мери и какве су те неправде, не могу напамет да говорим.

Водитељ: Марко пита - зашто нисте позвали Светозара Маровића и Мила Ђукановића на прославу државности?

Др Шешељ: Никога ја нисам позвао, јер нисам никакве прославе ни организовао. Што се тиче Ђукановића и Маровића у Савезном протоколу тврде да су им

У својим наступима радикали се труде да буду што јаснији. Такав језик је ослобођен застарелих појмова којима се замагљује суштина проблема

позиви упућени. Прво је стигла информација из Црне Горе да су добили позиве и да долазе, а после тога да нису добили и да не долазе. Био је Филип Вујановић, председник Владе Црне Горе, тако да је то у најмању руку помало чудно.

Водитељ: Јовичић из Аранђеловца пита - да ли је још на снази закон да сви дијабетичари имају право на бесплатан инсулин? За последња три месеца само једанпут сам добила тај лек, а он кошта 130,00 динара и траје недељу дана. У Дому здравља га нема, а не може се купити.

Др Шешел: Ја сам свестан тог проблема, не само са инсулином, него и са многим другим лековима. Инсулин мора бити бесплатан лек за оне којима је потребан, јер код инсулина нема злоупотреба, јер то узима само онај коме је неопходно. У здравству нам је ситуација веома тешка. Имамо појаве монополског понашања неких произвођача лекова, поготово Галенике и у најскорије време се морамо тиме позабавити.

Штицунг, а не девалвација зидао цене у Србији

Водитељ: Савић из Аранђеловца пита - објасните како нема поскупљења када је низ артикала сада по новим, много већим ценама?

Др Шешел: Ниједан артикал који је но оној старој уредби под контролом Владе није поскупео. Постоје неки ар-

тикли који нису на систему контроле цене. Они поскупљују и поскупљују увозна роба, али се често те цене зидају без економског оправдања, пошто је раније у свим тим трансакцијама обрачунаван динар по штицунгу 5,8 за једну марку. Није било никаквог разлога после девалвације да се повећавају цене увозне робе.

Ту има доста шпекулација, али мислим да ће тржиште опет те цене изннелисати, јер они који су увезли робу неће моћи да је продају по тим новим ценама, мораће да их обарају. Нама је битно само да не дође до доштампавања новца и онда ћемо их натерати да обарају цене.

Водитељ: Пензионерка Поповић пита - да ли ће бити постављена еколошка полиција и да ли ће бити ослобођени троари од возила и уклоњене дивље депоније крај пута у градовима? Зашто су нам градови тако прљави?

Др Шешел: То је ствар локалне самоуправе, скупштина општина и њихових извршних органа. То није посао Владе.

Водитељ: Никола Арбутина из Републике Српске пита - шта Влада предузима и када можемо очекивати да остваримо право надокнаде на своју имовину, ми који смо се изјаснили да остајемо у Републици Србији? Да ли постоји могућност добијања кредита за прогнане?

Др Шешел: И на једно и на друго питање је тешко одговорити. Када ће се решити питање имовине? Када се заврши sukcesија, а убеђен сам да ће то трајати годинама. Што се тиче кредита, држава није у стању, нема пара да даје повољне

кредите. Тржишни кредити су са месечном каматом 6% или 8%, можда некад и 10%, тако да то нико не може да поднесе. Може само онај ко има неки брз посао, који може да донесе велики профит и може на овај начин да се задужи.

Шиптари се плаше ТВ дуела

Водитељ: Последње питање, зашто господин Шешел не прими све заинтересоване у Сава Центар, па нека посматрају разговоре између Албанаца и Срба.

Др Шешел: Пустио бих ја све новинаре, него где су ти Албанци са којима бисмо разговарали, они неће да дођу. БК Телевизија је нудила у неколико наврата неким албанским политичарима дуел са мном. У једном тренутку је изгледало да је Адем Демаћи прихватио, па је онда одбио, Ругова је одбио, Хидајет Хисени је одбио, још су неки одбили тај позив. Ја бих то заиста желео.

Водитељ: Хајде да се ми кандидујемо за разговор уколико успемо да обезбедимо представника албанске стране. Господине Шешел, ево 21,47 минута. Хвала вам на отвореном разговору, и у име свих гледалаца хвала што сте одговорили на сва питања која су стигла. Позивам вас да budete гост и убудуће.

Др Шешел: Кад год ме позовете ја сам ту.

Водитељ: Хвала лепо. Поштовани гледаоци хвала вам на пажњи.

Реткост на домаћој политичкој сцени: српски радикали безусловно прихватају дијалог са представницима било које политичке опције, на било коју тему

**МИ СЕ НИСМО
ПРОМЕНИЛИ !**

**СВЕ ЗА СРПСТВО
СРПСТВО НИЗАШТА**

МИ ДОЛАЗИМО!

